

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6 - Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Laseratni oddelki: Ljubljana, Selenburgova ul. 6 - Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11 - Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. st. 2 - Telefon št. 190.
Računi pri pošt. čerk. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čisto 78.180, Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.-
Za inozemstvo Din 40.-

JUTRO

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6, Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica stev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Odmevi brežiškega sestanka

Kakor je razvidno iz časopisnih poročil, politični krogi se vedno živahno razpravljajo o sobotnem brežiškem sestanku. Naravno se v časopisju odražajo le blede odsevi raznih mišljenj in informacij, ki pa vendarle zadoščajo, da ni javnosti vsaj v glavnem lahko ustvari približno sliko o položaju. Mi smo na tem mestu nedavno opozorili, da bi šel predaleč oni, ki bi pričakovali od takega prvga razgovora že kak definitivni rezultat, podčrtali smo, da sta se predsednik JRZ in predsednik H. SSS pač sestala le na predhodni informativni razgovor, ki naj ustvari jasnost, ali sploh obstoji možnost za stvarne razgovore in morebitna poznejša stvarna pogajanja.

Ali se je ta stvarna možnost našla? Beograjsko »Vreme« poudarja v svojem včerajšnjem zagrebškem poročilu, da po oceni hrvatskih političnih krogov ideja dr. Milana Stojadinovića, kakor je bilo predložena g. dr. Mačku, ne obsega kompletnih teženj Hrvatov za rešitev hrvatskega vprašanja. G. dr. Stojadinović se ni razgovarjal z osnovnega stališča, s katerega presoja dr. Maček naša notranjepolitična vprašanja. Toda dr. Stojadinović je govoril realno in praktično, tako da je mogoče modus vivendi, pa tudi več. Če bo JRZ izvedla ukrepe, kakor si jih zamišlja in kakor jih predvideva njen program, potem je s tem izvršena nekako prva etapa. »Vreme« pravi, da smatra dr. Maček predvideno pot za preprosto in da misli, da ne vodi k rešitvi hrvatskega vprašanja, kakor ta problem pojmujejo hrvatski kraji. Oficiozno glasilo prihaja zato do zaključka, da sicer za enkrat še niso predvideni novi sestanki, pač pa je dosežen sporazum za bodoče stike. V tem vidu tudi bistveno razliko v odnosih med dr. Mačkom in JRZ na eni strani ter dr. Mačkom in beograjsko združeno opozicijo na drugi strani.

Razglabljanja »Vremena« niso povsem jasna. Toda iz informacij v drugih listih se vidi, v čem so obstojali realni predlogi, ki so bili stavljeni dr. Mačku, a jih dr. Maček ni smatral za sprejemljive. Iz govorov poedinih članov vlade je javnosti znano, da smatra JRZ za najboljšo pot do rešitve naših notranjih vprašanj, ako se dr. Maček odloči za pozitivno sodelovanje pri zakonodajnem delu in pri vodstvu državnih poslov. Kakor je razvidno iz beograjskih in zagrebških glasov, so bile na tej podlagi tudi zgrajene sugestije dr. Mačku. Beograjska »Politika« objavlja, da so bili dr. Mačku stavljeni konkretni predlogi, ki se nanašajo na aktualno politično situacijo in na takozvane politične zakone. Ni razloga dvomiti, da so te informacije točne in da se je torej razgovor v glavnem kretal na terenu, ki se dr. Mačkovega načelnega stališča ni neposredno dotikal. Tako postane izvajanja »Vremena« bolj razumljiva in v tej zvezi je tudi jasno, kaj hoče reči glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik«, ki opozarja, da je komunikacije politične pisarne dr. Mačka ugotovil samo, da je bil brežiški razgovor dolg, a nič drugega. Če se pomisli na to, česar v komunikaciji ni, potem — pravi »Hrvatski dnevnik« — pove to sporočilo dovolj.

V polemiki z beograjskimi poročili, ki so izšla v »Petit Parisien« in drugih francoskih listih, ugotavlja dr. Mačkov službeni organ, da za trditve o ogromnem pomenu brežiškega sestanka za nadaljnji razvoj notranje jugoslovenske politike ne navajajo nobenih konkretnih argumentov. »Hrvatski dnevnik« podčrtava, da francoski tisk očividno ne pozna našega političnega položaja, če veruje, da bi dr. Maček vodil neke brezkončne razgovore in se spuščal v dolgotrajno izmenjavo misli. Saj je hrvatsko vprašanje v svojem jedru zelo enostavno.

Iz vsega tega sledi torej, da brežiški razgovor stvarnega približanja še ni prinesel. Poudariti je seveda treba, da se v tem oziru niti z beograjske, niti z zagrebške službene strani ni ničesar nasprotnega niti pričakovalo, niti po sestanku trdilo. Pomen brežiških razgovorov je bil, kakor smo na tem mestu že poudarili, bolj v tem, da so se razčiščevali medsebojni odnosi med vladajočo stranko in njenim režimom ter dr. Mačkovim taborom. Z drugimi besedami: šlo je za to, da se oba pogajalca prepričata o tem, v koliko njihovi načelni nazori in pogledi nujno izgledajo na možnost kaknega stvarnega sodelovanja pri urejanju naših notranjepolitičnih problemov. Ali sta si danes dr. Maček in JRZ bližja, nego sta bila pred brežiškim sestankom, to je v trenutku najbolj važno vprašanje. Odgovora nanj še ni in ga bo prinesel šele bodoči razvoj političnih dogodkov.

Italija bo podpisala dardaneško pogodbo

Ankara, 19. januarja. AA. Ker je turška vlada sklenila izpremeniti svoje poslanstvo v Adis Abebi v konzulat, so med Rimom in Ankaro pogajanja, da bo Italija istočasno podpisala dardaneško pogodbo.

Po rimskih razgovorih

NEMČIJA PREDLAGA ITALIJI NOVO „IZVRŠENO DEJSTVO“?

„Temps“ o pravem ozadju Goeringovih razgovorov z Mussolinijem

Pariz, 19. januarja. b. Pau Gentizon, dobro informirani rimski poročevalec pariškega oficioznega organa »Temps«, ki je z italijanskim zunanjim ministrstvom v dobrih stikih zaradi svojega znanega italofilskega zadržanja, poroča svojemu listu naslednje zanimive informacije o ozadju Goeringovih posvetovanj z Mussolinijem:

Tako na nemški kakor na italijanski strani še vedno molče o značaju in vsebini Mussolinijevih razgovorov z Goeringom. Ze ta molk je nadvse značilen, ker upravičuje domneve, da je šlo za zelo važne razgovore. Konec molka bi utegnilo pomeniti spet eno izmed onih izvršenih dejstev, ki niso v nemški politiki nič nenavadnega. Je torej zelo verjetno, da se pripravljajo pomembni politični dogodki. Ne more se verjeti, da bi tako pomemben nemški državnik, kakor je Goering, ki ima vse polno odgovornih funkcij, mogel zapustiti Nemčijo več kot za 10 dni, ako bi ne šlo za daljnosežne sporazumne odločitve Italije in tretjega rajha. Oba državnika sta se gotovo dotaknila vprašanj, ki so v zvezi z italijansko-angleškim sredozemskim sporazumom, toda razčiščenje takih vprašanj je mogoče le po daljših posvetovanjih obeh zunanjepolitičnih uradov. Zato je bolj verjetno, da je prišel Goering v Rim že s kakim idealnim nemškim načrtom glede bodočega zadržanja tretjega rajha v španski zadevi.

Znano je, da je imel Hitler v zadnjem času več posvetov z nemškimi vojaškimi krogi in da je pred kratkim prišel v Berlin tudi nemški diplomatski zastopnik pri vladi v Burgosu, da osebo poroča Hitlerju o položaju v Španiji. Na podlagi teh razgovorov je Hitler izdelal s svojimi posvetovalci nov nemški načrt, ki ga je sedaj Goering predložil Mussoliniju, da doseže italijanski pristanek nanj. Iz italijanskega in nemškega odgovora na angleško noto o vprašanju španskih prostovoljcev se bo dalo že precej razbrati, kaj tiči za tem novim nemškim načrtom. Se bolj bo nato pomislila ozadje Goeringovih rimskih razgovorov skupna in vzporedna akcija Italije in Nemčije na španskih tleh.

Italija še ne bo odgovorila

Rim, 19. januarja. b. Včerajšnji dan je prinesel dve veliki presenečenja za tukajšnje politične kroge: nenaden odhod nemškega poslanika Hassela v Berlin in odgoditev italijanskega odgovora na angleško prostovoljsko noto z dne 9. januarja. Italijanski odgovor so celo v zelo dobro informiranih krogih pričakovali najkasneje snodi. Zdi se torej zelo verjetno, da je odhod nemškega poslanika, posebno še, ako se upošteva istočasni odhod angleškega poslanika Drummondova v London in prihod italijanskega poslanika Cerruttija v Rim, v neposredni zvezi z nepričakovano odgoditvijo. V diplomatskih krogih domnevajo, da sta Goering in Mussolini na podlagi prvotnega nemškega načrta izdelala nov kompromisni načrt, ki ga je sedaj odnesel poslanik Hassel v Berlin v potrditev Hitlerju.

Pet nemških pogojev

Pariz, 19. januarja. AA. »Figaro« poroča iz Londona, da bosta po snovenih informacijah Italija in Nemčija v svojih odgovorih postavili naslednje pogoje za sporazum o preprečenju vsakršnega vmešavanja v špansko državljansko vojno:

1) Točno naj se določi rok, kdaj naj stopi v veljavo odlok o prepovedi pošiljanja prostovoljcev na španko;

2) Določi naj se točen rok za evakuiranje prostovoljcev iz Španije;

3) Sprejmejo naj se odredbe, kako naj se prepreči vsaka posredna ali neposredna inozemska propaganda v korist enega ali drugega vojujočih se taborov.

4) Izvedejo naj se ukrepi za zaščito osnovnih finančnih koristi Španije, zlasti za zaščito zlata iz španske Narodne banke shranjenega v tujini.

5) Izvoz vojnih potrebščin v Španijo naj se brezpogojno prepove.

Nadalje pravi »Figaro«:

Nedavni Mussolinijevi intervjuji in najnovejši Goeringov govor jasno kažejo Angležem, kakšno taktiko si izbirata Rim in Berlin. Po vsem tem ne more biti več dvoma nad zadržanjem Londona glede na te manevre, katerih neuspeh se lahko že sedaj napove. Naj bo tako ali tako, reči se sme, da se bližnji diplomatski razgovori ne bodo gibali v smeri novega pakta štirih, ali pa vsaj ne bodo šli po tej poti, dokler se ne doseže načelen sporazum o španskem vprašanju.

»Excelsior« pričakuje, da bo italijanski odgovor med drugim navajal metode naglega in nezakonitega sprejemanja prostovoljcev v špansko državljansko in sicer na podlagi izredne uredbe, ki jo je o tem izdala valencijska vlada. Prav tako bo italijanski odgovor po vsej priliki poudaril, da ni v francoski in sovjetski notni nikjer omenjeno vprašanje zlata in španske Narodne banke.

Angleži razočarani

London, 19. januarja. b. Ker italijanska in nemška vlada še vedno nista odgovorili na angleško noto z dne 9. t. m., se Foreign Office polahča polagoma pesimizem glede ureditve vprašanja španskih prostovoljcev do 22. t. m., kakor so to v angleškem zunanjem ministrstvu pričakovali. Navzlic temu v Londonu še vedno niso pripravljivi prevzeti odgovornosti za izvedbo blokade španskih luk, da si se zdi, da smatrajo sedaj v Parizu uporabo tega sredstva za edini izhod iz sedanje španske krize.

Berlin o odgovoru

Pariza in Moskve

Berlin, 19. januarja. b. Francoski in ruski odgovor na angleško noto o španskih prostovoljcih nista naletela v tukajšnjem časopisju na enako tolmačenje, dasi smatrajo v Londonu oba za enako pozitivna. Dočim navajajo listi iz francoskega odgovora vsaj nekaj značilnih stavkov, se pri ruskem odgovoru omejujejo samo na uradno poročilo, ki zavzema čisto negativno stališče in polemizira z onim odstavkom ruskega odgovora, v katerem zatrjuje sovjetska vlada, da sama itak ni pošiljala svojih prostovoljcev v Španijo. Vsi obenem opozarjajo tudi na sovjetski pogoj, da morajo prohibicijske ukrepe sprejeti vse prizadete države.

Vrednotenje francoskega odgovora je za nekaj nijans ugodnejše, vendar listi obenem z nekakšnim zadovoljstvom ugotavljajo, da tudi francoski pristanek ni brezpogojen, ker je vezan na istočasno izvajanje enakih ukrepov s strani vseh prizadetih držav, kar pomeni po njihovem mnenju, da je tudi francoski odgovor v svojem bistvu prav za prav negativen.

Madridska vlada: Da! General Franco: Ne!

London, 19. januarja. br. Akcija za prepoved pošiljanja prostovoljcev v Španijo in za uvedbo uspešne kontrole na španskih mejah in v španskih vodah zadnjih 24 ur ni v nobenem pogledu napredovala. Nasprotno bi se moglo reči, da so nastale nove težave. Sedaj sta namreč prispela odgovora madridske vlade in generala Franca na predloge angleške vlade v zadnji demarši, naj se takoj določi čim krajši rok, ko naj stopi v veljavo prepoved pošiljanja prostovoljcev in uvede kontrola. Dočim madridska vlada v načelu pristaja na te predloge in le zahteva, naj se kontrola še bolj izpopolni, da bo resnično služila svojemu namenu, je general Franco gladko odklonil vsako kontrolo kot vmešavanje v špansko notranje zadeve.

Zaradi Francovega negativnega odgovora vlada v Londonu splošno prepričanje, da so angleški načrti o uvedbi mednarodne kontrole nad uvozom vojnega materiala in prostovoljcev v Španijo, postali brezpredmetni. Politični krogi naglašajo, da je Francov odgovor skoro popolnoma negativen, poleg vsega pa je ton njegove note izredno polemičen. Posledica Francovega odgovora je lahko le ta, da se bo moral ves načrt o kontroli nad inozemskim sodelovanjem v španski državljanski vojni opustiti.

Sedaj manjkata samo še odgovora Italije in Nemčije. V Londonu pričakujejo, da bosta prispela najkasneje v teku tega tedna. Glede vsebine pa nihče več ne dvomi. Tako Italija kakor Nemčija bosta po sodbi londonskih krogov, sledeč po svoji dosedanji taktiki, v načelu sprejeli stajene predloge, postavili pa celo vrsto pridržkov, tako da se bo zopet vsa stvar zavlekla. V tem primeru sta Anglija in Francija trdno odločeni, uvesti kontrolo ob sodelovanju ostalih držav, ki so na to pristale, ne glede na to, kako stališče bo v tem pogledu zavzel londonski odbor, ker se zavedata, da bi nadaljevanje sedanjega stanja moglo dovesti do resnih zapletljiv. V tem primeru bi se izvajala kontrola izven španskega ozemlja in izven španskih teritorialnih vod, tako da se s tem ne bi kršila španska suverenost.

Rusija za blokado španske obale

Moskva, 19. januarja. b. O vsebini ruskega odgovora na angleško noto z dne 9. januarja o sklenitvi sporazuma glede španskih prostovoljcev, se doznajajo naslednje podrobnosti:

Sovjetska vlada opozarja najprej na svoje pismo z dne 4. decembra 1936, naslovljeno na predsednika londonskega kontrolnega odbora, v katerem predlaga razširjenje obveznosti o nevmešavanju tudi na pošiljanje prostovoljcev in dodelitev nadzorstva nad tem pošiljanjem istim agentom, ki jim je že poverjeno nadzorstvo nad uvažanjem vojnega materiala. Prav tako opozarja na svojo noto z dne 29. decembra 1936, v ka-

ter je pristala na sklenitev sporazuma o španskih prostovoljcih, na čimprejšnje izvajanje sporazuma in na uspešno organizacijo kontrole.

Glede oblike kontrole je sovjetska vlada mnenja, da bi bila najbolj uspešna, ako bi jo izvajale pomorske sile nekaterih ali vseh držav, zastopanih v londonskem odboru. Ker se oblika kontrole lahko določi najkasneje v 10 dneh, želi sovjetska vlada, da bi podpisniki sporazuma tako naročili svojim agentom in ladjam v Španiji, naj že sedaj budno pazijo na dovažanje novih prostovoljcev v Španijo. Končno poudarja sovjetska vlada, da je slej ko prej nasprotna samo enostranski prohibicijskim ukrepom, ker ne morejo predstavljati rešitve problema nevmešavanja. Taki enostranski ukrepi so razen tega za sedaj preuranjeni tudi zato, ker nacionalistična vlada še ni pristala na izvajanje kontrole glede uvažanja vojaških kontingentov.

Drummondova misija

Italijanski predlogi za obnovo načel pakta štirih velesil

Pariz, 19. jan. »Oeuvre« poudarja, da je angleški poslanik v Rimu Drummond dopotoval v London z Mussolinijevimi predlogi za sporazum med Anglijo, Nemčijo in Italijo. Na osnovi teh predlogov naj bi se pričela nemudoma diplomatska pogajanja, ki bi se nanašala predvsem na španske zadeve. V drugi vrsti pa tudi na ostala mednarodna politična vprašanja. n. pr. o novi razdelitvi sirovin in kolonij ter raznih drugih gospodarskih in finančnih zadev.

Sele pozneje naj bi se k pogajanjem pristopili tudi Francija in Poljska. Sporazumu, do katerega bi morda prišlo, naj bi se priključile kasneje še druge države razen Rusije.

Goering je baje že prevzel nalogo, da o priliki svojega že napovedanega februarkega obiska na Poljskem pridobi Mosciskega in Rydz Smylgja za te italijansko-nemške načrte. Obenem naj bi poljskim državljanom podal tudi pomirljive informacije o nemških utrdbah na vzhodni meji in predvsem o avtomobilski cesti, ki jo gradijo iz Glogaua proti Küstrinu.

Boji pred Madridom

Važen strateški uspeh republikanskih čet na južnem delu mesta

Madrid, 19. jan. AA. Po srilitih bojih, trajajočih vso noč, so republikanske čete obkrožile Los Angeles. Prodiranje čet, ki se je začelo zadnje čase v odsekih Sierra in Villaverde, je s to akcijo dobilo šele pravi pomen. Los Angeles je grič, ki obvladava mnogo vasi. Me drugimi Getafu in Carabanchel Alto, kjer so se nacionalisti utrčili. Grič brani kakih tisoč upornikov, ki so popolnoma obkrojeni in odrezani od slesherne oskrbe. Obkolitev je izrednega strateškega pomena, posebno za nadaljnji potek operacij, ker obvladuje ta postojanka ves kraj daleč naokrog. Predvsem pa ozemlje med Madridom in Aranjuezom.

Republikansko vojno poročilo

Odbor za obrambo Madrida je opoldne izdal naslednje poročilo:

Slabo vreme onemogoča operacije v večjem delu madridskega bojišča. Na jugu prestolnice so republikanske čete uspešno izvršile napad na važne postojanke upornikov na griču Los Angeles. jih po živahnem boju obkrožile in pri tem zajele enega majorja, enega poročnika in več vojakov.

Na asturskem bojišču je naše topništvo uspešno obstreljevalo orožarno Lavego in severno postajo Oviada.

V odseku aragonske fronte južno od Ebra je prešlo k nam nad 50 upornikov.

Izpraznjevanje mesta

Vlada skuša z vsemi sredstvi pospešiti izpraznjevanje mesta. V ta namen se poslužuje radija, letakov in aviosopila. Po mestu krožijo razen teza avtomobili z zvočniki, ki pozivajo civilno prebivalstvo, naj zapusti prestolnico. Policija izvaja najstrožje ukrepe proti sumljivim osebam. Med preiskavanji v hotelih je našla 35 pristašev skrajne desnice in jih aretirala.

Iz nacionalističnega tabora

Salamanca, 19. januarja. AA. Na cesti iz Escoriala v Madrid so nacionalne čete izvedle učinkovit napad. Vladno topništvo so prisilili k molku. Nacionalne čete so zajele en top.

Azana pojde v Valencijo

Barcelona, 18. jan. AA. Iz okolice predsednika Azane poročajo, da se namerava v najkrajšem času preseliti v Valencijo.

10 km pred Malago

Gibraltar, 19. jan. o. Kakor vse kaže, bo nacionalistična ofenziva proti Malagi uspešna. Posamezni oddelki nacionalistične vojske so zavzeli večeraj in danes več strateških postojank, predvsem Fingurolo, končno železniško postajo stranske železniške proge, ki vodi tja iz Malage. Disciplinarna je med branitelji Malage znatno popustila. Včeraj so kar čeli oddelki republikancev prestopili na nacionalistično stran, med njimi tri čete miličnikov, 120 karabinjerjev in 37 civilnih gradistov v popolni bojni opremi.

Valencija, 19. jan. o. Uspehi nacionalistov na fronti pri Malagi so izzvali v vladnih krogih precejšnjo zmedo. Vlada je poveljstvom na posameznih frontah odredila, naj odposljejo takoj vse razpoložljive rezerve na pomoč vojski pri Malagi, da bi se za-

ter je pristala na sklenitev sporazuma o španskih prostovoljcih, na čimprejšnje izvajanje sporazuma in na uspešno organizacijo kontrole.

Glede oblike kontrole je sovjetska vlada mnenja, da bi bila najbolj uspešna, ako bi jo izvajale pomorske sile nekaterih ali vseh držav, zastopanih v londonskem odboru. Ker se oblika kontrole lahko določi najkasneje v 10 dneh, želi sovjetska vlada, da bi podpisniki sporazuma tako naročili svojim agentom in ladjam v Španiji, naj že sedaj budno pazijo na dovažanje novih prostovoljcev v Španijo. Končno poudarja sovjetska vlada, da je slej ko prej nasprotna samo enostranski prohibicijskim ukrepom, ker ne morejo predstavljati rešitve problema nevmešavanja. Taki enostranski ukrepi so razen tega za sedaj preuranjeni tudi zato, ker nacionalistična vlada še ni pristala na izvajanje kontrole glede uvažanja vojaških kontingentov.

Pariški diplomatski krogi kažejo za Drummondovo potovanje v London veliko zanimanje. Splošno so mnenja, da se predlogi, ki mu jih je izročil Ciano, nanašajo na obnovo načel pakta štirih velesil, ki naj bi jih sprejela vsa Evropa razen Rusije. Polslužbeni krogi zatrjujejo, da francoska vlada v nobenem primeru ne bo pristala na ta načela in sicer prav zaradi Rusije, ki se ji sedaj za nobeno ceno ne more odreči. Francija bi lahko pristala le na to, da bi se dosegel splošen mednarodni sporazum v okviru Društva narodov, pri katerem bi sodelovala tudi Rusija.

Delbosova posvetovanja s Clerkom

Pariz, 19. januarja. w. Zunanji minister Delbos je imel z angleškim poslanikom sirrom Georgejem Clerkom političen razgovor, ki mu pripisujejo politični krogi velik pomen. Razpravljala sta o stališču Anglije glede odgovorov, ki bi morda prišli iz Rima in Berlina o obnovi pakta štirih držav.

Delbosova posvetovanja s Clerkom

Pariz, 19. januarja. w. Zunanji minister Delbos je imel z angleškim poslanikom sirrom Georgejem Clerkom političen razgovor, ki mu pripisujejo politični krogi velik pomen. Razpravljala sta o stališču Anglije glede odgovorov, ki bi morda prišli iz Rima in Berlina o obnovi pakta štirih držav.

Delbosova posvetovanja s Clerkom

Pariz, 19. januarja. g. Po dospelih vesteh so čete generala de Llane samo še 10 km daleč od Malage. Splošni napad nacionalističnih čet na to važno južnošpansko pristanišče se pričakuje vsak čas. General Llano hoče pred odločilnim napadom privoščiti svojim četam krajši odmor, ker se zadnja dva dni prehodile velike daljave. Sedaj so pri Torre Molinos, ki je zadnja važna postojanka miličnikov pred Malago.

jezilo nadaljnje prodiranje nacionalistov in preprečil padec te lukke, ki je vojskega pomena za republikance. Vladne sile v Malagi so dobile nalogo, da morajo vzdržati za vsako ceno vsaj še dva dni, dokler ne pride pomoč. Prav za prav je nevarnost le v tem, da bi se pričeli nacionalisti s svojih vojnih ladij izkrcovati okrog Malage na kraj, kamor ne sežejo granate obalnih baterij. Vlada je pozvala tudi madridskega poveljnika generala Miaja, naj odposlje vse svoje rezerve na južno fronto. Na madridski fronti so se republikanci sedaj dobro utrdili, tako da bodo v primeru nove ofenzive nacionalistov vsej nekaj dni vzdržali brez večjih rezerv.

Gibraltar, 19. januarja. g. Po dospelih vesteh so čete generala de Llane samo še 10 km daleč od Malage. Splošni napad nacionalističnih čet na to važno južnošpansko pristanišče se pričakuje vsak čas. General Llano hoče pred odločilnim napadom privoščiti svojim četam krajši odmor, ker se zadnja dva dni prehodile velike daljave. Sedaj so pri Torre Molinos, ki je zadnja važna postojanka miličnikov pred Malago.

Francoske represalije proti generalu Francu

Pariz, 19. januarja. br. Dočim je Francova mornarica zadnje dni mirovala in ni ustavljala tujih ladij, je bil včeraj popoldne docela nenadno in brez prejšnjega opozorila bombardiran francoski torpedni rušilec »Maille Brezé«. Rušilec je bil na poti v neko južno francosko luko. Ko je plul v višini španske obale, se je nad njim nenadoma pojavilo neznamno letalo, — pozneje so ugotovili, da je bilo v službi generala Franca, — ter brez vsakega opozorila začelo francosko ladjo bombardirati. Letalo je vrlo šest bomb, ki pa niso zadele rušilca, marveč so padle precej oddaljeno v vodo, tako da niso povzročila nobene škode. Letalo je nato naglo izginilo v smeri proti Burgosu. Poveljnik rušilca je o dogodku brežično obvestil poveljstvo francoske vojne mornarice.

Francoske represalije proti generalu Francu

Pariz, 19. januarja. br. Dočim je Francova mornarica zadnje dni mirovala in ni ustavljala tujih ladij, je bil včeraj popoldne docela nenadno in brez prejšnjega opozorila bombardiran francoski torpedni rušilec »Maille Brezé«. Rušilec je bil na poti v neko južno francosko luko. Ko je plul v višini španske obale, se je nad njim nenadoma pojavilo neznamno letalo, — pozneje so ugotovili, da je bilo v službi generala Franca, — ter brez vsakega opozorila začelo francosko ladjo bombardirati. Letalo je vrlo šest bomb, ki pa niso zadele rušilca, marveč so padle precej oddaljeno v vodo, tako da niso povzročila nobene škode. Letalo je nato naglo izginilo v smeri proti Burgosu. Poveljnik rušilca je o dogodku brežično obvestil poveljstvo francoske vojne mornarice.

Francoska vlada je danes po daljšem posvetovanju pooblastila vojnega ministra, naj ukrene vse potrebno za zaščito francoskih interesov. V skladu s tem pooblastilom so dobile vse francoske vojne ladje nalogo, naj na vsak napad takoj odgovore in napadalca brezobzirno preganjajo. Obenem je bilo sklenjeno poslati v španske vode v varstvo svobodne morske plovbe še pet francoskih vojnih ladij.

Istočasno je francoska vlada poslala generalu Francu oster protest.

Beck na poti v Ženevo

Varšava, 19. januarja. AA. Nocoj je odpoval zunanji minister Beck v Ženevo kjer bo predložil svetu DN poročilo o misli, ki jo je svet DN poveril Poljski v svrhu razčiščenja razmerja med Poljsko in svobodnim mestom Gdanskom. V dobro poučenih krogih govore, da se bo Beck jutri dopoldne na poti preko Berlina sestal z nemškimi zunanji ministrom Neurathom.

# Možnost odpovedi nemškega konkordata

## Posvetovanja nemških kardinalov v Rimu naj bi pripravila teren novi diplomatski akciji Vatikana v Berlinu

Rim, 19. januarja. b. Nenadna pojava vseh vrhovnih glav katoliške cerkve v Nemčiji v Vatikanskem mestu, njih posvetovanja z vatikanskim državnim tajnikom Pacelijem ter avdiencia pri bolnem papežu predstavljajo važen dogodek v vatikanski politiki, ki v tukajšnjih cerkvenih in diplomatskih krogih ni ostal brez zanimivih komentarjev. Kakor znano, sta prišla v soboto zvečer v Rim najprej kardinal Faulhaber in Bertram, kmalu za njima pa še kardinal Schulte ter münsterski škof Galen in berlinski škof Preysing. V nedeljo dopoldne so se vsi ti nemški cerkveni poglavarji sestali z državnim tajnikom Pacelijem, s katerim so imeli zelo dolg razgovor. O vsebini ni bilo mogoče zvedeti nicesar pozitivnega, vsekakor pa je moral biti predmet razgovorov zelo važen, ker je kardinal Pacelli takoj po konferenci prošil papeža, da bi navzlic boleznim sprejel njega in nemške kardinale v posebni avdienci. Avdiencia je bila v nedeljo v zgodnjih popoldanskih urah in je trajala skoraj eno uro. Papež je bil po razgovorih z nemškimi kardinali zelo razburjen in močno utrujen. V ponedeljek dopoldne so se posvetovanja s kardinalom Pacelijem nadaljevala in je bil o njih poteku papež spet takoj obveščen.

### Pravi namen prihoda nemških kardinalov

V dobro informiranih krogih domnevajo, da je bil sestanek nemških kardinalov in škofov v Vatikanu v neposredni zvezi s sklepi nedavnega posvetovanja nemškega episkopata v Fuldi. Sprično nove zaostritve odnosov med cerkvi in državo zaradi trdne namere nemške vlade, da izvede novi zakon o vzgoji nemške mladine, ki dopušta odselje eno samo mladiško organizacijo v državi (Hitlerjeva mladina) so nemški škofje v Fuldi prišli do zaključka, da bi bilo nadaljnje notranje protestiranje proti verski politiki vlade v obliki pastirskih pisem, kakor so to delali doslej, brez

vsakega pomena in navadno Sisiťovo delo, ki bi položaja katoliške cerkve v Nemčiji ne izboljšalo. Zato so se sedaj vrhovni katoliški poglavarji odločili, da sprožijo intenzivno diplomatsko akcijo, ki naj bi jo podzvel sam Vatikan z namenom, da doseže spoštovanje konkordata, glede katerega so se prav v zadnjem času znova razširile govornice, da ga namerava nemška vlada enostavno odpovedati. Položaj katoliške cerkve v Nemčiji je po mnenju cerkvenih krogov toliko bolj resen, ker se sedaj nemški episkopat boji, da ne bi nemška vlada izkoristila interregnuma, ki bi nastal pred izvolitvijo novega papeža, ako bi Pij XI. nenadoma umrl. Nemčija bi v tej prehodni dobi lahko odpovedala konkordat, obenem pa tudi izvedla novi zakon o enotnem solstvu, ako bi se do tedaj razmerje med cerkvi in državo ne uredilo.

Iz vseh teh razlogov je po mnenju nemškega episkopata čimprejše posredovanje Vatikana med cerkvi in nemško vlado nujno potrebno. V cerkvenih krogih opozarjajo v tej zvezi, da bi se v nemškem obrambnem zidu proti komunizmu utegnile pojaviti nevarne razpoke, ako bi prav sedaj prišlo do nenadnega preloma med katoliško cerkvi in nemško državo, kar bi ne moglo ostati brez posledic na zadržanje katoliške Italije, katere prijateljstvo je Nemčiji v sedanjem mednarodnem položaju tako dobrodošlo.

### Uradno poročilo o obisku

Rim, 19. januarja. b. Sročil je izšlo naslednje uradno poročilo o obisku nemških kardinalov v Vatikanskem mestu: Avdiencia pet članov nemškega episkopata pri papežu je zbudila v Rimu izredno pozornost. Papežovo stanje se je vsekakor znatno izboljšalo vendar je v zadnjem času imel le malo avdienc. Avdiencia nemških škofov je trajala nad eno uro. Preurjenane kombinacije so potiskale spravitelj prihod nemških škofov v nekakšno zvezo z obiskom pruskega ministrskega predsednika Göringa v Rimu. Ta ugibanja pa so brez vsake podlage.

# Beleške

## Nacionalisti in sporazum

Parikat smo že ugotovili, da jugoslovenski nacionalisti pozdravljajo vsako akcijo in vsak poskus, ki naj bi privedel do zadovoljive ureditve našega notranjopolitičnega problema. V tem so složni pristaši jugoslovenske nacionalne misli v vseh pokrajinskih državah. Tako na pr. objavlja novosadski »Dan« članek senatorja g. Dake Popovića predsednika senatorskega kluba JNS, o sestanku dr. Stojadinovića z dr. Mačkomo. Na koncu pravi:

»Mi bi se veselili vsakega uspeha, pa tudi uspeha JRZ, ker tu ne gre za kako kapricio, marveč za veliko in usodno narodno zadevo. Zaradi tega smo tudi napram JRZ na lojalnem stališču čakanja. Ako prime sejo razgovori z dr. Mačkomo trdnjeje in solidnejše osnovo za sporazum od one, na kateri stojimo mi, bomo mi prvi, ki bomo ta sporazum priznali. Ne bi pa želeli, da bi morali še dolgo ostati na stališču čakanja, ker čas teče in nam vsej nalaga stori ti vse, da se naše notranjopolitično življenje premakne z mrtve točke.«

## Posvetovanja šefov beograjske opozicije

Zemljoradniški voditelj Joca Jovanović se je v nedeljo vrnil z Dunaja, kjer je bil pri zdravniških specialistih. Po njegovem povratku so se zopet takoj začeli redni sestanki šefov beograjske združene opozicije gg. Davidovića, Joca Jovanovića in Miše Trifunovića. Novinarji bi od njih radi izvedeli, kaj več glede sedanjih odnosov med beograjskim in zagrebskim opozicijskim krilom. Opozicijski voditelji pa so zelo rezervirani in le zagotavljajo, da so z razvojem politične situacije zadovoljni. Na vprašanja, kaj pravijo o sestanku med dr. Mačkomo in dr. Stojadinovičem, odgovarjajo, da še nimajo avtentičnih informacij o njegovem poteku.

## Izjava dr. Kukovca

V »Jutru« smo zabeležili polemiko, ki jo je v zagrebskih listih izjavila izjava g. dr. Vekoslava Kukovca, objavljena v beograjski »Politiki«. Po tej izjavi naj bi bil g. dr. Kukovec dejal, da ne gledajo vsi člani zagrebskega opozicijskega vodstva enako na pogajanja z JRZ, marveč da so eni bolj radikalni, drugi bolj zmerni.

Včerajšnji »Obzor« priobčuje sedaj pisano g. dr. Kukovca, ki pravi med drugim: »Prosim vas, da izvolite objaviti, da jaz tega nisem govoril, niti nisem nikogar pooblastil da v tem smislu piše o reševanju usodnega hrvatskega vprašanja. Nasprotno, izvršni odbor kmetsko delavskega pokreta v Sloveniji je izrekel tudi na sestanku v Celju dne 10. t. m. popolno zaupanje g. dr. Mačku ter pooblastil njegovega prisotnega delegata, da o vsem, kar se je govorilo, takoj osebno in točno obvesti g. predsednika.«

## Brezbriznost?

V uvodniku »Slovenca« prošle sobote čitamo med drugim naslednji ljubki stavek: »Ako opazujemo delovanje cerkve v zadnjih letih, se ne moremo ubraniti vtisa, da je za svoj lastni obstoj postala nekako brezbrizna in da se je prepustila božjim rokam.« Čudna vernost, ki pravi, da je brezbrizna, kdor ne zaupa božjim rokam... Ako bi mi kaj takega napisali, bi nas »Slovenec« in za njim mnogi duhovniki po pričrnik zopet enkrat proglasili za krivoverce in brezverce.

## Sv. Trije jerarhi

Ze včeraj smo zabeležili »Samoupravne« uvodnik, ki se zavzema za spoštovanje tradicij stare radikalne stranke in med drugim toplo priporoča, naj bi pristajali JRZ po vseh krajih praznovali praznik sv. Treh jerarhov, ki je bil tudi praznik radikalne stranke. V ponedeljski številki »Samouprave« vnovič razpravlja o tej stvari in opozarja, da so lansko leto skušali praznovati praznik pristajati Ace Stanojevića in Miše Trifunovića, ki pa za to niso niti najmanj upravičeni. Letos se kaj takega ne sme več zgoditi, kajti edini legalni naslednik bivše radikalne stranke je sedaj JRZ in samo ona ima pravico praznovati dan Treh jerarhov kot svoj praznik.

Preko nedelje so se pri »Samoupravi« očitno spomnili, da je ta praznik le pravoslavni praznik, v JRZ pa so tudi muslimani in katoliki. Zato omejuje sedaj svoj poziv za praznovanje le na pravoslavne pristaje, ki naj za Tri jerarhe prirede plesne in druge družabne prireditve. Katoliškim in muslimanskim pristajem prepuča, naj si sami določijo kak primeren dan v letu, o katerem mislijo, da bo strankina »zabava lahko najbolj uspeša.«

## Kmet in gospod

Sarajevski nadškof dr. Sarić je znan kot navdušen pristaša dr. Mačka. Zato je vzbudilo v hrvatski javnosti precejšnjo pozornost, ko je v najnovejši številki nadškofovega glasila »Katoliškega tednika« izšel članek, ki ostro zavrača nazore nekaterih voditeljev bivše HSS glede odnosov med kmečkim prebivalstvom in inteligenco. Članek nosi naslov »Kmet in gospod« in pravi med drugim:

»Katoliki ne moremo odobriti formul nekaterih naših samozvanih kmečkih ideologov, ljudi z zelo ozkim obzorjem, ki rešujejo odnose med gospodo in kmetom ekstremno in dogmatično. Pa njihovim mišljenjem je kmet vse, gospoda pa nič. Kmet je brez sence, gospod pa golo zankavanje vsega, kar je prosvetnega in moralnega, delotvornega in pozitivnega. To so mišljenja, o katerih je jedva mogoče razpravljati. Ako nekdo nosi sukunčje in ne orje, more biti še vedno človek. Izobrazba in sprememba zunanjih pogojev življenja še nikakor ne uničujeta pri človeku onega, kar predstavlja duševnost. Pripadnost kmečkemu stanu nikakor ne more biti že tudi vir in merilo moralnosti in prosvetljenosti.«

## Dalmatinski Matija Gubec

Pred kakimi 400 leti so se kmetje tlačani iz Južne Dalmacije uprli svojim dubrovničkim gospodarjem. Upor se je ponovno sprožil. Voditelj upornikov, kmet Mato Novaković iz Trnovice pri Stonu, je padel v odločilnem zadnjem spopadu. Kakor poročajo listi, so začele sedaj južnodalmatinske organizacije bivše HSS akcijo, da bi dalma-

# Izjava Nj. Vis. kneza namestnika

London, 19. januarja. AA. Veliki in ugledni londonski list »Daily Telegraph« in »Morningpost« prinašata v svojih današnjih številkah pod naslovom »Jugoslovenski knez namestnik govori o mirolni politiki Jugoslavije« naslednjo izjavo Nj. Vis. kneza namestnika Pavla zastopniku Reuterja v Beogradu:

»Ne verjamem v vojno. Verjamem, da se da mir ohraniti in da se bo ohranil. Krivo je hipnotiziranje narodov z vero, da je vojna neizogibna. Mislim, da je najboljšo sredstvo za ohranitev miru

ureditve razprtij in zboljšanje razmerja s sosedi. Če bi vsaka država vse storila v tej smeri, kar je v njeni moči, iskreno in odkrito, bi bil uspeh tega avtomatsko: splošni mir. To je bil in je glavni cilj Jugoslavije. Mi smo ne samo okrepili in ohranili obstoječe zveze z našimi prijatelji, temveč smo celo zboljšali naše razmerje z državami, s katerimi smo v preteklosti imeli nekatere težkoče. To zboljšanje razmerja bo obrodilo, prepričani smo, pravi prijateljstvo, ki ne bo prav v ničemer škodljivo dosedanjim zvezam Jugoslavije.«

# Zanimiv spor pri gasilski župi v Kamniku

Iz Gasilskih krogov nam pišejo: Časopis se poročali o razrešitvi starega in imenovanju novega vodstva gasilske zajednice za dravsko banovino. Sledila so poročila o razrešitvah uprav nekaterih gasilskih žup. »Slovenec« in njegova opoldanska izdaja sta zavijala svoja poročila tako, da bi se v javnosti naredil vtis, kakor da so razrešitve uprav postopale pristansko, protizakonito in nepravilno in da so bile samo zaradi tega razrešene. Zato smatramo za potrebno, da v pravilno informacijo javnosti navedemo neke ugotovitve.

Po preteku triletne funkcijske dobe bi se morale uprave gasilskih organizacij obnoviti z volitvami. Do volitev pa ni prišlo, marveč je bila najprej razrešena zvezna uprava v Beogradu in v njo imenovani novi ljudje. Pri tem so zavzeli najvišja mesta v gasilstvu tudi taki, ki doslej v tej važni panogi niso mnogo delovali. Nova zvezna uprava je dobila od ministra za telesno vzgojo, v katerega delokrog spada gasilstvo, izrecno navodilo, naj izvršuje samo najnujnejše in neodložljive posele, dokler ne bodo izvedene volitve za redno zvezno upravo in starešinstvo. Po zakonu bi se moralo to zgoditi v dveh mesecih po razrešitvi, vendar pa je ta rok že potekel.

Med prve ukrepe novega vodstva gasilske zveze je spadala razrešitev legalno izvoljene gasilske zajednice dravske banovine. Razrešitev ni bila motivirana, marveč je razrešitveni odlok vseboval samo analog novi upravi, naj v najkrajšem roku popravi vse »nepravilnosti in nezakonitosti«, ki so bile izvršene od razrešene starešinstva. Nič ni bilo navedeno, kake so te nepravilnosti in nezakonitosti, in tudi ni bilo odrejeno, da bi se proti razrešenemu starešinstvu uvedla disciplinska preiskava, ki naj bi ugotovila morebitne nezakonitosti v postopovanju.

Novo vodstvo gasilske zajednice za dravsko banovino je smatralo za najnujnejšo nalogo, da prekliče vse ukrepe in navodila dosedanjega vodstva glede reorganizacije in strokovne usposobljenosti. Za neodložljive posele je smatralo tudi, da razreši uprave gasilskih žup za srece Kranj, Kamnik in Metliko; a drugih razrešitvah zaenkrat še ni poročil.

Kamniški župni upravi očita razrešitveni odlok, da je postopala nepravilno in nezakonito, da ni dovolila ustanavljanja novih gasilskih čet, da ni potrdila nekaterih članov v četnih upravah, nekaj članov pa da je celo brez povišja izključila. Končno ji očita, da nekatere čete v tej župi niso sprejemale novih članov. Kaj je na stvari? Pri stremljenju za ustanavljanje novih gasilskih čet v kamniškem srezu ni šlo za razširjenje požarne varnosti po naših gorskih naseljih. Z ustanavljanjem novih čet naj bi se namreč pridobilo potrebno število glasov za večino v župi, da na ta način pridejo do oblasti v gasilstvu ljudje, od katerih nekateri za gasilstvo niso storili še prav nicesar. Tako naj bi se ustanovile čete v nekih gorskih vaseh, ki nimanj vode in kjer ni ekstenčne možnosti za gasilske čete. Župna uprava je postavila na pravilno stališče, naj se v teh vaseh za poskušajo najprej ustanovijo pomožne čete; če se bo izkazalo, da bodo zmožne za samostojno življenje,

# Gonja proti ČSR

Praga, 19. jan. br. Nemški listi in nemški radio še vedno nadaljujejo s svojo klevečniško kampanjo proti Českoslovaški, ki jo skušajo prikazati kot žarišče komunistične nevarnosti v srednji Evropi. Dočim francoski in angleški listi brez razlike politične smeri odločno zavračajo ta obrekovanja kot popolnoma izmišljena, jih pridno ponatiskujejo sedaj tudi madžarski listi. Vsi današnji budimpeštanski vladni listi so polni »nemških razkritij« o boljševidnici Českoslovaške in navajajo, da so vsa letališča v Českoslovaški na razpolago ne samo ruskemu, nego tudi letalstvu vseh ostalih zveznikov Českoslovaške. Praški listi smatrajo, da se ne izplača več polemizirati s temi klevečniki potem, ko je Nemčija odklonila poziv Českoslovaške vlade, naj pošlje svoje vojaške in letalske strokovnjake, ki naj na mestu pokažejo, kje so tista letalska oporišča za rusko letalstvo, o katerih zadnje dni toliko besedičijo. Tudi francoski in londonski listi smatrajo nemško odklonitev za jasen dokaz, da Nemčiji ne gre za resnico, marveč samo za kampanjo, ki naj bi odvrnila pozornost nemške javnosti od drugih dogodkov v Nemčiji.

## Predavanje

»O krizi naše srednje šole« Proforsko društvo priredi nočjo ob 20. uri v dvorani OUZD javno predavanje o krizi naše srednje šole (predava prof. E. Bojc). K obilni udeležbi vabi — odbor tinskemu Matiji Gubcu, kakor često nazivajo Mata Novakovića, postavili lep spomenik.

# Proslava rojstnega dne kraljeviča Tomislava

Beograd, 19. januarja. p. Na dvoru so danes obhajali rojstni dan Nj. Vis. kraljeviča Tomislava. Na Dedinju je bila služba božja, ki so se udeležili kralj Peter II, kraljevič Andrej, knez namestnik Pavle, kneginja Olga ter kneževič Nikolaj, nadalje dvorne dame in člani civilnega in vojnega doma Nj. Vel. kralja.

# Velike poplave v Ameriki

London, 19. januarja. br. V Zedinjenih državah severne Amerike je nastala zaradi velikih poplav prava katastrofa. Poplavljenе so velikkanske pokrajine v državah Pensilvaniji, Ohiju, Kentukiji, Indiani, Illinoisu in Misouriju. Obrambni nasipi na rekah so porušeni in so se morali prebivalci iz mnogih naselbin v največjem begu zseliti. Doslej se še ni poverilo zajeziti vode in zavzema poplavi vedno večji obseg. Voda je zalila tudi mnogo rudnikov, ki so najbrže popolnoma uniženi. Promet v poplavljenih pokrajinah je dočela ustajevati, ker so vse železniške proge porušene, ceste in mostovi pa po večini razdejani.

## Vremenska napoved

Zemunska: Oblačno, dež ali sneg z dežjem. Temperatura bo še zrasla. Košava bo popustila. Zagrebska: Višje temperature in dež poeobno v severnih krajih, drugod oblačno. Dunajska: Oblačno, padavine, v nekatereh dolinah, v gorah morda še mraz.

# Nemci: Zaradi masla ne gremo v Kanoso...

## Nemški listi o pogojih in okviru morebitnega zblizanja med Nemčijo in Francijo

Berlin, 19. januarja. b. Kako se v značilni politiki današnje Nemčije prepletajo vse mogoče tendence, se posebno jasno zrcali v pisanju nemškega časopisa, ki po svoje prepleta čudna valovanja napezosti in zopetnega izboljšanja v franco-sko-nemških odnosih. V istem hipu, ko nacionalistični organ »Völkischer Beobachter« še naprej propagira duh ideoloških križarskih vojn, je izšel v »Berliner Börsen-Zeitung« članek, ki se zdi kot nekakšna kombinacija naziranj zunanjega ministrstva, nemških gospodarskih krogov in vojnega ministrstva. Ljet se načelno najprej zavzame za »četek razgovorov s Francijo in Anglijo o političnem in gospodarskem zblizanju, nato pa nadaljuje: Toda v Londonu in Parizu so v zmoti, ako mislijo, da bo šla Nemčija, ki ne gleda na svet »iz perspektive masla« v Kanoso v Pariz ali London samo zato, da bi dosegla gospodarske ali finančne koristi. Odpoved Schachtovega potovanja v Pariz zgovorno dokazuje, da se Nemčija zaradi morebitnih gospodarskih koristi ni

koli ne bo odpovedala niti najmanjšemu drobeu svoje politične neodvisnosti. Zaradi sporazuma s Francijo je Nemčija pripravljena le toliko storiti, da se pridruži splošnemu dogovoru o omejitvi oboroževanja; toda Nemčija bo tedaj zahtevala, da sme obdržati toliko oboroženih sil, kolikor jih imajo Francija in vsi njeni zavezniški skupaji. Te številke so sicer tako velike, da bi z njimi ne mogla številčno konkurirati nobena nemška armada, so pa obenem tudi tako velike, da je z njimi treba računati pri organizaciji nemške obrambe.

V podobnem smislu piše tudi glasilo nemških gospodarskih krogov »Hamburger Fremdenblatt«, ki prav tako ne prikriva želje po zblizanju s Francijo, vendar izpodbija francosko tezo, da mora Nemčija najprej privoliti v politične koncesije in šele nato sama zahtevati gospodarske. Glede razoročitve, ki jo v načelu sprejema, zahteva enakopravnost nemškega orožja z orožjem Francije in njenih zaveznikov.

# Gospodarski odbor ministrov

Beograd, 19. januarja. o. V kabinetu finančnega ministrstva se je vršila danes seja gospodarsko-finančnega komiteja ministrov. Med drugim so razpravljali o naba-vah petroleja za državo, o organizaciji instituta za proučevanje gospodarskih problemov, o pocenitvi špirta, ki se rabi za vino, namenjeno v inozemstvo, o načrtu uredbe glede kmečkih zbornic, o pogodbi med državnimi železnicami in »Putnikom«, o povračilu stroškov PRIZAD-u za nabavo in privoz živil v pasivne kraje, o podporah kmečkim posestnikom, ki so bili oškodovani po elementarnih neizodah, po obveznem zavarovanju posevkov v posameznih banovinah in o pospeševanju proizvodnje in izkoriščanja električne sile.

# Predlogi Zveze mest

Beograd, 19. januarja. o. Na konferenci mestnih finančnih strokovnjakov iz Zagreba, Ljubljane in Beograda je bila sprejeta cela vrsta sklepov. Konferenca se je v glavnem postavila na stališče:

1. Potreben je zakon o financiranju mestnih občin. Zakon naj bi sestavila Zveza mest, na vsak način pa naj se Zveza veaj pozove k sodelovanju pri sestavi zakonskega načrta. Zakon bi se moral sestaviti v skladu z načelom popolne avtonomije mest. Država naj bi ostala le pravica, da maksimira mestne davčne doklade.
2. Navodila in odredbe glede sestavljanja mestnih proračunov ne smejo biti preveč formalistična. Često se predlogi mestnih proračunov zavračajo zgolj iz formalnih razlogov.
3. Mestnim občinam je treba dovoliti, da povečajo svoje dohodke.

# Potrjena obsodba na dosmrtno ječo

Zagreb, 19. januarja. o. Služ sedmorice je kot najvišja prizivna instanca potrdil sodbo ogulniškega okrožnega sodišča, s katero je bil Stefan Pejinović obsodjen na dosmrtno robijo zaradi zločina Karla Brklijasa.

# Papeževa bolezen neizpremenjena

Rim, 19. januarja. AA. Papežovo zdravstveno stanje je neizpremenjeno. Bolečine, ki jih je čutil v nogi, so zadnja dva dni narasle po precejšnjem olajšanju, ki je nastopilo zadnje čase. To povečanje bolečin pripisujejo atmosferskim vzrokom, ki so zelo neugodni posebno zaradi vlage. Papež prebije svoj čas običajno pri delu. Dopoldne je sprejel kardinala državnega tajnika megr. Pacellija in se pomudil z njim v daljšem razgovoru.

# Za boljšo razdelitev surovin

Zeneva, 19. januarja. b. Tudi Amerika in Japonika, dasi nista članici DN, sta obvestili tajništvo DN, da sta pripravljenej odposlati svoje zastopnike v posebno komisijo, ki naj prouči možnosti nove in boljše razdelitve surovin in ki jo bo izvolil svet DN na svoji seji v četrtek. Kakor je znano, je pobudo za ustanovitev take komisije v okviru DN dala s svojim predlogom Velika Britanija prvič v jeseni leta 1935, nato pa še ponovno v preteklem letu. Razen držav članic DN so bile povabljene k sodelovanju pri delu te komisije tudi vse države, ki stoje danes izven DN, tako Amerika, Japonika, Nemčija in Brazilija. Ameriška in japonska vlada sta že odgovorili, pričakuje se sedaj še pristaneke Nemčije in Brazilije. Verjetno je, da bo ponovno in še posebej povabljena k sodelovanju tudi Italija.

# Sovjetski proračun znaša 102 milijardi rubljev

Moskva, 19. januarja. b. Osrednji izvršni odbor Sovjetske unije je odobril sovjetski proračun za novo finančno leto. Proračun znaša 102 milijardi rubljev.

Kupujte domače blago!

# Naši kraji in ljudje

## 60let notarja Antona Zevnika

Ob nedavni 60-letnici dr. Nika Zupaniča je ostal popolnoma v senci enakovredni jubilej dr. Zupaničevega tovariša iz visokošolskih let, moža, ki so ga notarski akti močno zvezali z našim ljudstvom in je zlasti ob svojem bivanju v Višnji gori zvesto stopal po Jurčičevih stopinjah. To je javni notar Anton Zevnik, ki zdaj že nekaj let deluje v Kamniku.

Doma je iz Čatež pri Brežicah, kjer se je rodil 6. januarja 1877. V gimnazijskih letih v Ljubljani se je kmalu razgibal in je vodil na Gubčevem Brežiškem polju počitniško društvo, imenovano »Braniborec«.



Po maturi je šel študirat jus na Dunaj in člane nam več iz kopice spominov prijete kramljaje obujati mnoge prigode, še posebno, kako sta z Nikom Zupaničem na Dunaju nekoč velevzavno sama fizično debatirala in dala duška svoji dolenski vobokirnosti, kako je prevajal njegovo »Macedonijo« v slovenščino za Slovensko Matico, kako se je pomagal vojvotkovi za slovensko univerzo v Ljubljani, kako ga je tovariš Niko seznanil s Petrom Kocičem, cigar več stvari je potem Zevnik prevedel v slovenščino, med njimi tudi »Jazbec pred sodiščem«, slovečo narodno politično satiro, ki bi morala najti mesta v naših čitankah. Iz srednješolskih let ga je vezalo toplo prijateljstvo s tovariši iz srednješolskega skrivnega literarnoratoričnega društva Zadruga, posebno še z društvenci Cankarjem, Kettejem, Zupaničem in Murnom. Prav pri teh mojstrih se je naučil v Zadrugi sukati pero in bil je med njimi prav za prav edini mladinski pisatelj, svoje plodove pa je objavjal v »Vrtcu«.

Ko ga je slednjič pot povedla v Višnjo goro, ga je prevzela strastna ljubezen do raziskovanja zgodovinskega ozadja Jurčičevih tipov. Zgodovinsko je spoznaval ljudi in kraje, kjer je Jurčič zajemal snov za svoje povesti. Zaradi svoje svežosti in neposrednosti so njegovi izbrani prispevki v »Jutru« in v »Življenju in svet« v teku zadnjih desetih let vsakokrat vzbudili veliko pozornost in ostanje med najtežnejšimi prispevki k spoznavanju Jurčičevega dela in življenja. Duhovit, miren in ljubeznivo segav je notar Zevnik ostal zvest samemu sebi in svojemu prepričanju, od prvih početkov v dijaskem gibanju vse do danes, ko že nekaj let vrši dolžnosti javnega notarja v Kamniku, kjer je medtem že tudi doživel to čast, da je bil razrešen kot podžupan in kot bankni svetnik. Kakor v časih dunajske »Slovenije« in potem v vrtincu primorske in koroske tragedije, preko večletnega starostovanja Sokola v Višnji gori, marljivo uradovanja in prijaznega občevanja z ljudmi, je ostal notar Zevnik enoviti, vedno v vrsti naših nacionalnih in naprednih mož, na katere lahko vedno s ponosom pokažemo. To storimo tudi to pot ob njegovi 60-letnici, čeprav dobro vemo, da notar Zevnik nikakor ni prijatelj javnih proslav. Pa nam bo v svoji dobrodušnosti gotovo oprostilo to izjemo, ali pa se nam bo maščeval s kakim novim lepim prispevkom iz Jurčičevega kraljestva, da nam vsem ponovno dokáže, kako je še čil in veder in vedno na delu. Na mnoga leta!

## „Dajte nam dostop do sodne prakse!“

### Pravosodna uprava ne mara niti zastojnske pomoči

Ljubljana, 19. januarja.

Kakor znano zahtevajo zakoniti predpisi od vsakega, kdor se hoče posvetiti sodniški, odvetniškemu ali notarskemu poklicu, poleg drugega tudi to, da prebije eno leto v brezplačni sodni praksi. Islo zahtevo postavljajo na prošnje služb tudi zasebna podjetja, zlasti banke in drugi denarni zavodi, kar je strokovno popolnoma razumljivo.

Kakor je dandanes povsod, so časoma tudi v sodni stroki kmalu bili izprani vsi krediti za nova službena mesta in čeprav so bile nove namestitve redke, so se vendar prošnje novih reflektantov vedno bolj kopičile. Da bi zavrti la naval na sodišča, je z odločujočega mesta prišla odredba, da do nadaljnega ne sprejmejo nikogar v sodno prakso kot pripravnika za sodnika. S tem ukrepom se je res delno ustavil nov dotok prošenj, vendar pa je bil to prav neprijeten udarec tistim, ki niso šli v prakso zaradi sodniškega poklica, temveč le zaradi možno-ost zaposlitve v zasebni službi. Tem je ostala na izbero edino pot odvetniškega ali pa notarskega pripravnika. Prva je socialno šibkejšim, ki so že težko zmagovali izdatke za univerzitetni študij, nemogoča; za sam vpis v imenik odvetniških pripravnikov je treba plačati 1000 Djn. ta vsota dandanes pomeni že težek denar. Na ta način je ostala odprta le pot notarskega pripravnika in tako doživljamo zadnje leto grolesno sliko, da čudovito hitro narašča število novih notarskih pripravnikov, ki so postali to le formalno, po sili razmer. Tako je samo v Ljubljani že skoraj vsak notar vpisal vsaj po dva taka pripravnika in pravijo, da tudi po

deželi že ni mnogo drugače. Dokler to nenaravno in nepotrebno dogajanje dobro, hoto trpi Notarska zbornica, že se gre, čeprav mora vsak reflektant potrkati na številna vrata, preden mu kje uspe. A kaj bo potem, če bodo enkrat vsa mesta zasedena oziroma, če se Notarska zbornica takemu vpisovanju postavi po robu?

Ce upoštevamo, da ima država z institucijo enoletne brezplačne sodne prakse na razpolago mnogo delovne moči, za katero ji ni treba dati niti beliča, da je v končnem efektu omenjeni odlok brezuspešen, ker je možno pridobiti si enoletno prakso kot odvetniški ali notarski koncipient in kasneje vendarle vložiti prošnjo za službeno mesto na sodišču, vidimo, da je bil z njim pravzaprav prizadet le tisti, ki ne zmore ali pa vsaj ne brez prikrivanja pri drugih najpotrebnejših potrebščinah plačati visoke takse za vpis v imenik odvetniških pripravnikov, a dejansko ne reflektira ne na sodni, odvetniški ali notarski poklic. Smatramo, da bi se ta odlok o odklanjanju sprejema novih sodnih pripravnikov brez škode mogel ukiniti. In če se že hoče preprečiti naval prošenj za službe na sodiščih, naj se to ukrepi drugače. S tem se ne bo samo odpravilo nenaravno naraščanje notarskih pripravnikov in s tem zvežano izgubljanje časa in trošenje denarja, dana bo s tem tudi možnost, da dobijo tudi nepremožni in vendar sposobni diplomirani juristi potrebno kvalifikacijo za zasebno službo. Toliko mora že tudi država, odnosno pravosodna uprava uvideti, posebno ker ima od tega samo dobiček!

## Tragična smrt planinca

Reteče, 18. januarja

Vee Reteče so pod vtisom tragične smrti prihljubljene mladeniča Janka Jenka, ki ga je pobralo v par dneh. Prejšnjo nedeljo je bil pokojnik še na Osovniku, v terek pa je prežala na marljivega uslužbenca nesreča. Kot strojni ključničar je popravil pri strojih na ljubljanskem glavnem kolodvoru, ko je nenadno padel s stroja. Sicer so ga ujele, ali zaradi preostanega etrahu ga je zadel kap. Pomagati so mu skušali v ljubljanski bolnišnici, ali zaman. V ponedeljek ob 9. se je preselil v večnost.

Pokojnik si je s pridnostjo lastnih rok zgradil tik kolodvoru hišico, kjer si je pred šestimi tedni ustvaril družinsko ognjišče. Star 33 let, je bil od mladih nog vnet planinec in skoraj ga v Julijskih Alpah ni vrha, da ga pokojnik ne bi bil obvladal. Ponovno je prepežal severno triglavsko steno in tudi Spikovo steno, Polhovgrajski Dolomiti so mu bili znani do zadnje steze. Njegova ljubezen do narave ni poznala meja. V službi je bil do skrajnosti ločen, v vseh 15 letih ni zamudil niti ure. Bil je inteligenten in načitan, pravi tip samouka. Svojemu domu najskrbnejši gospodar je pred no ljubil mater, ki ji nikoli ni pozabil prnesti šopek cvečja, kadar se je vrnil s planin. Mladega moža, ki je zapustil vdovo Pavlo iz znane Malandeževe hiše iz Hoste pri Škofji Loki in neotlažljivo mamico, bo do pokopali v sredo ob 8.30 v Retečah. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

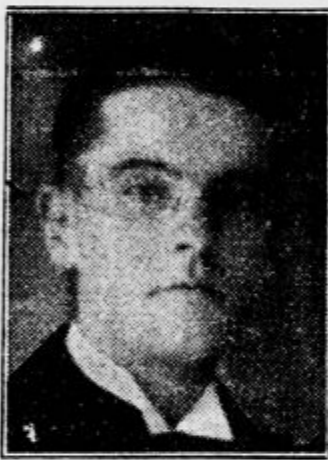
## Zadnje počaščenje mladega idealista

Škofja Loka, 18. januarja.

V nedeljo ob 16. je nastopil idealni mladenič, sodni uradnik g. Ivo Berčič svojo poslednjo pot. Pogreb je bil pretresljivo lep izraz tople ljubezni in hvalečnosti širokih vrst našega prebivalstva do pokojnika, ki ga je bila sama dobrota in plemenitost. Žalni sprevod v katerega so se uvrstili nešteti, nele iz Škofje Loke same, marveč prav tako iz okolice, Sorškega polja in obeh dolin, se je razvil pred Meštnim trgov, kjer je opravil župnik g. Podbevšek z oo, kapucini pogrebne molitve. Čim so odšli sokolski pevci, pod vodstvom br. Debeljaka »Ušliši naš«, so dvignili Sokoli krsto in prišel se je pomikati veličasten sprevod. Za križem so nesli okrog 20 krasnih šoptov in vencev, med njimi od Streliške družine, »Za godbo« Ljubnik, ki je nenehoma svirala žalostinke, so se zvrstili Sokoli. Sprejaj dva

prapora, za njima je stopal nosilec z vencem, ki ga je poklonil škofjeloski Sokol, sledil so Sokoli in kroju, nato sokolski pevci, za njimi pa se korakala dolga vrsta ostalega sokolskega članstva v četverredih v civilu z znakom. Za duhovščino in krsto, ki je bila prav tako v ovetju in zelenju, so se zvrstili globoko skrušeni svojci, potem pa ostalo občinstvo.

V prvih vrstah so stopali zastopnik dr. Alberta Kramerja, tajnik in novinar Dreje Verbič, ljubljanski poslanec Rajko Turk, bivši narodni poslanec Ivan Lončar, zastopnik predsedstva okrožnega sodišča, svetnik dr. Gregorc, tajnik banovinskega odbora JNS dr. Marjan Zajec, nadalje močno zastopstvo organizacijskih predstavnikov z gg. Zihierom, Kuštrinom in Tavzesom, potem bivši vodja sreske izpostave, Ivan Legat, sreski načelnik Matej



Kaki, major Ivan Oblak, direktor mlekarške šole inž. Šabec, posestniki in bivši župani Anton Hafner, Dolinar Pavel in Benedik Franc, polnoštevilno je bilo navzoče uradništvo, ki je poklonilo tovarišu ogromen venec rdečih in belih nageljev. Prisotni so bili zastopniki škofjeloskih kulturnih, dobrotelnih društev, ostalega prebivalstva z ženstvom vred pa toliko, da tako lepega pogreba Škofja Loka že dolgo ni videla. Pred grobom so zapeli pevci »Človek glej, potem pa so se od pokojnika, poslovili za Sokola I. podstarešina br. Horvat, za narodno javnost notar Števo Šink in za sodišče sodni svetnik Franjo Ustar. Govorniki so v najizbranejših besedah iznova očrtali vse redke vrline, ki so krasile br. Berčiča. Zdrsnila je krsta v domačo zemljo, in še so se klanjali praporji nad grobom nacionalista, v očeh stoterih pa so se porajale solze, ko smo zapisali nepozabnega prijatelja in tovariša!

## Dve smrti:

### eden se je ubil, drugega so ubili

Maribor, 19. januarja.

Svoječasno smo poročali o usodni smrti nesreči, ki se je pripetila v takozvanem Danijelovem grabnu pri Prevaljah. Zdej je postal 54 letni hlapec Matija Zobej nova žrtev tega klanca. Zobej je bil uslužben pri lesnem trgovcu Francu Kuncu in je okoli 6. ure zvečer stopal pred dvo-vprežnim vozom, ki je bil natovoren s hlodi, proti domu. Danijelov klanc je zelo nevaren zaradi prepadov ob cesti in morajo vozniki biti na tem mestu zelo previdni. Tudi Zobej je korakal pred vozom, da ne bi konja z vozom vred treščila v prepad. Nesrečno naključje pa je hotelo, da je Zobeju na poledenelih tleh spodrsnilo in je treščil na tla pod konjska kopita. Kolesje je šlo preko prsi in nog. Konja sta pripeljala voz sama domov, nakar so domači postali pozorni in takoj zastutili, da se je nekaj zgodilo. Takoj so pohiteli proti Danijelovemu klancu, kjer so našli Zobeja mrtvega. Smrtna nesreča je zbudila splošno sočutje z usodo ubogega hlapca.

★

V Podgoricah v ormoškem okraju je padlo mlado življenje pod nožem. Fanje so bili zbrani pri pišči in iz malenkostnega povoda je nastal med njimi pretep. V gneči se je žrušil v krvi kmečki sin Franc Stamaršek, ki je kmalu zatem »zdihnil. Za danes je mariborsko drž. tožilstvo odredilo obdukcijo v mrtvašnici pri Sv. Leartu. Orožniki so takoj uvedli poizvedbe in so zaenkrat aretirali kmečkoga fanta Franca Krajnca iz Lasigovcev.

## Glorija na Rjavini

Na gori Brocken (1142 m.), ki je najvišja v gorovju Harz v Nemčiji, so prvi opazovali nenavaden pojav, ki se po gori sami imenuje Brocken. Ta prikazen je senčna slika visoko stoječega opazovalca, ki jo vrže nizko stoječe sonce na megleno steno. Eden izmed takih pojavov je pri nas na glasu kot »glorija«, ki jo kdaj pa kdaj opazujejo turisti na Rjavini. V prvi številki letošnjega letnika »Planinskega vestnika« opisuje ta pojav inž. Rihard Sever takole:

Oblaki so se podili po nebu; tu in tam je pokukalo sonce izza triglavskega obrisa, veter se je sukal okoli vogalov, skal in stebrov, padal po grapah in zagatah. Rjavina pa je bila zastrta z megleno peno, ki jo je vzhodnik metal na njo s Krme, Le v redkih trenutkih se je raztrgala ta pena, tako da nas je ogledjufala za razgled na vrhuncu; toda na pot nazaj nam je darovala redek pojav, ki je vreden, da ga opišem.

Bilo je na povratku, okrog 18. ure, ko smo stali v zaseki Škrbine, kjer se cepita grebenska pot proti Staničevi koči in plezalna pot dol v Pikel. Posvetovali smo se, kam naj jo uberemo, kar nas je zmotil čudovit pojav: megla na strani Krme je tvorila globoko steno, ki je valovila, se zvijala, redčila in se zgoščevala, se krotovočila in plastila, se bližala in oddaljevala. Nalikovala je živemu vodnemu toku, v katerem se zdi, da vidiš gladino liki zrcalu, ki pa le ni zrcalo, ker — no — ker je pač voda globoko prozorna in se ti oko ne ustavi na nemirni površini. Ta megleni vodni tok nas je obdajal srednje gost, zmešal je vse razdalje in zveržil vso perspektivo. Bil je globok in brez dna in obenem kakor filmsko platno.

In na tem živem filmskem platnu sem zdajci zagledal mavrico, lepo, kakršne še nisem nikdar videl. Bila je okrogla, popolnoma lep zaključen krog — v razdalji, da, v kateri razdalji? En meter, dvajset metrov? Bila je daleč in blizu, kakor hočeš. Globoka brezdenja megla jo je nosila; v vsaki točki presečne ploskve si jo našel, v vsaki razdalji, na kateri se je ustavilo oko. Le premer mavrice je bil bolj ocenljiv. Mogoče je bilo 5 metrov, mogoče 4, toda večji ni bil od zornega kota: oko in glava sta bila mirna in sta mavrični krog v celoti dojemala, ta krog

in še drug mečešji in slabejši mavrični krog, ki se je dotikal glavnega kroga. Naglo sem se okrenil. Sonce je stalo že nizko in je le zelo motno sijalo skozi meglene valove, ki so se redčili in zgoščevali, prelivali, dvigali in padali. Toda mavrica je stala mirno in ostro na svojem živem platnu, v krogu pa sem zagledal živo sliko, črno silhueto risbo, črno rezanko s škarjami, ki pa je bila živa. Kakor film samih senc se mi je zdela. Iztegnil sem roko — slika je iztegnila. Megleni črn jaz je delal isto kakor jaz, ki sem stal na meji dveh meglenih morij, sam v morju. Toda oni jaz je stal v mavričnem krogu nad brezdanjo globino, jaz pa na trdni skali.

V mavričnem okviru sem videl še oba svoja tovariša, ne, njeni sliki, ki pa nista bili tako ostro rezani. Sončne škarje so menda otopele in se skrhale na neštetih drobcih vodnih delcih. Čim bolj je bil rob slike oddaljen od središča kroga, tem medljeje je bil, vendar pa nikakor ni bil razmazan. Prav lepo bi to ponazoril s sliko, kakršno naredi debela steklena leča, ki v sredini vrže še kolikor točno sliko, na robeh pa jo zverži. Sebe sem videl ostro, tovariša pa tem slabše, čim bolj sta se oddaljevala od mene. Onadva sta videla isto tako vsak sebe, popolnoma ostro, sosedove sence so se pa nekako razpršile. Nemo smo stali in občudovali. Nato sta zaropotala fotografska aparata svojih tovarišev. Upanja ni bilo nič — slik pa seveda tudi ne. Izgovorjata se, da so slike prehitro izginile in da sta pač fotografirala le meglo. Vendar je sončni žarek čaral najmanj dve do tri minute; časa bi bilo torej dovolj. Končno se je slika počasi razblinila, se razlegla in izginila. Ostala je le megla in te vrstice kot spomin na redek dar boga Sonca in boginje Megle.

## Naši na španski fronti

Ljubljana, 19. januarja

Glasilo emigrantov iz Julijske Krajine »Istra« je objavilo več pismorajkov, ki se borijo v vrstah španske narodne vojske. Tako je listu opisal njegov naročnik Jože Vergan, ki se bori v Španiji že od začetka oktobra. Ne borimo se samo za španski narod, je pisal, borimo se tudi za vse narodne manjšine, borimo se za svetovni mir. Navedel je v svojem pismu, kako mu je odgovoril baški nacionalist, ko ga je vprašal, zakaj se bori proti generalu Francu: »Premagati je treba v Španiji fašizem in potem bodo tudi Baski dobili vse nacionalne, gospodarske in politične pravice. Fašizem pomeni nasilje, vojno in glad, mi pa zahtevamo z ostalimi španskimi brati delo, svobodo, kruh in mir.«

Spiljska »Nova doba« pa je te dni poročala da je postal žrtev španske državljanske vojne hrvatski rojak Ivan Rasković - Kopjecki, ki je skoraj vse svoje življenje preživel na bojiščih. Kot protovojavec se je boril na strani Srbije v balkanskih vojnah, ob početku svetovne vojne je spet zapustil domovino in se potem vsa leta boril proti Avstriji. Po svetovni vojni je Rasković sodeloval najprej v meščanski vojni na Bavarskem, potem pa na Madžarskem in, ko so bili ti boji končani, je odpotoval v Rusijo ter se udeležil rusko-poljske vojne. Iz Rusije je prišel v Afriko in se tam boril kot vojak tujske legije. Iz Afrike ga je zaneslo v Azijo, udeležil se je bojev na Kitajskem, pozneje pa se je boril tudi proti Japoncem. Ko je izbruhnila italijansko-abe-sinska vojna, se je v Abesiniji boril proti Italiji. Od tam ga je njegov nemirni duh privedel v Španijo in kot podoficer mednarodne brigade na strani španske vlade se je v mnogih borbah odlikoval z velikim junaštvom ter si pridobil med tovariši znanje in spoštovanje. Padel je kot branilec Madrida.

## Ljubezen je bila, ljubezen še bo...

### Plameni srca v prerezu zgodovine — Slovenska ljubica in njen dragi pred polstoletjem

Pet tisoč let človeške zgodovine je mislilo in vso to dobo so bile ježa, glad, ranje, predvsem pa ljubezen vsakdanje spremljevalke ljudskega življenja.

Je-li ljubezen ves ta čas ostala ista? Da-li je Egiptanka iz Tutankamona dobe, Grkinja iz Homerovih časov, pa dama iz srednjeveške viteške dobe povsem enaka v svoji ljubezni? Seveda ne, saj je ljubezen bila in bo vselej odvisna od raznih družabnih činiteljev, kakor so suženjstvo, napredek tehnike in osebna svoboda obeh spolov.

V dobi suženjstva se ljubezen v modernem smislu nikakor ni mogla razviti. Ženska je pripadala zmerom močnejšemu in molče se je pokoravala takšnemu družabnemu redu. Lepa Helena je hladnokrvno gledala, kako je njen bivši soprog Menelaj ubil Darisa. Res je ljubila svojega junaka, ki jo je ugrabil. Ali ko so Grki v vojni, ki se je vnela zaradi tega, osvojili Trojo, se je mirno vdala novi usodi in v četrtem spevu Odiseje že zadovoljna poje o svojih pustolovčinah.

Kasneje je zamrla sila poudinca in porajala se je ljubezen v modernem smislu. Najlepši tak primer v zgodnjem srednjem veku prča legenda Tristana in Izolde. Ljubila sta se neskočno, obenem pa oba spoštovala kralja Marka, Izoldinega soproga. Strast je bila močnejša in je sim-

bolizirana v čarobnem smrtnem napoju, od katerega ni več leka. Za Izoldino ljubezen ni bilo zdravlila in šla je v smrt.

Tako je nastala strašna, a obenem mamljiva misel, da je šele v smrti višek popolne ljubezni. Takšna romantična ljubezen, »amour passion« bi dejal Stendhal je preživela stoletja in marsikdaj še dandanes doprinaša k tragiki dnevnih kronik.

Tako zvana viteška ljubezen srednjega veka je vzcvetela v času, ko sta oba spola živela v družabnem življenju čim več ločeno. Glavna značilnost te ljubezni je bila skrajna požrtvovalnost viteza in obdajanje žene. Ljubeči se par je bil le redkokdaj skupaj in tako so ostajale senčne strani še večje lepoticke manj opažene. Don Kihotova Dulcineja de Toboso je bila običajno kmečko deklet. Ali vitez mračnega obraza jo je imel za gosposarico svojega srca, ki ga je vodila skozi vse skušnjave k velikim dejanjem. Ker je nikoli ni videl, je bila zanj vredna prav toliko kot najlepša in najrazumnejša ljubica.

V prenešenem pomenu je takšno vištevstvo našlo posameznice še dandanes v Ameriki. Zaslužene dolarje polaga ameriški businessman pred noge svoji ljubici, kakor je nekoč poklanjal Lancelot svoji Ginevri premagane viteze ali sužnje. Često potuje ameriška žena sama po svetu, njen mož pa služi doma medtem denarje. Za-

hvaljujoč se oddaljenosti med njima, je tako tudi ona gosposarica moževega srca.

Srednjeveško trubadurstvo je v anglosakskem romanu pred vno našlo svojega na slednika. Prikazovali so žene kot nadzemljaka bitja, ki imajo samo dušo, brez telesa. O junakinji romana se je vedelo le toliko, da ima lepe oči, rožnate ušne in — krasne dolge lase. O realističnem značaju ženske ljubezni, o jakosti njenih nagovov in pogreškah ni bilo besed. Žene so same prispevale, da bi zanje tako ugodna literatura čim delj ostala na krmilu. Že Byron je ugotovil, da nežni spol samo zato črti nekatera njegova dela, posebno »Don Juan«, ker jih prikazujejo takšna, kakršna so in ne idealizirana.

V Franciji 17. stoletja se je razvil salonski tip ljubezni, kjer so se shajali možki in ženske. Bogastvo je pripomoglo, da so saloni razkrili v načinu ljubimkanja stvari, o katerih se prednikom ni sanjalo. Umetnost fizične ljubezni je zamenjala zanosne ideale viteške dobe. Pojavili so se tedaj francoski moralisti, kot n. pr. La Rochefoucauld in La Bruyere.

Sprečeno društveno življenje našega stoletja je ljubezenski postopek zelo ponostavilo. Današnja mladina, ki se skupaj zabava, pleše, kopa in zahaja na izlete, se vrača k primitivizmu starih Grkov. Preprosta ljubezen, brez večje duhovne primene zavzema zmerom več prostora v sedanjih literarnih in življenju. Preveč je mladina okupirana z vsakdanjimi posli, sportom itd., da bi utegnila misliti na idealne poglede ljubezni viteške dobe. V

času obče mehanizacije življenja je fizična sila človeka zmerom manj vredna. Žena z browningom v roki je danes močnejša od najčnejšega boksača. Nekdaj tako idealizirano žensko bitje, ki se bavi z istimi posli kot možki in ki je sposobno, da vrši ista dela, postaja dandanes materialno nezavisno. S tem se seveda temeljito menjavajo ljubavni odnošaji med obema spoloma in marsikatero deklet mora svojo emancipacijo drago plačati. Priroda je že sama na sebi vcepila razliko obeh spolov in v stopenjavnosti enakopravnosti dveh krajin nosilcev ljubezni v javnem življenju podlega romantika srca neizprosmi resnici naših dni.

Kako je pa bilo v primeri s tem profilm preteklosti z ljubeznijo naših dedov? Saj vemo, da se je tudi našim očencem le prerado topilo srce ob pogledu na brhka dekleta. In ker je že običaj, da stari očetje in mamice tako radi pouče svoje mlajše, kako vse lepše je bilo nekoč, poglejmo, kaj pravi izročilo.

Ljubezen je bila, Ko tebe in mene Pa ljubezen še bo, Na svetu ne bo

so peli že stari predniki, pridno vasovali in gnali svojo srčno kri po žilah »ko mlinske kamne tric. Nepremagljiva je bila zanje moč ljubezni in kogar je ujela v svoje klešče, se je zlepa ni mogel rešiti.

Oj ti preštarnata ljubezen, Kaj imaš ti takšno moč! Z glave te še spravim, Al s srca nemogoč

je pribil naš očanec v fantovski družbi pred polstoletjem, ko so si kupici cekinaste kapljice vedrili glave. Zraven so menjavali svoje misli na dekleta in bili soglasni, da takšne je ni, kot je slovenska ljubica. Belo ima roko, drobne nožice, rdečo šobico, usta kakor jagode, tenko gočič, se sladko smeji. Nosi rdeč robec, bele rokavce, pisano jopico. Dve dolgi kiti ima spleteni in povezani na koncu s trakovi. Je vrla, visokega čela, pa zmerom vesela. Nje lepota se sveti kakor sonce in luna, pri plesu ja lahka in mlada kakor kaplja. Trčili so fantje vse srečni in že spet zapeli:

Je bela ko mleko, Zaljubljeno gleda, Rdeča ko kri, Na smeh se drži.

Zavihali so si krepke brke, pomaknili klobuk na stran in že novo urezali:

Je tanka ko konoplja, Bela kakor gavrtočva, Rdeča ko makov cvet Pa vroča ko peč...

Da so bili naši dedje že dokaj spametovani zaradi goljufive lepote, poje pesem: Ktera hruška mekša — boljša je, Ktera dvica lepša — hušja je. Poleg štemanosti so terjali fantje že takrat:

Dekle mora znati pisati no brat', No vsakemu odgovor dat'.

Dandanes, ko so mnoga dekleta preskrbljena z zasluzkom, ne hrepene toliko po zakonu. Stare mamice pa so, čim se smevale, si zašelele ljubčka:

„VII. Reprezentančni akademski ples“ \* Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. \* Kazino \* 30. januarja

Domače vesti

Mrtvaški tiči

V beograjskih listih čitamo o čudni nadlegi, ki tare bolne prebivalce Skoplja in zlasti njihove svojce. V južnosrbski prestolnici imajo več zasebnih pogrebnih zavodov, ki si med seboj hudo konkurirajo. Vsak zavod ima po več agentov, da mu prekrbujejo kliente. Čim se izve, da je kdo obol, že obsujejo agenti njegovo hišo, pa jo oblegajo noč in dan, dokler nesrečnik izdihne. Ako se prikaže kje kak svojec, soročnik ali obiskovalec, navale od vseh strani nanj z vprašanji, kdaj bo vendar bolnik že umrl.

Enako je v bolnicah in v sanatoriju. Tudi tam je v »dežurstvu« vedno po nekaj agentov pogrebnih zavodov, vsak je v zvezi nekaterimi uslužbenci bolnice ali sanatorija. Svoje nestrpne delojemalce obveščajo agenti telefonično o stanju kandidata smrti. Tako so lastniki pogrebnih zavodov mnogokrat bolje obveščeni o pravem stanju bolnika kakor njegovi svojci.

Vsiljivost teh mrtvaških tičev je baje tako predrzna, da so morali svojci in soročniki že čisto prosti za pomoč policiji. Pravoslavna cerkev v Skoplju se je zato odločila, da bo osnovala svoj lastni pogrebni zavod in pogrebni fond za siromašne vernike, da bi s tem vsaj malo zavrla neleppe pojave, ki izvirajo iz konkurence zasebnih pogrebnih podjetij. A tudi občina se peča z mislijo, da bi po vzgledu nekaterih drugih mest ustanovila mestni pogrebni zavod.

\* Jubilej beograjske medicinske fakultete. V svojem razvoju je medicinska fakulteta beograjskega vseučilišča dočkala svojo 15letnico. Ta jubilej je bil večer dopolne proslavljen s slavnostno sejo profesorskega zbora in z izdajo obširne spomenice, ki opisuje delo in napore pri ustanovitvi in organizaciji fakultete. Ideja ustanovitve medicinske fakultete v Beogradu se je pričela realizirati že pred svetovno vojno in je le vojna vse preprečila. Že meseca marca 1914 je namreč tedanji prosvetni minister, pokojni Stojan Protić odredil posebno komisijo, ki je pripravila načrte, in meseca maja je minister Protić podpisal odlok o ustanovitvi fakultete.

Pri hripi, influenci, prehladu

se navadno priporoča tudi masaža. Za masažo je dobra »ALGA«. Pri hripi, influenci in prehladu namočite krpicco z »ALGO« in nalahko masirajte bolnikovo prsa, hrbet, roke, noge, vrat in čelo. Masaža z »ALGO« ublaži bolečine, jači in osvežuje bolnika. Po masaži nastopi mirno in zdravo spanje. »ALGA« se dobiva povsod. I steklenica 2— Din.

\* Uspehi filatelistične razstave v Varaždinu. V nedeljo je bila v Varaždinu prva filatelistična razstava, ki je zazemala v veliki gledališki dvorani prostor 130 m. Razstavi varaždinskih in zagrebških filatelistov sta obsegala po 50 m, na prostoru od 30 m pa so razstavljali filatelisti iz drugih krajev. Že dopoldne je obiskalo razstavo nad 500 oseb, nešteto dijaštva srednjih in »trokovnih« šol. Tudi popoldne do večera je bilo veliko število obiskovalcev. V razstavnih dvoranah je bil urejen poštni urad, ki je spominske dopisnice žigosal s posebnim žigom.

\* Predavanje »Narodnega doma« v Zagrebu. Kraljice Marije ul. 8. Danes 20. t. m. ob 20.30 bo predaval g. univ. pristav dr. K. Lušički »O železnih rani«. Vstop prost.

\* Tovarna JOS. REICH sprojema mehko škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

\* Smrt najstarejšega srbskega oficirja. V Beogradu je umrl upokojeni major Djor dje Zujović, ki je bil najstarejši oficir srbske vojske. Dosegel je visoko starost 91 let. Rodil se je v mali vasi Nemenikuću, kamor je bil njegov oče Mladen, bivši državni svetnik, iz Beograda izgnan. Šele, ko je njegov oče dobl nazaj svoje mesto, se je pričel šolati v Beogradu in v prvi in drugi srbsko-turški vojni se je že hrabro boril kot poročnik in kapetan. Udeležil se je tudi nesrečne srbsko-bolgarske vojne l. 1885. Pod režimom kralja Milana Obrenovića, ki ni bil naklonjen njegovi rodbini, je moral iti kot major v pokoj. Kot upokojenec se je podal na malo kmetijo, kjer je nekdanji njegov oče živel v pregnanstvu. Šele po osvobojenju se je naselil v Beogradu.

\* 9mesečni tečaj za vinarstvo, kletarstvo in sadjarstvo bo od 1. marca do 30. novembra pri banovinskih trsnicah in drevesnicah v Kapeli (p. Slatina Radenci) in v Pekrah (p. Limbuš pri Mariboru). V tečaj bodo sprejeti dobro razviti in zdravi mladeniči v starosti od 16 let naprej. Prednost pri sprejemu bodo imeli sinovi kmečkih posestnikov in vinčarjev. Gojenčci bodo imeli na zavodih brezplačno stanovanje in hrano. Pridni in ubožni učenci bodo dobivali še mesečni prispevek 30 Din za nakup šolskih potrebščin. Lastno-rodno pisane prošnje, opremljene s kolkom za 25 Din, je poslati najkasneje do 10. februarja upravi enega izmed gornjih dveh zavodov. Prošnje je priložiti krstni list, zadnje šolsko sprčevalo, zdravniško sprčevalo, npravnstveno sprčevalo in izjavo staršev (ali varuha), da dovoljujejo prisilico obisk tečaja. Ta izjava mora biti kolkovana z 2 Din.

23. DRAŽBA KOŽ divjadi na velesesemju 25. januarja 1937

Poslajte nemudoma blago na naslov: Ljubljana »DIVJA KOŽA« — Velesesemju.

\* Prvi bolgarski srbohrvatski slovar. V založbi knjigarne Hrista G. Daneva, Plovdiv — Sofija, je izšel nedavno prvi bolgarski slovar srbohrvatskega jezika pod naslovom: »Srbohrvatsko-bolgarski rečnik s kratka srbohrvatska gramatika«. Sestavlja ga je Mihail K. Hadži. Slovar obsega 736 stran. Izdaja te knjige je gotovo tudi dobro znamenje jugoslovensko-bolgarskega zblizanja.

\* Led na Dunavu. Pred nekaj dnevi se je na Dunavu pojavil prvi led pri Bratislavi, na našem področju pa pri Vukovarju. Zdal je led tudi pri Zemunu že prekril tridesetino rečne površine. Vodovje Dunava se je močno znižalo in je bil zaradi tega že pred dnevi ustavljen skoraj ves rečni promet. V prezimovališču pri Zemunu in Beogradu je že vse polno tovarnih in potniških ladij, prihajajo pa še vedno novi plovni objekti. Pri Budimpešti je led po kril 80 odstotkov površine Dunava in na neki ni od Dunaja do Zemuna nobene ladje več v prometu.

\* V Sibniku bi morali zgraditi še tri moderne hotele. Dosejani hoteli v Sibniku imajo sicer prostora za povprečno število gostov in če bi nekateri hoteli napeljali še tekočo vodo v vse sobe, ne bi imeli povprečni gostje nobene pritožbe.

Zene zamorejo po večkratni nosečnosti z dnevnno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenčice, užite na tešče žleodce, doseči lahko izpraznjenje črevesja in urejeno delovanje žleodca — »Franz-Josefova« voda — je davno preskušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod. Ogl. reg. št. br. 15. 485/36.

Za nadpovprečno frekvenco tujih gostov pa prostori v dosejanih hotelih ne zadostujejo in turistični strokovnjaki menijo, da bi moral dobiti šibenik še tri hotele: enega v mestu na obali, drugega ob slavnih Krke, tretjega pa pri kopalnici Jadriji. Hotel ob Krki naj bi se zgradil po vzoru hotela v Jajcu. Pri kopalnici Jadriji je moderno hotelsko poslopje neobhodno potrebno. Od njega je odvisna bodočnost kopalnice.

ARTIN 1-2 DRAGÉES SREDSTEV ZA IZTREBLJENJE JE MNOGO Resnično, lahko, normalno izpraznenje omogočajo ARTIN — DRAZEJE Dr. WANDERA Dobivajo se v vseh lekarnah v škatlicah po 12 dražeji Din 8.— in v vrečicah po 2 dražeji Din 1.50 Ogl. reg. pod S. br. 22115/33.

\* Afera pomlajevanja pred sodiščem. Pred okrožnim sodiščem v Novem Sadu je bo 23. t. m. vršila razprava proti novosadskemu zdravniku dr. Slavku Uzelcu in beograjskemu zdravniku dr. Petru Kolesnikovu, ki sta lani pomladi mladoletnemu brezposelnemu delavcu Mariću izrežala spolno žlezo, da bi z njo pomladila nekoga bogatega starca iz Beograda. Delavec Marić se je sicer prostovoljno podvrge operaciji, ker mu je bila objubljena lepa denarna nagrada in ker mu je operater dr. Uzelac zatrjeval, da bo operacija brez bolečin in brez vsakih kvarnih posledic. Operirani mladenič pa je pretrpel hude bolečine in baje tudi kvarne posledice niso izostale. Tudi s plačilom 3000 dinarjev ni bil zadovoljen in zatrjuje, da mu je zdravnik več objubil. Tožbo proti dr. Uzelcu je vložila Marićeva mati.

\* Skrivališče tihotapev na samotnem otoku. V 14 dneh so organi finančne kontrole iz Sibenika še sedemkrat zaplenili velike količine raznovrstnega vthotapnega blaga, ki prihaja po večini iz Zadra. Finančni organi so prepričani, da so se tihotapci utaborili na kakem samotnem otoku in tam uredili svojo skladišča.

\* Razkrinkanje nevarne tatinske tolpe v Valjevu. Več tednov je bila v Valjevu na delu dobro organizirana tatinska tolpa, ki je iz trgovskih lokalov odnašala raznovrstno blago ter vse silno spretno skrila in razpečala. Številne prisrskave pri raznih umiljivih elementih so ostale brezuspešne. Za tatovi ni bilo nobenega sledu. Ko so nekemu trgovcu odnesli veliko količino sladkorja in ni bilo nikjer videti sledov vloma, je padel sum celo na trgovca, da je vlom fingiral in blago skrnil, ker je v gmočnih težavah. Da bi zavrnili sumnjence, je trgovec pri sodnji deponiral 27000 dinarjev, koliko je bil sladkor vreden, razpisal je nagrado za izleditev tatov in, ko to ni pomagalo, se je sam z nekaterimi svojimi ljudmi lotil zasledovanja. Ponoči so stražili in naposled so pred neko trgovino zalotili noko sumljivo žensko. Izkazalo se je, da je ta žena za tatove, ki so bili v trgovini, stala na straži. Tatove so obkolili ter jih prisilili, da so zdali svoje pajdaše. Tatinska tolpa je imela v svoji službi nekaj soferjev, ki so ukradeno blago razvažali in razpečavali po okolici.

V soboto na Tabor!

Več tisoč članov in članic šteje Jadranska straža v Ljubljani. Prav veliko pa je tudi število onih, ki niso vključeni, a vedo ceniti propagandni pomen te odlične narodne pomorske organizacije. Velika družina je tako združena v duhu pomorskih idej. Ali ni prav, da se vsaj enkrat na leto — in to v času, ki je namenjen zimskemu razvedrilu in družabnim prireditvam, — sestane vsa ta velika družina k skupni zabavi? Se vsako leto so prireditelji poskrbeli za lep spored, za očarljivo okrasje dvorane in za dobro postrežbo. Letos lahko zanjamo, da so se prireditelji še posebno potrudili. V soboto zvečer bo v vseh prostorih na Taboru lepo in veselo, kakor le mora biti na prireditvah Jadranske straže.

Iz Ljubljane

\* Fran Gabršek na poslednji poti. V ponedeljek popoldne se je vil po ljubljanskih ulicah dolg žalni sprevod, ki je pričeval o velikem spoštovanju do pokojnika, katerega so spremljali tolkeri pogrebi. Svojo zadnjo pot je šel upokojeni višji šolski nadzornik Fran Gabršek, zaslužni vzgojni, prosvetni in dobrodelni delavec. Pred hišo žalost je je poslovil od pokojnika naučitelj v p. Lovro Perko, in to v imenu upokojenega učiteljskega, čigar društvu je bil Gabršek več let predsednik, kakor tudi v imenu ljubljanskega učiteljskega društva, ki ga je bil pokojnik ustanovil in mu dolga leta načeloval. Učitelji so zapeli žalostinko »Človek, glej«. Ob grobu pri Sv. Križu pa se je prvi poslovil v pesniško lepem govoru upokojeni ba novinski referent Andrej Rape, in nato v imenu Slovenske šolske matice, kateri je bil pokojnik ustanovitelj in podpredsednik, prof. dr. Stanko Gogala. Med pogrebi je bilo častno število pokojnikovih stanovskih tovarištev in tovarišč. Prosvetno upravo sta zastopala oba inspektorja. Odličnemu šolniku naj bo lahka domača groba!

\* Lep zaključek pravoslavnih božičnih praznikov. Kakor vsako leto, so tudi letos pravoslavni verniki večeraj dopolne praznikovi zaključek svojih božičnih praznikov — letos samo s to razliko, da se je obred bogojavljenja ali blagoslovitve vode izvršil pred novo pravoslavno cerkvijo v Tivoliji. Pred cerkvijo so postavili oder s tremi grškimi križi iz ledu. Na odru je bil postavljen vrč z vodo, prota Budimir pa je opravil obred blagoslovitve. Tako blagoslovljeno vodo zajemajo potem ljudje iz vrča, da blagoslove z njo svoje domove. Svečanost bogojavljenja so slovesno oznanili s petimi lovsokimi strelji z vrha Šišenskega vrha. Slovesnosti so prisostvovali predstavniki vojske z divizijskim generalom Toničem in pomočnikom divizijskega generala gen. Dodičem na čelu, ves pravoslavni častniški zbor ljubljanske garnizije, predstavniki pravoslavne cerkvene občine z g. Jurkovičem na čelu, vseuč. prof. Jovan Hadži in v imenu ruske pravoslavne občine vseuč. prof. Evgen Spektor. Dalje sta svečanostim prisostvovali dve četi vojakov v čeladah z godbo na čelu in veliko število ljubljanskega občinstva.

Stiglic, knjigovodstvo

Ljubljana — Beethovnova 4. Nad 800 referenc v Sloveniji.

\* Svetosavska proslava. Na praznik sv. Save, 27. t. m., bo svetosavska proslava, ki jo priredi pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani. Dopoldne bo običajna proslava za šolsko mladino v dvorani ljubljanskega Sokola (Narodni dom). Zvečer pa bo svečana beseda v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru z izbranimi umetniki koncertnim sporedom, ki ga bodo izvajali priznani umetniki. Natančen spored se bo objavil pravosno. Domačen spored bo g. general Milojko Popadič, komandant artiljerije.

Za predpnete prireditve si nabavite najrazličnejše čepice maske, girlande, serpentine, koriandoli in papirnate servijete

M. TIČAR Ljubljana Društva popust!

\* Slavnj ruski pianist Aleksander Borovskij bo igral na svojem koncertu v pelek 22. t. m. v velikih filharmoničnih dvoranah med drugim tudi znamenito delo Musorgskega »Slike z razstave« Pobudo, da je napisal to delo, ki ima v celoti 10 slik, je dobil slavni skladatelj na nek razstavi. Na našem koncertu bo izvajal samo 6 slik in sicer: Promenado, Prilika, Voz z voli, Otrcoj v drevedu, Na trgu v Limogez, Kijevska velika vrata. V prvi sliki nam predstavlja samega sebe, kakor je hodil na razstavi od slike do slike. To je pravzaprav uvod v delo. Prva slika nam predstavlja prilikavca, ki hodi silno nerodno s svojimi nogami. V sliki Voz, ki ga vlečejo volje, predstavlja običajno kmečko vozilo na Poljaken s svojimi velikimi nerodnimi kolesi. Na trgu v Limogez, pa je strašen živ-zav, pripravijo se namreč tržne prodajalke. Otrcoj v drevedu: nam predstavlja celo vrsto otrok z njihovimi varovankami, ki se sprehajajo v znanem francoskem parku. Zadnja slika je z naslovom Kijevska velika vrata. Vhod v mesto Kijev v starem pompozem ruskem stilu, v bližini je mogočna kupola, ki ima obliko slovanske čelade. Poleg Musorgskega bo izvajal več drugih del skladateljev Scarlattija, Bacha, Liszta, Sandbta, Smetane, Prokofjeva in Stravinskoga. Vstopnice so v knjigarni Glasbene Matice.

\* Predavanje Jadranske straže. Najbolj zanimiv študij je proučevanje življenja rib in drugih bitij v morskih globinah. Ta študij bo snov predavanja g. dr. Jovana Hadžija, univerzitetnega profesorja, ki bo govoril danes ob 20. v verandni dvorani restavracije Uniona. Ne zamudite prilike in pohitite na to zanimivo predavanje. Vstopnine nil

\* Tudi za sinočnje predavanje g. dr. Petra Zenkla so bile vstopnice že dopolne razgrajbene in se je umonska dvorana svečer takoj ob pol 19. uri napolnila. Navzočih je bilo spet mnogo uglednih gostov, sicer pa so bili v dvorani zbrani poslušalci iz prav vseh slojev. Bilo je mnogo toplih ovacij, ko je podžupan g. R. Ravnihar predstavil in pozdravil odličnega gosta. (Popraviti moramo ob tej priliki ne ljubo pomoto v večeršnjem poročilu: tudi pred sinočnjem je gosta uvedel in pozdravil g. podžupan v zastopstvu g. župana). Kakor predavanje, je tudi film žel v Ljubljani mnogo hvale, saj je izdelan res prvovrstno, jasno in močno učinkovito. Ko se je g. dr. Zenkl poslavil od Ljubljane, moremo ob slovesu izreči le eno pristočno željo: naj nas po možnosti čim pogosteje obiskuje, vedno nam bo med najdražjimi gosti.

KINO Matica

Prebrski film po romanu T. Storma »Der Schimmelreiter« VALOVI LJUBEZNI MARIANNE HOPPE, MATHIAS WIEHANN

SLOGA

Danes nepreklono poslednji! Hitite in ogledite si Blagorpereto sezona o kateri govori vsa Ljubljana!

UNION

Veseloigra vedrega humorja in zabave (nemški naslov »Wien ausverkauft«) VERONIKA

Danes nepreklono poslednji! Hans Moser, Theo Lingner, Gretl Theimer

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

\* Zdrženje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se v obilnem številu udeležijo pogreba pokojnega g. Ivana Dachsa, dolgoletnega člana in člana uprave združenja. Pogreb bo danes ob 16. Prule št. 23. Uprava.

\* Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi XXX. znanstveni sešatek v poslovnem letu 1937. v pelek 22. t. m. ob 18. uri v predavalnici internega oddelka občje državne bolnice v Ljubljani. G. primarij dr. Josip Hebein bo demonstriral choleystografije s številnimi skiptičnimi slikami. Vabljeni vsi g. zdravniki in medicinci!

\* O svetlih lončnicah priredi predavanje SVD podružnica Ljubljana-mesto danes v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Predaval bo g. nadzornik Strekelj. Pričetek točno ob 19. Velop dovoljen vsakomur, izvenšiz zaudnik.

\* Gospodine, pridite in prisostvojte predavanju o kuhanju na električnih rešojih danes ob pol 17., Gradšče 14.

\* JNAD Jadran. Danes ob 20. uri seja plenarnega odbora. Vaj in točno! — Tajnik.

\* Vlomljeno je bilo večeraj 19. t. m. v podpritično stanovanje Domobranska c. 19 med pol 2. do 3. ure popoldne in med drugimi ukradeni radioaparati Horniphon — Prinz, Zeiss — trieder (predvojno blago) in mikljašta mala kvadratna budilka. Pred nakupom svarimo. Kdor izloži vlomilca, dobi primerno nagrado.

\* Ne pozabite! Nocoj ob 20. bo literarni večer v Delavski zbornici. Svoja dela čtajo g. dr. Bogomir Magajna, Ludvik Mrzel, Jože Kranjc in Tone Seljak. Vstopni na nizka.

\* Plesna vaja slušateljev abiturientkeke ga tečaja v pelek 23. t. m. ob 20. Trgovski dom.

Iz Maribora

\* Drevi bo predaval dr. Zenkl. Z današnjim brzovlakom ob 15.52 prispe v Maribor znameniti socialni reformator dr. Zenkl. Predaval bo ob 20. uri v Ljudski univerzi o ureditvi socialnega skrbstva mesta Prage. Ni dvoma, da bodo njegova izvajanja s prvovrstnim filmom tudi v Mariboru zbudila vso pozornost.

\* Mladinske organizacije JNS sreza Maribor desni breg polagajo obračune svojega dela. Organizacija za občino Slivnico je imela občni zbor 16. t. m. v Hotinji vasi. Za predsednika te številčno močne organizacije je izvoljen Lesnik Anton ml, za tajnika pa Sušterič Franc. Organizacija v Hočah je imela občni zbor preteklo nedeljo v gostilni pri Račiču, kjer je bil izvoljen za predsednika Vidovič Srečko. Istega dne se vršil tudi občni zbor mladinske organizacije JNS pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju. Ob številni udeležbi članov je bil izvoljen za predsednika znani nacionalni delavec Vidovič Srečko. Na vseh teh občnih zborih je poročal o ciljih organizacije predsednik sreke mladinske organizacije JNS g. Primc Filip, medtem ko je obravnaval vprašanje politične vzgoje omladine sreski tajnik g. Primc Mirko.

\* Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru se najiskreneje zahvaljuje za vso pomoč in veliko podporo častnemu davskemu komiteju, ki je blagovilno prevzeli pokroviteljstvo nad 16. akademskim plesom, dalje vsem plemenitim darovalcem (ga. E. Hutterjeva, g. Marko Rosner, ga. Zinauer, ga. Nassimbeni, ga. A. Reisman, g. Pinter, ga. Stokler) ter g. industrije Hutterju in g. dr. Sariču, upravniku zdravilišča Slatina-Radence. Ta zahvala je zadnjič po pomoti izostala, kar nam naj prizadeti blagohotno oprostijo. Odbor.

\* Iz mestne službe. Pri mestnem avto-busnem podjetju je na novo nastavljen g. Fran Jerebič, svojočasni ravnatelj tukajšnje podružnice Zadrudne gospodarske banke. I. januarja t. l. je bilo odpuščenih več soferjev mestnega avto-busnega podjetja.

Ko mala sem bila, Da b' skoraj dorasla, Sem prošla boga, Da b' fantovska b'la. Dékle bi se rado omožilo in poje: Prosite, molite, Da bodem imela, Duhovni zamé, Kar druge žené. Včasí so starí izbirali dekletu ženina. Narodna pesem pravi, da si želi dekle biti grlica, da bi se moglo potožiti bogu, ker ji ne dajo moža: Ni hujšga na svet, kakor moža ne imet. Šepnav je revnega stanu, se dobro zaveda, da bo ljubčka dobila, saj pravi, da je »punca za to!« Če ne drugače, se je že taktkrat lotila koketiranja: Pod lipo bom stala Na smeh se držala, To b' moral zdat bit' Da b' ga ne mogla dobit'. V zaljubljenem srcu naših babic sta tičala zmerom dva mlinska kamna in mlela ljubezen. Dva bela golobčka sta prebirala v njem ljubezensko srečo in dva mlada petelinčka »ta ji v srcu prepevala večno lepo pesem sreče. Svojo ljubezen so naše zglednice skrivale, tajile. Le ljubí bog je vedel in drobna pičlika, ki jo je videla poljubljati se z ljubim, je znala za njeno srečo. Zmerom si žell, da bi njena ljubezen bila trajna, kakor drobna »rinčica« na prstu. Vsa razigrana in ponosna je na svojega ljubčka in veselo poje: Ljubček je lep rdeč, Ljubček je men' všeč, Jaz sem pa bela, Jaz ga bom vzela. Njen izvoljenec se lepše gleda s prijaznimi očmi »kakor sveča gorí, prikupnejši je njegov glas kakor struna brnie in še lepše gre, kakor »zna solar štet«. Koder hodi njen ljubí, dehti rožmarin. Rada ima le mladega, star fant je kakor trda klobučja vaj vode, Če ji je ljubček nezvest, je nje žalost taka, da bi skalo razkrala:

Drava in Mura. Jaz in moj fantič, Se stakata vkup, ne prideva vkup. Kadar dekletu, kakor so rekali včas, blk venec požre, poje: Razcvetajte se rožice ali pa ne, Saj ne bom delala pušeljca več. Zelo so se dekleta bale matere, če bi zvedele, da bo tekla zibka. Vso nesrečno je pelo zapeljano dekle: O joj, o joj, Sinoč je bil, Moj deviški stan! Na slamo djan. Fantje od fare so bili naši očanci. Lepi kakor nageljev cvet, kuštrave lase in svetle oči so opevali dekleta. Pisan lajbeč so imeli na sebi, v žepu robec, ki jim ga je zarobila ljubica, Za klobukom srednega vasovalca je tičala viržinka in vršič rožmarina. Na praznični dan je ponosen povedel svoje dekle v krčmo. »Le sedi kraj mene, da mi lice ne ovene« je dejal sramežljivemu dekletu. Hoče le veselo ljubico: Eno ljub'co sem dobil, Pa vesela nič ni, En pušeljec mi dala, Pa nič ne diši. Včasí je marsikateri ženin dolgo služil svojo nevesto: Tri leta sem služil, Tri leta še bom, Pa če mi dekle ni daste, Več služil ne bom.

Dekleta so se tudi včasí rada poigrála s fantovsko potrepljivostjo. Pod oknom ljubice so peli naši dedje: Lahko je tebi v postelji ležati, Teško je meni pod okencem stati. Zunaj veter mrzlo veje, Tebe noter odeja greje. Marsikaj se je spremenilo, fantovska ljuboumnost na deželi je pa še danes taka kakor nekdanj. Že pred polstoletjem toži vasovalec: Deklico jaz imam, Nimam nikdarje sam, Drugi k nji hočijo, Mene proč gonijo, Suknjo mi slebejo, V mlako me vlečejo. Klobuk mi jemljejo, Mlako zajemljejo. Črevlje mi s'zuvaajo, V mlako me suvaajo itd. Ljubica v kamrici je želela biti le sama, nemotena s svojim dragim: Če prideš le sam, Če pride vas več, Tačas te rada imam, Vsi pojedete peč. Kratek je letošnji predpust, marsikateri dolga, pa na hitro roko skovana ljubezen bo zavezana pred oltarjem. Življenje piše vsak dan romane, ki so dandanes kljub vsej razgibanosti zmerom bolj enostavni. Vedno redkeje izvenveva iz srčnih strun pesem večne zvestobe, kakor so jo poznali časi stare naše romantike v legendi dveh nesrečnih zaljubljenecv, ki so ju pokopali vsakega na drugo stran cerkve. Iz fantovega groba je pognala rdeča gartovča, iz ljubčinega groba deviška lilija. Prerastli sta rozi preko cerkvene strehe, se spojili in pognali vekomaj združeni visoko pod nebo. —Inc.

Največja filmska umetniška mojstra Willyja Forsta Burgtheater Pride! KINO UNION

**— Praznik blagoslovljenja** za mariborski pravoslavci praznili tudi letos zelo svečano. V krasnem sprevodu, ki se ga je udeležilo toliko ljudi, kakor menda še ne v Mariboru, so se udeleženci ob sviranju vojaške godbe in navzočnosti mariborskih odličnikov z mestnim poveljnikom generalom M. Milankovičem na čelu podali na Trg Svobode, kjer je prota Ivošević izvršil obrede.

**— Popisovanje leta 1919 rojenih voj. obveznikov.** Vsi v Mariboru stanujoči mladeniči roj. leta 1919 brez ozira na kraj njihovega domovinstva se morajo v tem mesecu zaradi vpisa v seznam voj. obveznikov zgledati v uradnem času v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu št. 11 in prinesiti s seboj krstni in domovinski list. One leta 1919 rojene in v Mariboru pristojne mladeniče, ki žive izven Maribora, so dolžni prijaviti za vpis v vojaško evidenco v Mariboru stanujoči starši ali sorodniki.

**— Kako je na vrhovih.** Putnikovo vremensko poročilo z dne 19. t. m. javlja ob 7. uri jutraj naslednje stanje: Ruska kočica: temperatura —8, 20 cm pršica, sneži; Pešek: —6, 20 cm pršica na stari podlagi 40 cm. skakalina uporabna: Senjorjev dom: —8, 20 cm pršica na podlagi 40 cm; Rimski vrtelec: —8, 15 cm pršica na podlagi 18 cm.

**— Odgodena premiera.** Zaradi odsotnosti režiserja J. Koviča se je premiera Nušičeve komedije »Dre«, ki je bila napovedana za soboto, preložila na prihodnji teden.

**— 245.760 potnikov** je lani, kakor priložje statistika tukajšnjega obmejnega prometa, potovala preko naše severne meje.

**— Potrošnja piva narašča.** Lani so popili Mariborčani za 1.914.400 litrov raznih alkoholnih pijač. Vina je bilo 1.351.000 litrov, vinskega mošta 68.000 litrov, žganja 35.400 litrov, piva 460.000 litrov. Značilno je, da so popili Mariborčani žganja za 5.000 litrov manj kakor leta 1935, in celo za 35.000 litrov manj kakor leta 1934, pač pa so popili lani 40.000 litrov piva več kakor leta 1935.

**— Aretirani ministrski odposlanca.** Tukajšnja policija je prejela obvestilo, da so v Dubrovniku aretirali 36-letnega trgovca Rudolfa Vodopivca, ki je lani s svojimi pustolovski potegavčinami prevrnil več oseb in ki je med drugim naročil pri Sv. Lovrencu na Poh. za neko »vikso« damo apartmane ter nato izginil.

**— Iznancil.** Avstrijska oblastva so večkrat izročila preko meje zopet 7 naših državljanov, ki so dolgo vrsto let bivali v Avstriji in bili tamkaj zaposleni.

**— Avtomobilski nesreča pri prevajanju voilcev,** ki se je pripetila dne 5. maja 1935 na Radlu pri Marenbergu, o kateri smo svo-ječasno poročali, se je obravnavala večkrat pred sodiščem in je bil šofer 31-letni Ladislav Ruter iz Marenberga obsojen na mesec dni zapore, pogojno za dobo 2 let.

### Iz Celja

**— Šahovski klub Gaberje** je igral v nedeljo v Celju prijateljski match na 10 desek s simpatičnim moštvom Šahovskega kluba iz Ljubljane. Revanžni match bo v nedeljo 24. t. m. v Ljubljani. Končne rezultate bo objavil zmagovalec.

**— Sneg.** V zadnjih dneh je padlo v dolini snega približno 5 cm, na hribovih pa nekoliko več. Čeprav snežne prilike v celjski okolici še vedno niso prav ugodne, izrabljajo smučarji vsak dan za letos močno zakasneli beli sport.

**— Nesreča v kavarni.** Ko je 24-letni, v kavarni »Merkur« nameščen natakarc Franc Mlakar v Celju v ponedeljek odpiral buteljko, mu je steklenico v roki razneslo, pri čemer se je močno porazil po levi roki. Oddali so ga v bolnišnico.

**— Napad v hlevu.** Ko je stopil 43-letni brezposelni delavec Anton Dermastija iz Huba pri Frankolovem v nedeljo v neki hlev, ga je nenadno napadel v hlevu skriti hlapec Josip Bučar iz Loke pri Frankolovem, ga udaril z lesenim drogom in mu zlomil desno roko. Dermastija se zdravi v celjski bolnišnici.

**— Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 komedija »Junak dneva« s Heinzem Rühmannom in zvočni tehnik.

# Gospodarstvo

## Ustanovitveno gibanje je oživele

Po podatkih Narodne banke je bilo v teku lanskega leta v naši državi ustanovljenih 44 novih delniških družb z delniškimi glavnici 152,9 milijona Din. Vrtu tega je 33 družb svršalo delniško glavnico na 202,8 milijona Din. Če primerjamo gornje zneske z ustrežajočimi podatki za prejšnja leta, ter da opazujemo, da je prišlo do znatnega oživljenja ustanovitvenega gibanja, kakor sledi iz naslednje primerjave (po višini nove ali povečane delniške glavnice):

glavnica novih družb	povečana gl.
1930	271.1
1934	54.4
1935	49.7
1936	152.9

Po višini glavnice odpade pri novo ustanovljenih družbah največji del na rudarsko industrijo, saj je bilo lani v naši državi ustanovljenih 6 rudarskih družb z 71 milijon Din glavnice. V industriji prehrane so bile ustanovljene 3 družbe s skupno glavnico 26,5 milijona Din. Za parcelacijo zemljišč pa so bile ustanovljene 4 družbe s skupno glavnico 18,7 milijona Din. Nadalje je bilo ustanovljenih 17 trgovinskih delniških družb s skupno glavnico 13,7 milijona Din. V tekstilni industriji so bile ustanovljene 3 nove družbe z glavnico 5,5 milijona Din in v kemični industriji 2 družbi z glavnico 5,1 milijona Din. Glavnice novo ustanovljenih družb je bila lani trikrat večja nego leta 1935. Narašča je tudi vsota povečanja delniških glavnice, in sicer za skoro 100%.

Tu seveda niso upoštevane družbe, ki so v teku lanskega leta zmanjšale delniško glavnico. Teh je bilo 25, ki so znižale glavnico za 145,8 milijona Din. Po odbitku znanih glavnice znaša torej nov dotok kapitala zaradi novo ustanovljenih družb in zaradi povečanja glavnice 210 milijon Din.

## Ljubljanska borza v preteklem letu

Ljubljanska borza za blago in vrednote je sestavila glavne podatke o svojem poslovanju v prejšnjem letu, iz katerih sledi, da se je promet po znatnem nazadovanju v letih krize zopet nekoliko dvignil. Predvsem je narasel devizni promet, in sicer na 240,5 milijona din, to je za 29,6 milijona din več nego v letu 1935 in za 110,4 milijona din več nego v najslabšem letu 1933, ko je devizni promet zdrknil navzdol na 130,1 milijona din. Pri blagovnem prometu opazamo neenotno gibanje. Dočim se je promet z lesom, ki je leto za letom nazadoval, dvignil od lanskih 153 na 214 vagonov odnosno od 1,47 na 2,83 milijona din, se je promet z žitom, ki je v prejšnjem letu narasel, ponovno nekoliko zmanjšal, in sicer od lanskih 157,5 na 106,5 vagonov odnosno od 1,67 na 1,25 milijona din. Gibanje prometa z devizami, z lesom in z žitom je bilo v zadnjih letih naslednje:

	devize	les	žito
1928	953,8	20,5	4,0
1933	130,1	2,2	0,9
1934	173,4	2,2	0,6
1935	214,8	1,5	1,7
1936	240,5	2,8	1,2

Omeniti je še promet z efekti, ki je znašal v letu 1934 le 294.000 din in se je v naslednjem letu dvignil na 558.000 din, lani pa na 988.000 din.

## Nadaljnji dotok deviz pri Narodni banki

Poslednji izkaz Narodne banke od 15. januarja zaznamuje znova dotok zisa in deviz, in sicer za skoro 30 milijonov, medtem ko je že v prvi četrtini januarja znašal dotok 16,8 milijonov Din. Zlata podlaga se je v drugi četrtini tekočega meseca povečala za 0,9 na 1630,4 milijona Din. medtem ko se devize izven podlage narasle za 38 na 604 milijona Din. Posojila na menice so se zmanjšala za 5 na 1434 milijonov, lombardna posojila pa za 2 na 252 milijonov.

Na pasivni strani se je obtok bankovcev skrčil za 144 na 5214 milijonov, to je za 477 milijonov več nego pred enim letom in za 949 milijonov več nego pred dvema letoma. Obveznosti na pokaz so se v drugi četrtini tekočega meseca še povečale za 151 na 1856 milijonov; pri tem so žirovni računi narasli za 139 na 864 milijonov. Vrednost zlate podlage skupaj z oficijelno premijo je znašala 15. t. m. 2095 milijonov, kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz pa 29,63% (prejšnji teden 29,64%).

## Gospodarske vesti

== K razširjenju uvozne kontrole. Jutro je že v nedeljski številki poročalo, da je finančni minister izdal odlok, po katerem se razširi uvozna kontrola na 6 nadaljnjih predmetov in sicer na amonijev nitrat (carinska tarifa št. 201/2), na gotova zdravila (tar. št. 234/1), na umetne organske barve (tar. št. 238), na svilene tkanine (tar. št. 331/1), na aluminij (tar. št. 500), in na parne žepke, turbine, razne parne stroje, je motorna kolesa in motorne drezine in na vse stroje z motornim pogonom na nafto, petroleje, benzin, gazolin in generatora goriva (tar. št. 650). Odlok finančnega ministra je bil objavljen v »Službenih novicah« od 18. t. m. in sliopje 28. t. m. v veljavo omejitve, po katerih se sme to blago uvažati iz neklirinskih držav le, če ima uvoznik predhodno devizno dovoljenje. Po vseh iz Beograda smatrajo to razširjenje uvozne kontrole kot začasen ukrep, ki bo veljal toliko časa, dokler ne pridemo do trgovinskih sporazuma s Švicjo. Uvoz predmetov iz gornjih šestih tarifnih postavk je znašal v letu 1935, 188 milijonov Din, od tega je odpadlo na uvoz iz neklirinskih držav 41 milijonov. Največ smo gornjih predmetov dosegli uvažali iz Švice. Ukrep ima očito namen, omejiti uvoz iz Švice, ki nam je odpovedala klirinski sporazum.

== Zavarovalne družbe in Fenika. Iz Beograda poročajo, da je imel Savez zavarovalnih družb kraljevine Jugoslavije planarno sejo, ki so jo prisostvovali predstavniki vseh zavarovalnic. Po večinski razpravi o uredbi glede Fenike je bila sprejeta Uredba, ki pravi med drugim naslednje: Uredba od 16. decembra 1936, da morajo zavarovalnice, ki delujejo na področju kraljevine Jugoslavije, zaradi dopolnitve pre-

mijah rezerv Fenika plačati v 20 letih vsoto 36,8 milijona Din. Zavarovalnice ugovarjajo tej obremenitvi, češ da jim poslovanje ne dovoljuje takih bremen, premijskih rezerv pa v to svrhu ne smejo upoštevati. Ta ukrep je bil izdan brez predhodnega konzultiranja zavarovalnic in ga smatrajo zavarovalnice kot neupravičeno, češ da niso imele z načinom poslovanja Fenika nikakve zveze. Resolucija se tudi sklicuje na to, da država drugim denarnim zavodom ni pomagala in jih je prepustila svoji usodi. Končno smatrajo zavarovalnice, da je uredba nestrokovna sestavljena in da je treba v upravo nove družbe pozvati ljudi, ki imajo tehnično in strokovno izobrazbo v zavarovalni poslih. — Kolikor nam je znano, da se je prav zaradi zahteve zavarovalnic, da nova družba, ki prevzame poslovanje Fenika, ne sme sklopiti novih poslov, povečal predvideni pomanjkljaj Fenika in je prav zaradi tega na mestu, da se h kritju tega primanjkljaja pritegnejo vse zavarovalnice.

== K prepovedi obratovanja veleblagovnice Ta-Ta v Beogradu. »Jutro« je že poročalo, da je trgovinsko ministarstvo potrdilo odlok uprave mesta Beograd, ki prepoveduje trgovski Ta-Ta nadaljnje obratovanje. Beograjske veleblagovnice, ker je ustanovljena v nasprotju z uredbo o prepovedi ustanavljanja veleblagovnic. Sedaj poročajo iz Beograda, da je bil odlok izločen tožbo Ta-Ta, ki je še isti dan vložila tožbo na državni svet, tako da je spor sedaj v razpravi pred najvišjim upravnim sodiščem. Istočasno je tožba Ta-Ta vložila prošnjo na trgovinsko ministarstvo, da se izvršitev prepovedi odloži toliko časa, da državni svet reši ta spor. Trgovinski minister je tej prošnji ugodil in je izvršitev odloka o prepovedi obratovanja odložil, dočim državni svet ne izreče svoje sodbe. Državni svet pa mora sedaj tožbo tožke Ta-Ta takoj vzeti v pretes in jo smatrati kot nujno. — Iz Zagreba poročajo, da bo prišlo do večjih sprememb v vrstah delničarjev družbe Ta-Ta. Paket delnic, ki je bil do sedaj v rokah dr. Mayerja iz Zagreba in ravnatelj Franča iz Beograda, bo prevzela skupina do sedanjih večinskih delničarjev iz Prage, ki jo tvorijo dr. Emil Fischer, Rudolf Taussig, Franc Steuer, vsi iz Prage, ter František Kleisny, industrijec iz Čehoslovaške. Tako bo kontrola nad tem podjetjem prišla v celoti v roke večinske inozemske skupine, ki bo tudi vsa važnejša mesta v podjetju zasedla s strokovnjaki iz Prage. V ta namen je družba že zaprosila za dovoljenje za zapletitev novega šefa nabavnega oddelka, Josipa Skopca iz Prage. V tej zvezi se je te dni mudil v Zagrebu predstavnik čehoslovaške finančne skupine František Kleisny, ki je tudi interesiran na neki tekstilni industriji v savski banovini in pri nekem denarnem zavodu v Zagrebu.

== Rekordni izvoz naših svinj. Po najnovejših podatkih iz Beograda smo v lanskem letu izvozili za 423,1 milijona Din živih svinj, dočim je znašala vrednost tega izvoza v letu 1935, 264,5 milijona Din, v letu 1934 pa le 164,0 milijona Din. V primeri z letom 1934 se je torej naš izvoz živih svinj povečal za 259 milijon Din ali za 152%.

== Dobave. Komanda mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 28. t. m. ponudbe za dobavo 20.000 kg fižola. Direkcija državnega rudnika v Ugljivku sprejema do 28. t. m. ponudbe za dobavo raznega električnega materiala. Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 28. t. m. ponudbe za dobavo ventilov, do 4. februarja za dobavo električnih svetilk, 900 m kabela, raznega ročnega orodja ter strojev za paljenje min. Direkcija državnega rudnika Ljubljana sprejema do 1. februarja ponudbe za dobavo volnena in busole. Direkcija državnega rudnika v Kreki sprejema do 8. februarja ponudbe za dobavo 1.000 kg bencina, do 15. februarja pa za dobavo električnih vavov. Komanda pomorskega arzenala v Titvu sprejema do 5. februarja ponudbe za dobavo raznega železa, pločevine, jekla, barv, žopitev itd. Artiljerijsko-tehnični zavod mornarice v Titvu sprejema do 5. februarja ponudbe za dobavo razne pločevine, žice, cede, mla, raznih čistil, 200 m platnenih evi, raznega sukanca, merlina, krp in bombaževine za čiščenje, glicerina, industrijskega petroleja, čistega in denaturiranega špirta, ovčje masti, smole, gumijastih cevi itd.

## Borze

== J. januarja. — »Ljubljanski borza« so se danes v privatnem kliringu trgovali avstrijski šilingi po 8,09, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 288. V zagrebškem privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 8,01, angleški funti po 238,25 in grški boni po 32,25; španske pezete so se nudile po 3,15, klirinskih nakaznic na lire po 2,48. Nemški klirinski čeki stanejo v Ljubljani 12,94 in v Zagrebu 12,9050 odnosno za konec februarja 12,88. Beograjska borza danes zaradi pravoslavne praznika ni poslovala.

Na zagrebškem efektom tržišču se je Volna škoda nekoliko okrepila in je bil zabeležen tečaj 379 — 380. Do zaključka pa je prišlo v 7% stabilizacijskem posojilu po 84,50 in 85 ter v delnicah Šečerane Osijek po 160.

**Devtze**  
Ljubljana. Amsterdarn 2377,41 — 2392,01. Berlin 1744,02 — 1757,90. Bruselj 731,70 — 736,76. Curih 996,45 — 1003,52. London 212,86 — 214,91. Newyork 4909,76 — 4946,07. Pariz 202,67 — 204,10. Praga 151,43 — 152,54. Trst 227,70 — 230,78.  
Curih. Beograd 10. Pariz 20,34. London 21,30. Newyork 435,625. Bruselj 73,4250. Milan 22,9250. Amsterdam 238,4750. Berlin 175,15. Dunaj 78,40. Stockholm 110,30. Oslo 107,50. Kobenhavn 96,50. Praga 15,20. Varšava 82,25. Budimpešta 86,75. Atene 3,90. Bukarešta 3,25.

**Efekti**  
Zagreb. Državne vrednote: Volna škoda 379 — 380, za februar-marec 372,50 den., 4% agrarne 50,50 — 51,50, 6% bogluške 70,50 — 71,25, 6% dalm. agrarne 68 — 69, 7% invest. 86 — 87 7/8% stabiliz. 85 — 86, 7% Dež. hip. banka 91,50 den., 7% Blair 77 — 78, 8% 87 den.; delnice: Narodna banka 7000 den., PAB 193 — 196, Trboveljska 205 — 220, Šečerana Osijek 160 — 161, Šečerana Veliki Bečkerek 600 den., Našice 410 den., Gutmann 50 bl., Narodna šumska 30 bl., Dubrovačka 270 den., Jadranska 360 den., Oceanica 240 den., Opatječka Ljovancica 100 den.

## Blagovna tržišča

**Chicago, 19. januarja.** Začetni tečaj: pšenica; za maj 182,125, za julij 115, za sept. 111,50; koruza; za maj 109,25, za julij 104,50, za sept. 103,35.  
+ Winnipeg, 19. januarja. Začetni tečaj: pšenica; za maj 133,50, za julij 119,625, za sept. 109,25.  
+ Novosadska blagovna borza (18. t. m.). Tendence nespremenljive. Pšenica (78 kg): baška, sremska, slavonska 167 — 170; banatska 163 — 165, baška-ladja Tisa in Begej 169 — 171; sremska, ladja Dunav. Sava 165 — 167. Rž: baška 130 — 132,50. Ječmen: baški in srem. 64 kg 127,50 — 130, jari 68 kg 130 — 132,50. Koruza: baška in sremska, nova 73 — 75; banatska 71 — 73; baška sušena par. Indija 83 — 85; moka: baška in banatska »Oge« in »Ogg« 245 — 257,50; »2« 227,50 — 237,50; »5« 207,50 — 217,50; »6« 182,50 — 192,50; »7« 147,50 — 157,50; »8« 105 — 110. Otrbi: baški, sremski, banatski 90 — 92. Fibro: baški beli in sremski, brez vrč 225 — 230.  
+ Budimpeštanska termiska borza (19. t. m.). Koruza; za maj 14,35 — 14,40.  
**BOMBAAZ**  
+ Liverpool, 18. januarja. Tendence dobro vztrajajoča. Zaključni tečaj: za jan. 6,23 (prejšnji dan 6,94), za julij 6-81 (6,82), za dec 6,46 (6,47).  
+ Newyork, 18. januarja. Tendence stabilne. Zaključni tečaj: za februar 12,46 (12,45), za julij 12,28 (12,27).

## Huda zima v Nemčiji in na Poljskem

Berlin, 19. jan. AA. Preleto noč je razsajal po vsej Nemčiji strahovit snežni met. Mnogo ljudi, ki jih je vihar zalotil na morju, je pribežalo v kisleko pristanišče in v druge nemške luke ob Severnem in Baltičkem morju. Zaradi kupčenja ledu je pretrgan rečni promet na Odr. Železniški promet je na mnogih krajih otežkočen zaradi množine zapadlega snega.

Varšava, 19. januarja. AA. Na Poljskem je zavladal strahovit mraz. V vzhodni krajih so zabeležili 23 stopinj pod ničlo. V Varšavi je vsila popolnoma zamrznila. V glavnem nalivu so ledolomilci neprestano zaposleni. V Lvovu je v bolnišnicah prijavljenih nad 80 ljudi, ki so jim zamrzle roke noge in ušesa.

## Kraljica Viljemina v smrtni nevarnosti

Inomst, 19. januarja. AA. Danes se je nizozemska kraljica Viljemina peljala z avtomobilom po stari rimski cesti, ki drži na Brenner. Avtomobil je na nekem mestu zdrsil tik do roba prepada, globokega 200 m. Le po zaslugi redarja, ki je na motornem kolesu spremljal kraljičin avto, ni prišlo do nesreče. Redar je skočil na stopnico avtomobila v trenutku, ko je eno izmed avtomobilskih koles že viselo nad prepadom, in s težo svojega telesa preprečil, da ni avto zdrsnil dalje. V avtu so bile razen kraljice Viljemine še tri osebe. Kraljičin avto je takoj nato nadaljeval vožnjo v Matri.

## Ustoličenje Roosevelta

Washington, 19. januarja. AA. Prestolnica ima sliko mesta, ki se pripravlja za kronanje kralja. Mnogo lesenih tribun so zgradili, da bodo mogli spravi pod streho na tisoče ljudi, ki bodo gledali Roosevelta, ko se bo peljal v Kapitol, kjer ga bodo jutri slavnostno drugič vstoličili kot predsednika Zedinjenih držav. Pritakujejo, da se bo zbralo pri svečanosti okrog 300.000 ljudi iz vse države. Roosevelt bo najprej prisegel, nakar bo imel slavnostni govor, v katerem bo bržkone orisal tudi svoje bodoče načrte. Govor bodo prenašali po radiu.

## Eksplzija v tovarni orožja v Bratislavi

Bratislava, 19. jan. br. Ob 11. dop. se je pripetila v tukajšnji tovarni orožja in municije huda nesreča. Pri odvažanju raznega blaga je padel z večje višine na tla zaboj vžigalnikov za lovske naboje. Nastala je eksplozija, ki je hudo demoralizirala dotično drovarno. Dva delavci sta bila ubita, eden je bil hudo, več je lažje ranjenih.

## Militarizacija letalstva v Nemčiji

Berlin, 19. januarja. AA. Z uredbo letalskega ministra se bodo letalci zasebnih letalskih družb mogli rekrutirati izključno samo med letalci, ki so služili v vojaškem letalstvu. Ukinejo se vse šole za civilno letalstvo. Kandidati, ki se žele posvetiti pilotiranju v civilnih letalskih šolah, bodo morali prej odslužiti rok v vojaškem letalstvu.

## ZA SMEH IN KRATEK ČAS

**Hidropat**  
Zdravnik, ki je zdravil z vodo, je potoval v Ameriko. Nesreča je nanesla, da je med potjo padel čez krov v morje. Ko je takoj nato nastala zmeda na ladji in je kapitan vprašal, kaj se je zgodilo, je dejal eden izmed mornarjev:  
»O, nič posebnega ni. Samo doktor je padel v svojo lekarno.«

**Usodna tiskovna napaka**  
V neki kritiki Echellensovega prevoda biblije je učenjak Flavigny očital avtorju napake in pri tem je navajal naslednje znano mesto iz Matejevega evangelija: »Quid vides festucam in oculo fratris tui et quid vides festucam in oculo tuo non vides.« Usoda pa je hotela, da je izpadla pri drugi besedi »oculo« prva črka.

**Po smučarskem izletu**  
On: »Ure, ki sem jih prebil v vaši bližini, draga prijateljica, so najlepše v mojem življenju. Poslavljam se od vas z brezmerno bolestjo in nikoli vas ne bom mogel pozabiti.«  
Ona: »Dragi prijatelj! Dolgo sem se borila in bi vam bila rada prihranila najtežje — toda to se ne sme zgoditi. Moram vam pustiti brez tolažbe in upanja. Oprostite mi, da sem zamolčala nekaj, kar bi vam bila morala že davno povedati: jaz... jaz... sem žal že poročena.«  
On: »Kaj tudi... in mi je tudi žal...«

# Sokolstvo

Ljubljanski Sokol stopa v 74. leto delovanja. Preleto sredo zvečer je polagalo najstarejše jugoslovensko sokolsko društvo račun o svojem delovanju v preteklem letu. Obnemu zboru, ki je bil zelo dobro obiskani, je predsedoval starosta br. Kajželj, ki je nagovoril članstvo z lepim govorom, v katerem je v krepkih črtah orisal delovanje društva. Zlasti je poudaril, da se je cela vrsta društvenih tekmovalcev udeležila v saveznih vrstah berlinskih olimpijskih tekem pa tudi sicer je društveno članstvo naraščaj in deca prineslo z raznih drugih tekem izredno veliko število diplom. Omenjajoč Petrovo sokolsko petletko, je brat starosta napovedal, da bo društvo leta 1941, položilo temeljne kamne svojemu domu. Zatem so podali njihova poročila društveni funkcionarji. Društvo je z večji svojimi odseki prav marljivo izpolnjevalo svojo nalogo. Vaditeljski zbor šteje 21 bratov in 14 sester ter je v vsem letu telovadilo v 536 tel. urah 21.639 oseb, toraj na turo povprečno 279. Zlasti zanimivo je poročilo predsednika gradbenega oddelka, ki je naglasil, da društvo vedno bolj nujno potrebuje svojo streho, ker postaja telovadnica v Narodnem domu vedno bolj ozka. Ruski odsek šteje 54 pripadnikov. Lani je Ljubljanski Sokol imel 1049 članov in 399 članic. 83 naraščajočkov, 87 naraščajočice ter okrog 200 dece, tako da šteje sokolska družina v Narodnem domu okrog 1800 pripadnikov. V zadnjem letu je pristopilo nanovo 143 oseb, izstopilo pa 244, zensk. da je čiščenje obrodilo dober uspeh. Ko je potem skupščina odločevala društveni upravi razrešeno ter odobela nov poročil, je izbrala za starosta zopet br. Kajželja, za namestnika br. dr. Kalandreta Frana in inž. Poženca, za učelnika br. Tomoza Ševnika, podučelnike br. Pustiška in Mačariča, za načelnika s. Hauptmanovo, podnačelnice s. Kržanovo in Stegajno, za prosvetarja br. inž. Peharija, za člana uprave pa brate Ahčina, Ahčinovo inž. Finca, Gormeka, Kovača, Logerja, Mehtiga, dr. Miša, Pavšiča, Rogelja, Rusa, Simončiča, Vrhovca in Žiljica ter tudi vse namestnike ter člana ostalih društvenih ustanov. Zupna uprava je bila na obnem zboru zastopana po I. polstarenci, br. inž. Bevcu, zastopala pa so poslala tudi ostala ljubljanska sokolska društva.

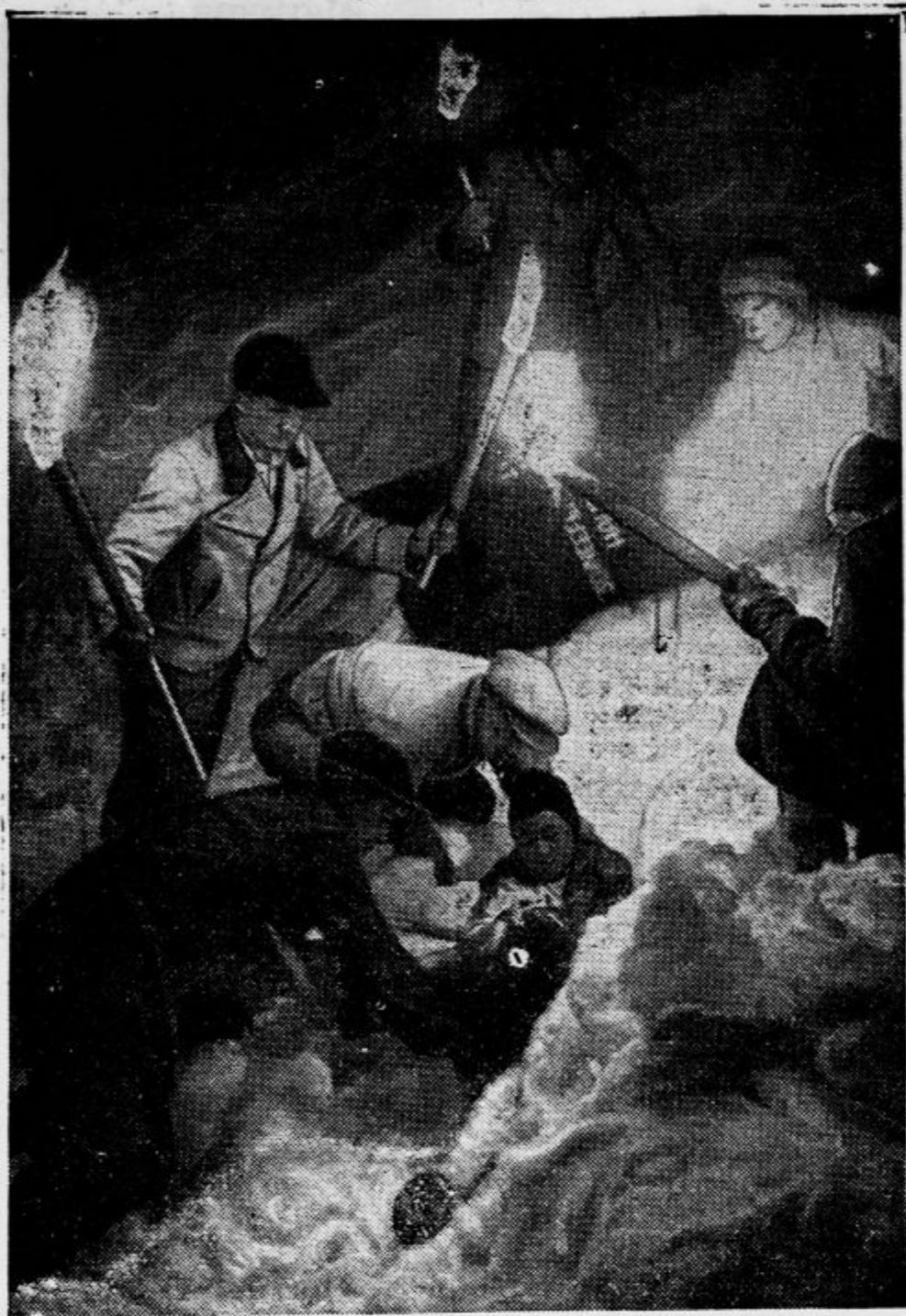
lo, so se pričele tudi priprave, da se misel načelnitva v polni meri uresniči. Kakor smo izvedeli, sta ves potrebni pribor in oprema za internat že nabavljena ter se bo v teku januarja vse tako uredilo, da bodo šole čimprej pričele s svojim delovanjem. Zbor župnih načelnikov in načelnice je v decembru odobril tozadevni šolski raspored ter bo torej v najkrajšem času uresničena tako dolgo gojena misel, da bo tudi naše Sokolstvo dobilo svoje staine šole, svoj Tyrsev dom.

## Trgovsko potovanje okrog sveta

Iz Zlina se je 6. t. m. podal na pot okrog sveta g. Jan Bata, predsednik upravnega odbora Jugoslovenskih tvornic obuval v Borovu. Spremlja ga devet članov uprave velepodjetja. O svojem trgovskem potovanju okrog sveta je Bata takole pripovedoval: Svetovna trgovina je nemogoča brez svetovnih cest in prometa. Samo ljudje, ki sedijo pri topli peči, govorijo in modrujejo o nadprodukciji. Ali veste, kakšna je situacija v naši stroki? Za 2000 milijonov ljudi se napravi letno po 900 milijonov parov čevljev. Če bi te čevlje med vsemi ljudmi razdelili, bi hodil vsak človek z eno nogo obut z drugo pa bos. Nadprodukcije ni, pač pa je beda zavladala na svetu. Beda pa pomeni hiperprodukcijo najrazličnejših sporov. Ali bomo rešili mednarodno izmenjavo dobrin in tako odstranili bedo, ali pa bomo pomnožili mednarodno izmenjavo granat in s tem še bolj povečali bedo. Vsa človek, ki ima kako odgovornost, se mora truditi, da li vsaj v svoji stroki odstrani vse napake in zapreke, ki ovirajo svetovno vzajemnost. To je tudi svrha mojega potovanja. Ne hazardiram in ne borim se za letalske rekorde. Letim zaradi tega, ker aviaciji zaupam. V bodočnosti brez aviacije ne bo mogoče trgovati. Prepričan sem, da bo aviacija spet dvignila avtoriteto Društva narodov, kadar bodo tudi sinovi največjih narodov prišli do prepričanja, da niso nikdar in nikjer varni življenja.

Avion, s katerim potuje g. Bata, je od ameriške družbe Locked Electra ima 420 HP, hitrost na uro pa znaša 300 km. Opremljen je z radio-postajo na kratke in dolge valove, vodita pa g dva pilota. Poleg obeh pilotov tvorita posadko radiotelegrafist in mehanik, člani ekspedicije pa imajo pri sebi razen trgovskih kovčgov perilo in obleko v težini 11 kg in najpotrebnejši živež.

Reševanje iz belega groba



V Bavarskih Alpah je reševalna ekspedicija nedavno odkrila v snegu smučarja, ki je onemogel podlegel utrujenosti ter bi bil gotovo izdihnil, da mu niso o pravem času prihiteli na pomoč

Aeroplan na dve nadstropji

16 tonski Farman Centaure za 40 in več potnikov

Na zadnji pariški letalski razstavi si lahko občudoval največje francosko prometno letalo, 16-tonski Farman-Centaure, ki je preračunan za prevoz štiridesetih potnikov. To letalo bo oskrbovalo promet na progi London - Pariz. Družba Air France je naročila šest takšnih letal, ki bodo začela obratovati v nekoliko mesecih. Med tem je francosko ministrstvo za zračno plovbo naročilo letalo, ki je skoraj dvakrat večje. Ta aparat bo tehtal nič manj nego 25 ton in bo največje kopno letalo, kar so jih kdaj zgradili.

Nizko ležeča krila orjaka imajo razpneto 34 m, trup meri v dolžino 26 m, štirje motorji bodo razvijali vsak po 1100 do 1300 k. s. Letalo bo zgrajeno vse iz duraluminija in bo imelo pristajalni most, ki

se bo dal potegniti v notranjost. Trup, ki bo širok 2,80 do 3,80, bo imel dve nadstropji.

V spodnjem nadstropju bo bar za sedem oseb, restoran za 16 oseb in prostor za prtljago. V zgornjem nadstropju bo pet salonov, v vsakem bo prostora za osem potnikov, en salon bo za šest potnikov in eden za štiri potnike. Vsega skupaj bo v letalu prostora za 73 potnikov, 50 zgoraj in 23 spodaj. Posadka bo štela osem mož. S polno obtežbo bo imel stroj akcijski radij 500 km, vendar se da ta akcijski radij podaljšati na 3000 km, če bi poleg 6 članske posadke bilo v letalu le 26 potnikov. Največja brzina zračnega orjaka bo znašala 385 km na uro. Menijo, da bo izgotovljen do konca tega leta in da bo začel obratovati že v prvi polovici prihodnjega leta.

Ford kupil skrivnostne žarke?

Budimpeštanski »Esti Ujsag« poroča na uvodnem mestu, da je ameriški avtomobilski kralj Henry Ford madžarskemu izumitelju štefanu Frybillu odkupil žarke, ki delajo predmete nevidne. Kupna cena je znašala milijon dolarjev. Frybill je s temi žarki ponovno nastopil na Dunaju in v Budimpešti javno, materialnega uspeha pa ni imel. Pred nekoliko dnevi so, kakor znano, italijanski listi poročali, da je neki mlanski profesor matematike izumil podobne žarke.

V Kaliforniji zima, v New Yorku pomlad

Listi so poročali te dni o strahoviti zimski in snežnih viharjih, ki izrazajajo v drugače najtoplejši in najbolj sončni deželi Zedinjenih držav, v Kaliforniji. Nasprotno pa vlada v vzhodnih delih, posebno krog New Yorka, že kakšnih deset tednov najlepša pomlad. Termometer kaže tudi 20 stopinj nad ničlo, v newyorških vrtovih cvetijo španski bezeg, marjetice in mačke kakor drugače v pomladi. Vseposvods ugotavljajo, da so se ptice pevke že vrnile sedaj v velikih jatah.

Visoka starost



Berlinčanka ga. Helmina Hansenova, roj. Andersonova je obhajala pred kratkim 104. obletnico svojega dokazanega rojstva

Televizija v kinu

V Londonu se je vrnil te dni prvi televizijski prenos, ki ga je gledalo 3000 oseb. Prenos je bil viden namreč na 2,5 m širokem, 2 m visokem zaslonu in so ga izvršili po novem Bayrdovem sistemu. Dominionski zvočni kinematograf je v okviru normalne kinematografske predstave predaval kratek varietéjski program s pomočjo televizije. Prenos se začasno še ne vrši po radiu, temveč po kablu in studio je v poslopju omenjenega kinematografa. Prenos sicer še ne dosega kakovosti prvovrstne filmske predstave, toda občinstvo je prve poskuse sprejelo z velikim navdušenjem.

Italijani v Abesiniji

Podkralj Abesinije, maršal Graziani, se nahaja trenutno na inspekcijskem potovanju po deželi. Z majhnim spremstvom napravi dnevno 50 do 70 km pota. Poročevalci Histov, ki potujejo z njim, poročajo, da se še vedno predajajo voditelji Abesincev, pa tudi majhne skupine oboroženih čet. Mario Appellus piše iz Irgalema, da se bodo zasedbene čete sedaj, ko so zavzete vse važne stratežične postojanke, posvetile čiščenju gozdov, koder se še skrivajo uporniki in razbojniki. Zaradi razsežnosti Abesinije pa seveda ni mogoče zasedati vsake nasebine, tudi ne vsakega hriba z vojaštvom. Takšna zasedba bi zahtevala več milijonov vojakov. Izkustva v kolonijah pa uče, da je dovolj, če stoji v okupirani deželi močne posadke v stratežično važnih središčih.

Kodri govore

Neki pariški pisatelj je izumil nov »jezik«, govornico z — lasmi. Ta jezik naj bi rabil posebno zaljubljenec. Za sporazumevanje naj bi rabila oblika in smer kodra nad desnim ušesom.

Če hoče mlado dekle svojemu oboževalcu kaj povedati, je dovolj, da da kodru samo določeno položaj pa jo bo takoj razumel — seveda če se je naučil tega jezika z lasmi. Jezik je pa precej kompliciran, čeprav je bogatejši v svojih izrazih od govornice s cveticami in poštnimi znankami — tako pravi vsaj izumitelj. Seveda o Kantovi filozofiji in tem jeziku zaljubljenca ne bosta mogla razpravljati, tudi reševanje kakšnih matematičnih problemov bi bilo nekam težko. Hvala Bogu, da imajo zaljubljeneci drugačne snovi za pogovor.

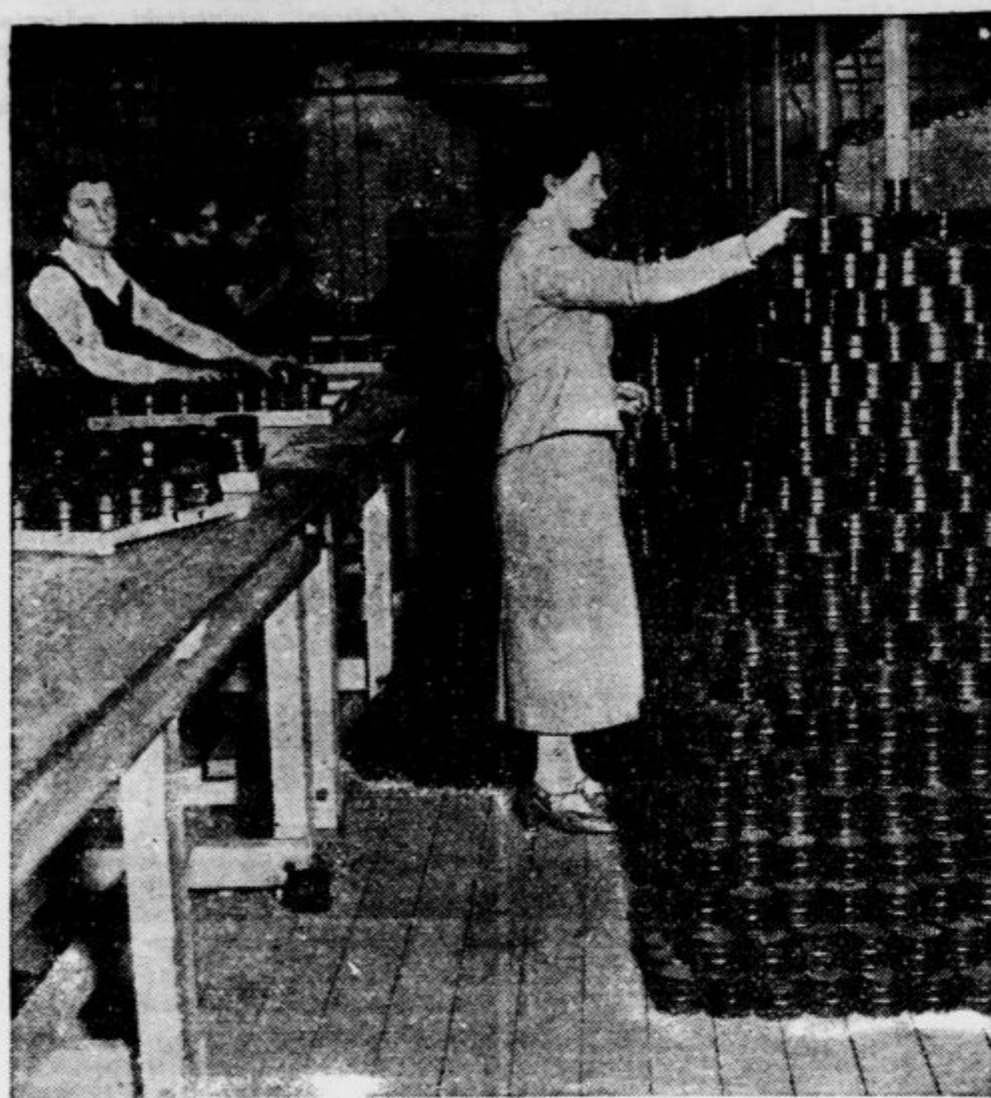
Bolgarski kmetje prel rumunskimi sodniki

Velik proces proti 400 kmetom iz Dobrudže

V Rumuniji so se pričele sodne razprave proti nič manj nego 376 kmetom bolgarske narodnosti. Procese vodijo sodne oblasti v Silistriji in južni Dobrudži. Obtožencem očitajo, da so se bili zarotili proti rumunski državi.

Ti procesi, ki zbujejo velik odmev, pomenijo zaključek obsežne policijske akcije, ki so jo izvršili lanskega februarja in marca proti bolgarski narodni manjšini na Rumunskem. Tedaj so aretirali več nego 2000

Vsakemu Angležu plinsko masko!



Pasivna obramba Anglije je napredovala že tako daleč, da je vsakemu prebivalcu Anglije že danes zagotovljena dobra plinska maska iz državnih sredstev

Goreči brzi vlak

Ogenj med železniško vožnjo — Sto človeških žrtev

V nedeljo je prihrumel v Kanton brzi vlak iz Kauluma v največjem diru. Ljudje, ki so ga videli med vožnjo, se niso mogli ubraniti pošastnega vtisa, kajti vlak je gorel kakor plamenčasta bakla. Med vožnjo so se odgraval nepopisni prizori. Potniki so skakali iz vagonov. Ko je prispel vlak na končno postajo, so se mu mogli približati samo z brzgalinami. Raz okna so viseli mrtvi potniki. Pri tem so ugotovili porazno statistiko vožnje. Med potjo od postaje

Šihtan do Kantona je zgorelo v vlaku 85 oseb. Našli so v vagonih samo zgorele trupla...

Z vlakom je potovalo posebno mnogo kitajskih romarjev, med njimi tudi 35 žensk z otroki. Kljub prepovedi je eden izmed potnikov prižgal v vagonu svečo na čast nekemu svojemu predniku. Zaradi tresenja med vožnjo pa se je sveča prevrnila na tla. Blazine sopotnikov so hipoma zagorele. Ogenj se je širil z bliskovito naglico in kmalu so bili tudi sosedni vagoni v dimu.

Strojvodja je opazil nesrečo šele, ko sta dva vagona že popolnoma zgorela. Potniki niso mogli dati signala, da bi se vlak ustavil enostavno zato, ker ni bilo v vagonu zasilne zavore. Ko so pozneje preiskali progo usodne železniške vožnje, so našli ob nasipu vse polno mrtvih potnikov, ki so bili med vožnjo poskakali iz gorečih voz v upanju, da se bodo s tem rešili. Toda ker je vlak drevil z naglico 120 km na uro, ni ostal živ niti eden. Vlak vozi na tej progi zato s takšno naglico, ker prevaža vedno tudi denar in se je bati razpitih kitajskih razbojnikov. Strojvodja ima zato nalog poganjati stroj z vso silo. Prav to pa je postalo na tej vožnji usodno za nad sto ljudi.

Točno plačaj »Jutro« naročnino

Varuj svojcem zavarovalnino

Lev... ki laja



Ta pes je dobil na londonski razstavi prvo nagrado

ANEKDOTA

Kralj Kristijan X. Danski je prišel v neko majhno mesto, kjer so mu priredili svečan sprejem. Med ljudmi, ki so se gnetli okrog njegovega voza, je bila neka dama, ki je rekla potihoma svoji prijateljici: »Lep baš ni!« »Ne!« je dejal kralj, se obrnil in pogledal nevidnico. »Zato pa zelo dobro sliši!«

VSAK DAN ENA



»Ne zamerite, gospod — all vam smem ponuditi vzorec nezdravljivega stekla?« (»Everybody's weekly«)

Izgube praškega živalskega vrta

V dveh dneh so poginili: 1 lev, 3 leopardi, in 2 tigra

Lansko leto je utrpel praški živalski vrt hude izgube. Sedaj poročajo, da so v dveh dneh poginili en lev, trije leopardi in dva tigra, same mlade živali od sedmih mesecev do enega leta, ki so prišle na svet v Pragi.

Živali so nenadno odklonile vsako hrano in se jih je lotila huda driska. Živnozdravnik zooja pravi, da gre nedvomno za težek črevesni katar, ki mu pa povzročitelja še niso dognali. Ni verjetno, da bi hrana povzročila ta katar, kajti vse živali dobivajo isto skrbno pregledano meso. Tudi pri

preiskavi se je meso izkazalo za neoporečno.

Kletka poginulih živali, njih jedilno posodo i. t. d. so vedno skrbno desinficirali in tudi strežno osebje se je moralo podvržati tem zaščitnim ukrepom. Živali so se zelo lepo razvijale in so bile ljubljene občinstva. Škoda, ki jo je utrpel praški živalski vrt, je velika. Podobni primeri pa niso redki. Lansko leto se je na neki nemški farmi srebrnih lisic n. pr. zgodilo, da je kakšnih 40 živali nenadno poginilo z znaki iste bolezni.

Nezakonski sin kardinala

Sleparije lažnega kaplana v Monakovem

O groteskni pustolovščini je razpravljalo te dni neko sodišče v Monakovem. Neki 21-letni mladenič, brez posebne izobrazbe, toda s kopico kazni in svoji preteklosti, je neka monakovska zakonca kot kaplan in nezakonski sin nekega kardinala opeharil za večjo vstavo.

Lanskega junija je jima pokazal dve potvorjeni pismi berlinskega škofa in je lahko kmalu zakoncem poleg tega dejal, da je po svojem očetu, kardinalu podedoval 20.000 mark. V presenečenje sodnikov in

poslušalcev se je med razpravo izkazalo, da se je bil »kaplan« seznanil z obema v nekm — nočnem lokalu.

Na Telovo se je pustolovec udeležil procesije in je zvečer z zakoncem odšel v neko kavarno, kjer so ostali do pol treh zjutraj. Potem so šli skupaj domov in kaplan je spal v zakonski spalnici. Možu je pozneje predložil detajlirano pogodbo, po kateri bi mož postal poslovodja nekega hotela ob jezeru in gozdu v bližini Monakovega. Ta hotel je bil baje sam kupil. Na podlagi te ponarejene pogodbe je potem znal možu izbiti večje vsote denarja. Neko nedeljo je lažni duhovnik v neki kapeli celobral mašo, za kar so mu dali na razpolago ministranta. Pri tej priliki je zakonca tudi — obhajal. Prej je bil doma oba sposedal, najprvo moža, potem ženo. Ženi je pri tej priliki sporočil, da mu je mož pri spovedi priznal, da ima ljubavnico, s katero jo vara. S to zlagano trditvijo je skušal razdreti zakon, da bi se približal ženi. Toda stvar se je razjasnila in slepar je dobil sedaj občutno kazen.

Umril je zadnji finančni minister predvojnne Rusije

V nedeljo je umrl v Saint Pierre-les-Aubagneu v starosti 68 let Peter Bark, zadnji minister ruske carske vlade. Pokojnik vedno zavzemal jako vidna mesta v ruskem bankarskem življenju. L. 1912. je bil najprej državni podtajnik in finančnem ministru, l. 1914. pa je prevzel vodstvo finančnega resora, ki ga je vodil do konca vojne. Po boljševiški revoluciji je zbežal Bark na Angleško, kjer so ga imenovali za ravnatelja Anglo-Internacionalne banke. Do zadnjega se je zanimal za finančna vprašanja, ki so mu bila vse življenje zadeva resnega proučevanja.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Zame so vsi moški zrake. Tako? In ee ne bojiš, da bi ti preobesa močnjava zrakla škodovala?«

Nesrečna cesarica

Ob 10. obletnici smrti Maksimiljanove šarlote

Te dni je minilo deset let, odkar je umrla mehiška cesarica šarlota, nesrečna soproga cesarja Maksimiljana, ki je pred odhodom v Mehiko živel v gradiču Miramar pri Trstu.

Šarlota se je narodila belgijskemu kralju Leopoldu I. v Laekenu pri Bruslju. Bila je lepa, nadarjena in izvrstno vzgojena. Za njeno roko so se potegovali: portugalski kralj Pedro, veliki vojvoda Toskanski in saski princ Jurij. Vse te snubce pa je odklonila na ljubo pravemu izvoljencu svojega srca, ki ni bil nihče drugi kakor brat tedanjega avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Nadvojvoda Maksimilijan je princso zasnubil, ko ji je bilo 17 let. Ta snubec je imel vse prilastke, ki so godile mladi dami. Bil je zal mladenič, viteški princ, razgledan po svetu in zelo izobražen. Vse to pa lepi šarloti ni bilo dovolj. Njeno stremiljenje je bilo še višje — in prav to je bilo tisto, kar je razdrilo tih družinskih srečo mladega para. Ko so l. 1863. na pobudo francoskega cesarja Napoleona III ponudili Maksimilijanu mehiško krcno je zagrabila šarlota ponudbo z obema rokama.

Tako je stopil Maksimilijan ob strani svoje soproge kmalu na mehiška tla, kjer so ga sprejeli z vidnim navdušenjem. Navdušenje je bilo tako spretno inscenirano, da tega niti šarlota ni prav opazila. Pisala je svoji babici o tem kmalu po prihodu v Srednjc Ameriko: »Ta dežela je kljub na

videzni raztrganosti zelo vdana mojemu soprogu in pričakuje od njega vse. Ljudje postajajo pametni, upori ponehavajo. Na koncu je opomnila, naj ne bodo na belgijskem dvoru nikar v skrbeh zanjo in za cesarja, kajti vse se razvija kakor oba želimata...

Cesar in cesarica pa sta morala kmalu sprevideti, da so razmere v resnici dokaj drugačne, kakor se jima je zdelo v začetku. Položaj je postal popolnoma nevzdržen, ko je Napoleon III. umaknil svoje čete iz Mehike. Zato se je odločila šarlota za potovanje v Evropo, kjer je menila da bo z osebnim posredovanjem omečila srca svojih sorodnikov ter izposlovala vojaško in denarno pomoč za Maksimilijana 11. avgusta 1866. je res bila v St. Cloudu sprejeta v avdijenci od Napoleona. Francoski cesar ji je pri tej priliki odprl oči in ji povedal, da nima od njega pričakovati nebene podpore. Tako je prišlo do tistega prizora, ki poroča o njem neki očividec, da je izgubila šarlota ves trezni prevdarek in obvladanje ter si je začela očitati, čemu se je ponižala do Bonaparta. Ali je že tedaj zapadla blaznosti? Pravijo, da. Toda njena okoliščina ni zaenkrat še ničesar opazila o tem. Šarlota se je še nekajkrat sestala s francoskim cesarjem in cesarico. Pri nobenem teh sestankov ni uveljavila svojih prvotnih zahtev, tudi ni ponovila svojih žalitev. Še

# Kulturni pregled

## Meštrovićeva „Gospa od Angjela“

Kdorkoli je preživel kakšen nepozaben teden v Dubrovniku ali na njegovi rivieri je obranil v svetlem spominu skoraj neizogibni izlet v Cavtat. Starodavni Epidaurus, dubrovniško staro mesto (Civitas vetus), vabi slehernega tuja s svojo slikovito lego med morjem in begovi sloveče Konavle, vabi ga z nekrečivim, anlično preprostim čarom starih, idiličnih selišč. Posebno lep je, kadar ga gledaš iz enega izmed vinogradov ali oljčnih gajev v Tih, kjer se voni morja združuje z vonjem zemlje in trave. Če ti je kdaj bilo dano, da tu preležiš na blagem jesejskem soncu nekaj vedrih ur z razgle dom na zaliv in daleč po rivieri in zdaj poglablja duha v stranj kakšnega velikega, antičnemu občutju prikladnega pesnika, zdaj potaplja pogled v ubrano lepoto linij in barv, tedaj ti je v srcu zapela na harfi milnjivosti tiha melodija sreče in niže, ki jo boš še dolgo ponavljati v neprijaznih in praznih dneh vsakdanje eksistence...

Medtem je nekje nad morjem zatonoj sonce. Umirjen in spočit greš na sprehod po majhnem mestu, o katerem je Baltazar Bogišić zaključil razgibano življenje slovenskega eniklopedita, odkoder je potekel silni karski pesnik morja in narodnega življenja, sloveč Vlaho Bukovac in kjer je Meštrović postavil rodni Ratičev edinstveni mavzolej, smelo stvaritev arhitekta in kiparja. Ta cerkva, ki jo Strzygowski primerja s Teodorikovim grobom v Ravenni, bi komaj mogla kje drugje doseči večji učinek kakor na cavtalskem griču nad zalivom. Tu je spomenik mrtvim ubrano vključen v vse scene, rijo zemlje in morja, v ves mediteranski pejzaž Cavtata, v beg oblakov in časa, v preplavanje jutrnjih in večernih barv in v nezimerno polje zvezd ob jasnih južnih nočeh. Skrivnost življenja in smrti, ki diha okrog tega mavzoleja, ima — tako se ti zdi — nekako antično vedrino. Kdo bi pred tem hramom, ki so mu dali ime Gospa od Angjela, hotel imeti pascalov prepirljivi monolog s smrtjo? Kje so meje življenja in kje je temno kraljestvo smrti? Se vprašuješ. Tu le v sami cerkvi so nakazani njegovi mračni simboli obnem s svetlimi liki ljubezni in odrešitve. Vrata na vhod so posvečena veliki misli do edinstvu cerkve; soluna brata, Grgur Ninski in svetl Sava predstavljata apostolat krščanstva med južnimi Slovani. Iz medaljonov gledajo glave dvanajstih apostolov in zodijski znaki dvanajstih mesecev. Potihoma stopiš v dom Gospa od Angjela, ki varuje mrtve, v pročelju je altar, na njem Marija z Jezuskom; oba sta enako stroga, ne tu ne na krasnem reliefu »Objavkarje Jezusca ali na podobah angelov, ki igrajo na instrumente, ni videti odbojev zemeljske radosti, znakov audične življenjske vedrine. Kakšna razlika med vnanjim in notranjim vtikom! Smrt je vladarica teh prostorov, vendar ne kot baročno pojmovani okostnjak, marveč kot težka in neizprosna resnica, ki odvaja s svojo resnobo z vseh obrazov in zapušta v gledalca podoben vtis kakor turobna melodijna linija Verdijevega »Requiem«. Nikjer ni vpodobljena prav ona — smrt, a v vsem je prisotna, na Križanem enako kot na sv. Roku z njegovim zvestim psom. Izpod kupole sloje na slenah štirje

arhangeli, ki nosijo v naročju človeške duše in obenem drže samo kupolo, ki skozi njo pada luč v cerkve. Na kupoli je zvoni vanj je dal umetnik viti svojo osnovno misel o hramu Gospa od Angjela: »Saznaj tajnu ljubavi, riješiti čiš tajnu smrti, i vjerovati, da je život vjetanc. Skrivnost ljubezni kot ključ k rešitvi skrivnosti smrti in večnega življenja! Nobe, na luč ne more bolj kakor svetloba te izvode di osvettiti likov cavtatskega mavzoleja. Skrivnost ljubezni je skrivnost večnega življenja; smrt je tu samo posredovalna in kajkratki rešitelja. Ne abstraktna vera v ono stranstvo, temveč zemeljska pot skozi ljubezen in smrt vodi v večno življenje! Milost zrelega spoznanja in mirnega odpustanja preveča te stroge obzire in sloka, skoraj brezmasna telesa. Ni to čista radost asiškega uboza kakor na Giotovih slikah, niti renesančni evangelijski spev fra Angielca: spev barv in ubranih form izražajoč veljkonočno veselje, da je premagana smrt in trohnoha. Vera, ki jo izražajo Meštrovićevski liki je stara, težja z boljo odkupljena.

Če si obujamo v spominu Michelangelovo Medicejsko grobnico s kipi očarljivih, telesno doživljenih in vendar v sproščujočo misel smrti vključenih figur, ki posebejlo presbujenje in konec dneva, občutimo v sebi pomladno čuvstvo renesance. Meštrovićev mar, mor govori docela drugačen simbolni jezik. Njegove figure spominjajo na egipčanske in na starokrščanske; izražajo beg od življenja in večno prisotnost smrti. Zato niso lepe v smislu klasične estetike in ronsančnovega okusa. Njih lepota je skrita v ideji, ki je čista harmonija in v oči brezpozno ne povižno valnost; in strogosti, v idealu višje lepote ter radostnega in gadsosovnega reda.

Tudi učinek plastike bi lahko označili z muzikalnimi izrazi, upoštevajoč »nesa« angelijske esteta Waltera Petra, da vse umetnostne forme streme dospeti v stanje muzike. Ton Meštrovićevih kipov in reliefov je bas. Moška stvarjalna sila poje slavospev ljubezni in spravljuje pesem o smrti. Vse je maestosno, noben allegro ne razigra koronalne glasbe plastičnih oblik. Zdi se nam, da čujemo zbor v antični tragediji.

Cavtalski mavzolej predstavlja značilno razvojno stopnjo v Meštrovićevi umetnosti; ne le časovno, marveč tudi oblikovno najbližji ji mogočini zasnovi kosovskega hrama. Kipar, ki je hotel v svojem kosovskem delu ovekovečiti dobo iunaških žrtve za narod, je tu hotel s podobno, tragično doživljeno monumentalnostjo upodobiti večni religiozni problem; dušo, ki gre skozi življenje in ljubezen v naročje smrti.

Doslej smo imeli samo posamezne poselke Meštrovićeve Gospa od Angjela, Zagrebška »Nova Evropa« je pravkar izpopolnila svojo prejšnjo izdajo Meštrovića s krasno umetnostno publikacijo »Ivan Meštrović: Gospa od Angjela« (Our Lady of the Angels, — Mitterrottes der Engel). Izdaja je prirejena po Meštrovićevem izboru in z uporabo inozemskih kišjejev. Opremljena je s študij, jo prof. J. Strzygowskega v nemškem izvirniku z angleškim resumejem in s hrvaškimi opisom cavtalske Gospa od Angjela.

## Koncert Slavka Popova

V mali filharmonični dvorani je koncertiral čelist Slavko Popov, ki je naši publiki že znan. Zunanje obeležje programa nam kaže tipičen spored, kakor si ga običajno izberejo virtuozni koncertanti. Glede podajanja notranjih vrednot posameznih točk pa je poslušalec vendarle navezan na sožitje, vživanje in doganjanje, če mu jih lahko virtuoz izzove. Tu gre seveda v glavnem za to, ali hoče koncertant položiti tehtnejši poudarek izvajanju skladb v njihovo notranjo, muzikalno plat ali pa se zadovoljiti, da kolikor moči podčrta ona mesta, kjer naj pride do veljave blesek njegove tehnike. Ukleniti obadva elementa v eno, emotno hotenje in dati jim izraz popolne enakovrednosti, pa je pridržano le redkim izvajalcem.

Slavko Popov spada nedvomno v vrsto virtuozov, ki poslušalca vprav frapirajo z briljantnostjo svoje tehnike in ki se kar igračkajo z najbravnejšimi pasażami ter kompliciranimi prijemi. Pri Popovu pa je še posebno treba poudariti absolutno čistost vsakega posameznega najmanjšega tona, ki se kakor biser zasveti iz celotnega sestava s tehničnimi težkočami nartpranih mest. V tem pogledu je Popov na svojem instrumentu suveren, ki mu družljaji tehničnih, bravuroznih fines rabijo za dosegno priznanja njegove umetnosti.

Beethovna sonata za čelo in klavir v A—duru (op. 69) je bila prva na sporedu. Zaradi prečne lepote, nevsiljive jasnosti ter globokega muzikalnega izraza, ki so zaznavni temelji te sonate, je njeno izvajanje bolj odmaknjeno zunanemu efektu, čemur se pa Popov ni mogel popolnoma izogniti. S svojim akademskim podajanjem pa je v polni meri pokazal svojo zvočnost svojega lepega instrumenta, ki zveni posebno na strunah c in d izredno zono in pastozno.

Sledil je Saint-Saens s koncertom v a—molu v enem stavku, ki se je virtuozno mnogo bolj prilagel. Saj je mogel v ta koncert vložiti veliko več svojega obširnega tehničnega znanja ter ga prav spretno prikazati v vsej njegovi umerjeni, a vendar duhoviti originalnosti. Popov ga je izvajal z vsem svojim lagodnim zanosom.

V drugem delu programa so sledile: originalna Bruchova »Kol Nidre« z obširno obdelano staro hebrejsko melodijo! dalje v priredbah: Schumannova popularna »Sa njarija«, v kateri je Popov kljub sprevni preprostosti skladbe za malenkost iztiril; Moskovskega »Kitarca« — močno na zunanji efekt preračun komad — ki ga je Popov »igranje« odigral; Rahmaninova »Elegija« pa je že globlje značaja in je bila izvajana prav občuteno; Faure-jeva »Havanera« nam je prav tako znana skladbica, ki jo je Popov odvijal povsem adekvatno z njenim impresionističnim značajem. Za zaključek je bila na programu izvirna Popperjeva »Peemca, ki nam poka-

že v avtorju poznavalca vijolončelska tehnika »par excellence«. Da jo je tudi Popov izvajal povsem skladno, skoraj ni treba poudarjati.

Na ponoven aplavz je moral umetnik dodati še dve kratki skladbi — ena od teh je bila »Papillon« od Popperja —, s katerima je Popov še enkrat posrečeno poudaril, da so mu izredno domače take kratke in efektne »pieces«.

Popova je spremljal na klavirju prof. Marijan Lipovšek, ki se je z občudovanja vrednim občutkom za prilagodjenje znal s solistom vzporediti. Ape.

## Zapiski

Prva slovenska glasbena produkcija v pariskem radiu. Dne 23. t. m. ob 4. popoldne bo v radiu Paris (dolgi val) ura kompozicij slovenskega skladatelja L. M. Škerjanca. Uvodno besedo bo imel g. Ivan Markovič, ataše tiskovnega urada našega pariškega poslanstva, nakar bo skladatelj L. M. Škerjanec osebno izvajal pet svojih Nocturn za klavir in nato skupaj z violončelnikom Brunshwigom in čeljustom Huelinon: svoj trio.

O vplivu češke kulture na slovensko je v ponedeljek predaval v nacionalni uri radija naš urednik B. Borko.

Česka filharmonija izvaja danes na VI. abonementnem koncertu v Prazi »Passacaglia in korale« Slavka Ostrca. Koncert dirigira Karel Ančerl.

Originalna knjiga o planinstvu, Založba »Gruhe« v Ljubljani je izdala knjigo Eda Deržaja: »Gruhe. Knjiga s podobami za odrasle«. 170 strani obsegajoča publikacija je v naši planinski književnosti nenavadna in zanimiva; v njej: Edo Deržaj, ki se je občutno predstavil z razstavo svojih planinskih in angleških grafik in ki je med drugim ilustriral angleški spis ge Copelandove o le. poli naših Alp, je to knjigo ne samo ilustriral, marveč tudi spisal. S te stranji je »Gruhe« originalen pojav ne samo v planinski književnosti, marveč v našem slovstvu sploh. H knjigi se ob priliki še vrne, za sedaj samo beležimo, da se naroči pri založbi »Gruhe« v Ljubljani, poštni predal 172. Vezana stane 48 Dn. Nje zunanja značilnost je v tem, da šteje okrog 150 lesorezov.

Prvi slovenski esperantski mesečnik je pričel izhajati z naslovom »Naj vizagije« (Najš obzori) v Ljubljani. Casopis, ki uvreša propagando za tujski promet naših krajev med svoje poglavitne naloge, izhaja v redakciji Damjana Vatna. Prva številka je prinesla tri esperantske pesmi D. Vatna, tujskoprometni članek Minke Komarove »Slovenio — juroslava Svislando«, Sterletova »Nepozabna potovanja«, članek dr. A. Gosarja »O družbi«, pravilico J. Urhove »Vile« in razne druge prispevke. Vmes so tudi številne slike naših krajev. Nova revija stane samo Din 15.—. Kakor nam sporoča uredništvo, bo prihodnja številka posvečena Ljubljani.

Henrika von Leona »Zgodovino človeštva« in zgodovino mornarštva (»Ladje in njihova pota«) je napovedala obenem s Semjonova »Bogastvom sveta« v hrvaškem prevodu založba Minerva v Zagrebu v svoji »Biblioteki općeg znanja«.

# Konferenca akademskih oblasti FS

Zagreb, 18. januarja

Te dni o imeli tu konferenco delegati Akademskih oblasti Ferjalnega saveza iz Beograda, Ljubljane in Zagreba. Predsedoval je g. dr. Fran Zavrtnik, univ. prof. v Zagrebu, Beograd je zastopal g. Šerif Adjemović, cand. iur., Ljubljano gg. Lipovec Vinko, cand. phil. in Sušnik Pavle, cand. phil., Zagreb gg. Tončić Zdenko, študent šumarstva in Kozjak Josip, cand. tech. Zapisnik je vodil g. Bula Konstantin, stud. EKVS. Na konferenci so se obravnavala vsa vprašanja, ki zanimajo akademsko mladino, včlanjeno v FS. V glavnem se je sklenilo:

1. Akademске oblasti bodo delale z vsemi sredstvi na to, da svojemu članstvu pridobe čim večje ugodnosti, istočasno bodo skušale znižati članarino tako, da se bodo mogli vpisati tudi najsiromašnejši akademiki. Vse denarni prebitek v svojem poslovanju bodo Akad. oblasti FS porabile za gradnjo akademskih počitniških domov tako ob morju kot v planinah.
2. Akademске oblasti bodo v 1. 1937. organizirale skupna letovišča in sicer: a) planinsko letovišče v Kamniku, Bohinju ali Kranjski gori, b) morsko letovišče v Orebiču, Makarski, Omišu ali Cavtatu, c) letovišče inozemskih akademikov skupno z našimi v enem izmed navedenih mest Letovišča bodo odprta v mesecu juliju, eventualno tudi v avgustu.
3. Da se doseže zblizanje med akademiki slovenskih, kot tudi ostalih narodov, bodo Akademске oblasti posvetile posebno pažno izmeni akademikov v letovališčih, kot tudi potom ekskurzij. Do sedaj vzdržujejo Akademске oblasti s Poljaki in Čehi stike.
4. Da se čim uspešneje izvedejo osnovna načela FS, ter da imajo člani Akademskih oblasti kar največ prilike in možnosti, da spoznajo razne kraje, ljudi in njihove kulturne razmere, bodo Akademске oblasti organizirale ekskurzije: a) po naši državi zaradi medsebojnega spoznavanja in zblizanja, b) v inozemstvo zaradi spoznavanja drugih narodov in njihovih kultur. V ta namen je izdelan poseben načrt.
5. Delo in težnje Akademskih oblasti vodi želja in trud, da akademiki dobe čim večje ugodnosti pri potovanjih doma in v inozemstvu, da se jim nudi možnost spoznavanja naše domovine, kot tudi tujih dežel, ter da se jim nudi prilika, da svoje počitnice čim lepše in ugodneje preživijo med svojimi tovariši.
6. Akademске oblasti Ferjalnega saveza zastopane po svojih delegatih na tej konferenci so prepričane, da bodo pri svojem delu našle pravilno razumevanje pri svojih akademskih oblastvih, pri merodajnih ministrstvih, kot tudi ostalih odločujočih faktorjih, a v prvi vrsti med akademsko mladino.

## Ustanove trgovca Antona Kolenca

Celje, 18. januarja.

Ker je kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju dobil na razpolago zopet nekaj obresti, razpisuje dijaške ustanove za šolsko leto 1936-1937. Za štipendije smejo prositi dijaški slovenske narodnosti. Prednost imajo prosilci, ki so s pok. g. Antonom Kolencom v sorodstvu ali svaštvi in domačini iz Gornjegrajskega sreza. Zaradi izredno nizke obrestne mere so kuratoriju na razpolago le tako mali zneski, da bo v bodočem letu mogoče oddati samo nekaj štipendij. Zato opozarja kuratorij, da naj vlagajo prošnje samo najpotrebnejši dijaški. Srednješolski morejo dobiti štipendije le, ako študirajo v Celju. Izven Celja se more ustanova srednješolskem podeljevati le, ako so sorodniki Antona Kolenca.

Vse prošnje se morajo vložiti izključno le: pisмено na naslov: »Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v roke predsednika dr. Ernesta Kalana, advokata v Celju«. Visokošolski morajo vložiti te prošnje na od kuratorija izdanem formularju, katelega dobe proti vpisiljavi gotovih izdatkov v znakmah za en dinar pri podpisnem kuratoriju. Srednješolski vlagajo navadne prošnje brez formularjev. Na vrhu vsake prošnje mora biti napisano šolsko leto: 1936-37.

Prošnjam je treba priložiti spričevalo o izpittih, kolokvijih in po potrebi tudi listine, s katerimi izkažejo prosilci sorodstvo ali svaštvo z zapuštnikom ali da so rojaki iz Gornjegrajskega okraja.

Vsem prošnjam je priložiti uradno ubožno spričevalo, ki mora vsebovati točne podatke o premoženjskih razmerah prosilca in njegovih starišev (pri uradnikih torej navedbo skupine, kategorije in plače, eventualno premoženje in druge dohodke), število otrok, pri posestvu obseg posestva razporedjen po njivah, travnikih, gozdovih itd., število živine, višino davkov, dolgov, sploh vse okolščine, ki so važne za presojo imovinskega stanja.

Prosilci, ki uživajo kakršnokoli ustanovo, podporo ali pomoč, ki imajo stanovanje ali hrano bodisi pri sorodnikih ali v kakem zavodu, morajo obseg take podpore ali datjave natančneje razložiti bodisi da je brezplačna, bodisi da za njo kaj plačujejo.

Prošnje, ki ne vsebujejo zahtevanih prilog ali v katerih so zamolčani predpisani podatki, se bodo brezpogojno zavrnile. Pripustne so samo pismente prošnje, osebnam intervencija je v vsakem slučaju izključena. Pri vsaki prošnji je treba navesti, na kateri naslov naj se pošlje rešitev in se vrnejo dokumenti. Prošnje, poslane po pošti, morajo biti zadostno frankirane. Rok za vlaganje prošenj poteče 31. januarja 1937.

# S P O R T

## „Prijateljsko sporočilo Ljubljani“ ... in srčen pozdrav Splitu, to je pravi odmev nedeljskega sestanka zagrebških klubov

Ze včeraj smo kratko zabeležili glavne sklepe, ki jih je večina zagrebških klubov sprejela na nedeljski konferenci v Zagrebu za moralo in poštenje v sportu in zoper nepravilčen in nepravilne metode JNS v zadnjem času. V govorih na tej konferenci je bilo tudi precej govora o Ljubljani in že danes so ti laskavi pokloni Ljubljani dobili še nekatere zelo zanimive komentarje.

Tako piše »Hrvatski dnevnik« na vidnem mestu, da je konferenca klubov ZNP popolnoma pravilno razumela vse zadnje akte JNS, posebno pa poskuse, da bi se izval umeten spor med Zagrebom in Ljubljano ter Zagrebom in Splitom, in prvi, da je v zvezi s tem posebno važna izjava »priznanega prijatelja« Ljubljane in predsednika ZNP g. Bergerja. Veliki zagovornik novih in boljših časov v našem nogometnem sportu je namreč ugotovil med drugim, da je »v interesu zagrebškega in ljubljanskega sporta, da se obe sportni središči čim bolj okrepiata, ker je Zagreb prav toliko vezan na Ljubljano, kakor je Ljubljana v

svojem razvoju odvisna od Zagreba«. G. Berger je celo prepričan, da »bodo slovenski sportniki in nogometni klubi v kratkem prišli do prepričanja, da jim je Zagreb iskren prijatelj in bo njihova moč v nogometu prišla prav do izraza šele potem, kadar bodo pokazali hrbet onim, ki jim je na tem, da se Zagreb in Ljubljana razcepita«. Zagrebški list je mnenja, naj bi slovenski sportniki dobro pomnili te besede predsednika ZNP in temeljito razmislili o njih, pa bodo slej ali prej enakega mnenja z njim.

Odnošaji med »vladoc« in »opozicijoc« v nogometnem savezu so se od zadnje glavne skupščine res samo trajno slabšali in zdi se, da bo v kratkem prišel čas, ko se bodo morali glavni faktorji v obeh tabornih odločiti za važne korake. V danih okoliščinah ljubljanski podsavez brez droma, ne igra najmanj vidne vloge v naši nogometni družini in sedanjem sporu med Zagrebom in Beogradom, pa bi bilo, skoraj že umestno, da se kakorkoli odzove »prijateljskemu sporočilu« iz hrvatskega Zagreba!

## Službene objave LNP

- (Službeno št. 5.—10. seja u. o. dne 13. m.)
1. Poročilo predsednika o. o. Trbovlje o konferenci zagorskih klubov se odstopi Kralju v referat, s tem da ima do prihodnje seje sestaviti predlog glede ureditve vprašanja. — 2. Izveček iz blagajne o. o. Maribor se odstopi blagajniku, da ugotovi upravičenost terjatve o. o. Maribor. — 3. Protestna taksa 20 Din, ki jo je knjižil JNS v dobro LNP, se knjiži v dobro Korotanu-Kranj. — 4. Vzame se na znanje odpoved Ljubljane glede souporabe pisarniških prostorov z dnem 15. januarja t. l. in se klub pozove, da do 31. januarja t. l. poravnava vse zaostanke, izvirajoče iz souporabe prostorov. Deljarine obveznosti se klubu sporočijo pisмено. — 5. V zadevi prijave Malorva proti Pfunderju se zašliši se ss. Erlich. — 6. V odbor za organizacijo JNS se imenuje predsednik dr. Kosti, za namestnika se določijo Milovan Klemenčič, član u. o. JNS; kolikor namestnik delegata ni dovoljen, se določijo za delegata Milovan Klemenčič. — 7. Pozivajo se vsi klubi LNP, da poravnajo članarino za tekoče leto v znesku 100 din do 1. februara t. l. v izogib vseh posledic predvidenih po pravilih. Znesek je nakazati po poštni položnici na čekovni račun 12.705. — 8. Zalog javlja nov odbor: predsednik Kuder Ivan, tajnik Mandić Slavko, Zalog 79, Polje pri Lj. — 9. V sporu Zalog-Litija se odloči: Zalog nima pravice terjati od Litije nobene odškodnine za nastop svojega juniorskega moštva v Litiji, ker je bilo pogojeno gostovanje prvega moštva. Litija ne more od Zaloga terjati eventualnega izbežnega utrkja. Zalog je dolžan igrati v Litiji s svojim prvim moštvom v roku treh mesecev po objavi pod prvotno sklenjenimi pogoji z Litijo. — 10. Pobotnica STK MOSTE za podporo JNS se odpošlje blagajni JNS. — 11. Prijava Rapida za tekme s SK Karpfenbergom je bila dostavljena MZEVN preko JNS. — 12. Prošnj

Diska in Bratsva za podporo se bosta obravnavali skupno z ostalimi prošnjami. — 13. Pozivajo se vsi funkcionarji LNP, da čimprej predložijo pisarno svoje izkaznice v svrhu overovljenja za tekoče leto. Oni bivši funkcionarji, ki še niso oddali svojih izkaznic za lansko leto, naj jih v roku osmih dni po objavi vrnejo v podsavezni pisarni. — 14. Uvede se postopek proti Korotanu-Kranj zaradi nastopa s suspendiranim igralcem Magistrom na tekmi 1. decembra l. l. — 15. Pozovejo se vsi člani bivšega o. o. Maribor, da se izjavijo, ali so podpisali članek v »Večerniku« 28. XII. 1936. Odgovoriti imajo v roku osmih dni po prejemu posebnega dopisa. Perić s. r.

Zmaga Francije v odličnih teniških tekmah za pokal švedskega kralja. V finalu za pokal švedskega kralja so se v Stockholmu sestali najboljši teniški igralci švedske in francije. Slednja je že prvi dan vodila 2:0, nato sta v doubleu zmagala šveda, zadnji dan pa sta spet spravila obe točki Francoza, tako da je bilo končno stanje 4:1 v korist Francije. Pokaj je prehodil in se bo tekmovalje ob letu še nadaljevalo.

Smučarski tek s Smrekovca v Črno. Opleševalno in tujsko-prometno društvo v Črni bo priredilo v nedeljo dne 24. t. m. svoj tradicionalni smučski tek s Smrekovca v Črno za predhodno darilo, ki ga je polarija Mrs. L. Bargate. Zreljanje bo ob 10. pri koči na Smrekovcu, start pa ob 11. uri. Pravico startarja imajo samo verificirani tekmovalci JZSS. Razdelitev nazrad bo ob 16. v Črni. Urejeno je, da bo avtobusna cena za tekmovalce na progi Prevalje — Črna in nazaj znižana.

Kolesarsko društvo »SAVA« vabi svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeleži pogreba pokojnega g. Ivana Dachsa, našega dolgoletnega člana. Pogreb danes ob 16. Prule 23.

## Naši intelektualci brez posla

Problem, ki se šele premika z mrtve točke

Beograjsko vseučilišče se je v sporazumu s centralnim uradom borz dela lotilo velevažne in koristne naloge — zbiranja statističnega gradiva o zaposlenosti in nezaposlenosti naših intelektualcev v visokošolsko izobrazbo. Po dolgem času, zelo pozno se ta problem premika z mrtve točke.

Pred letom je obiskal tudi Beograd podravatelj mednarodnega urada dela, da bi zbral gradivo za konferenco o problemu brezposelnih intelektualcev v državah južne Evrope. Ta važna konferenca je šla v pravem pomenu besede mimo nas. Za našo državo in za Turčijo sploh ni veljala, a v tem dejstvu je velika, za nas ka. slaba razlika. Turčija je namreč mednarodnemu uradu dela dokazala, da na njenem področju sploh ni nezaposlenih intelektualcev in da je zaradi tega konferenca za njo brezpomembna. Pri nas pa je stvar drugačna. Na konferenci se je ugotovilo, da o vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu, nimamo nobenih podatkov, čeprav je tudi pri nas problem brezposelnosti inteligentne postal zelo oster. Pri nas lani se nisimo vedeli, koliko imamo ljudi z visokošolsko izobrazbo, koliko jih je zaposlenih, kolikšna je nezaposlenost v posameznih strokah in kolikšna je možnost zaposlitve v vseh strokah.

Zlaj smo morali začeti s statistiko. Beograjsko vseučilišče je sklenilo, naj se s posebno anketo ugotovi stanje zaposlenih in nezaposlenih intelektualcev z vseučiliško izobrazbo ter njihovo dejstvosvoje. Vodstvo anketa je bilo poverjeno vseučiliškemu profesorju dr. Stanku Škeriju, ki je stopil v stike s centralnim uradom borz dela v Beogradu. Centralni urad borz dela je razposlal na vsa ministrstva, banovine, občine in zbornice razpis, ki zahteva naslednje podatke: Število zaposlenih oseb z univerzitetno izobrazbo v službah, ki zahtevajo tako izobrazbo. Koliko vseučiliško izobraženih oseb je prenehalo službovati zaradi smrti, upokojitve, odstopa, odpusta itd. Koliko visokošolsko izobraženih oseb je bilo na novo sprejetih v službo. Število predvidenih in nezasedenih mest za katera se zahteva visokošolska izobrazbo. Vzroki, zaradi katerih se ta mesta niso zasedena.

Te dni se je anketa pričela, ni pa mogla imeti uspeha ker so bili podatki v odgovor na okrožnico zelo pomanjkjivi. Na anketo je bilo zaradi tega sklenjeno, naj se okrožnici dostavi še nekatere važna vprašanja, potem pa naj se okrožnice še enkrat razpošlje z zahtevo točnih odgovorov. Pri centralni upravi borz dela je bil ustanovljen poseben osek, ki se bo bavil s statistiko zaposlenih in nezaposlenih intelektualcev.

Taka služba je bila že davno uvedena v raznih drugih državah in je n. pr. v Franciji tako dobro izvelena, da razpolaga urad z natančnimi podatki o položaju vseh intelektualcev v posameznih krajih. Če, recimo, urad ugotovi, da se je številno prebivalstva v kakem mestu v točki meri zvišalo, da bi se dalo tam zaposliti več zdravnikov, se takoj iz drugega mesta, kjer je zdravnikov preveč, pošljejo tja potrebne moči.

## Vremensko poročilo

Zveze za tujski promet v Sloveniji, Tujsko prometne zveze Maribor, JZSS in SPD, z dne 19. januarja.

- V vsej dravski banovini po malem sneži, barometer pada, temperatura pa je 0°. Zapadel je suh sneg, ki se pretvarja v pršič, smuka prav dobra.
- Bohinjska Bistrica, danes: —5, sneži, 15 cm.
- Pokljuka, včeraj: —8, 35 pršiča.
- Gorjuše, včeraj: —1, 30 pršiča.
- Dom na Komni, danes: —3, 15 pršiča na 75 podlage.
- Kranjska gora, danes: —7, 15 pršiča, sankalitsče uporabno, drsalisče 10 cm ledu uporabno.
- Vršič, Krnica, danes: 20 pršiča, na podlagi.
- Rateče-Planica, danes: —5, 5 pršiča, sankalitsče in skakalnice 15, 25 in 60 m in drsalisče uporabno.
- Planica, Tamar, danes: 30—40 pršiča.
- Uskovic, včeraj: —6, 15 pršiča.
- Dom na Kravcu, danes: —2, 10 novega snega na 40 podlage.
- Kamniška Bistrica, danes: —1, sneži.
- Velika planina, danes: —2, sneži, 10 novega snega na 50 podlage.
- Ruška koča, danes: —8, sneži, 20 pršiča.
- Pesek, danes: —6, 20 pršiča na 40 podlage, skakalnica uporabna.
- Senjorjev dom, danes: —8, sneži, 20 pršiča na 40 podlage.
- Rimski vrec, danes: —8, 15 pršiča na 18 podlage.
- Maribor, danes: —4, 5 pršiča.

## Iz Kranja

Krajevni odbor Jadranske straže priredi v sredo 20. t. m. točno ob 20. v dvorani Narodne čitalnice predavanje s slikami »Naša trgovska in vojna mornarica«. Predava prikljubni predavatelj gosp. Viktor Pirnat. Vstopnina samo 2 Dm za osebo.

R. URBAN:

# Vstajenje gospoda Treeja

Roman

Morda je hotel pripraviti velik udarec; med naročniki družbe »Securitas« je tudi nekaj bank in drugih podjetij s polnimi blagajnami, je rekel Cook.

Tisti mah se je redar znova pokazal med vrati in javil, da hoče mož samo osebno govoriti z enim izmed gospodov, ker gre za sila važno zadevo.

Nu, tedaj ga spustite noter, je rekel Robin. Višji nadzornik je strupeno pogledal proti vratom ko so se pa odprla, mu je obraz zasijal kakor očetu, ki zagleda izgubljenega sina. Barton, ki je sedel za pisalno mizo, se je udaril po stegnu, da je kar loplilo, in vzkljnil: »Charley iz »brigade«, vraga, to je pa res presenečenje! S čim vam moremo ustreči, drago?»

Najprej s kozarcem whiskyja, je rekel Charley, ki je bil videti močno blede v obraz, »potem pa s tem, da me vzamete v varstveni zapor, ker se bojim za svojo lepo kožo. Tretjič s tem, da mi odštejete tistih pet sto funtov, četrtič s tem, da mi zagotovite izpregled kazni, če bi pravica v svoji

stlepi besnosti našla v mojem očesu kak pezdor, in petič —

»Počasi, počasi, srček,« mu je segel Robin v besedo, najprej popijte svoj whisky in sedite.

S temi besedami mu je višji nadzornik nalil kozarec, ki ga je Charley na dušek zvrnil vase. Nato mu je dal smotko in mu ponudil stol.

Tako, je dejal Robin, zdaj se lahko mirno pomenimo. Če se ne motim, ste zelo hudi na brigado.

Zelo, zelo hud.

Potem morate tudi vedeti, kam je brigada izginila.

Ali dobim obljubljeno plačilo?

Nato vam dam besedo!

In izpregled kazni?

Hm, če niste napravili zadnji čas kakke posebne grdobije, bi bilo moči pogledati skozi prste.

Prav, gospod višji nadzornik, vem, da ste moč beseda. Torej vam izdam skrivnost: vsi člani brigade so uslužbenci ali vodje družbe »Securitas«.

Jaz govedo! je vzkljnil seržant Cook.

Robin je brez besede izbral pri telefonu neko številko hišne centrale in kratko ukazal v školjko: »Poplah za alarmne oddelke 1, 2 in 3!»

To je pametno, je rekel Charly, »če se zelo pozdvigate, utegnete rešiti tako človeško življenje. Brigada ima že nekaj dni dva ujetnika. Stanley, glavni brigade, ki me je tistega nesrečnega dne, ko me je nadzornik Barton zalotil pri zasledovanju sluge Stona, nekam postrani gledal, mi je

ponudil prličko, da se izkažem. Predložil mi je, naj spravim nekoga — če bi bilo treba, pa celo dva človeka — s poti. Stvar je pa ta, da sem zmožen marsičesa, ako se obeta dober zaslužek, toda umora nikakor ne. V take reči se dobri Charly ne spušta. Seveda sem se varoval dati glavarju tak odgovor; naredil sem se, kakor da bi bil ves vesel, in objubil, da ob določenem času izvršim ukaz. Mislim, da imajo še danes nekaj kravega na sporedu, ker je glavar govoril o tem, kako bi bilo najlažje spraviti človeško truplo v bližnjo Temzo. Nato sem našel izgovor in zapustil vojašnico, čeprav je to vsem članom brigade že nekaj dni najstrožje prepovedano. Zdaj vas pa prosim, da me denete v zapor, kajti dokler ni vsa brigada pod ključem, si nisem, če ostanem prost, niti za sekundo v svesti dragocenega življenja.

In kdo sta ta dva moža, ki ju ima brigada ujeta? je vprašal Barton.

Kdo je eden izmed njiju, sam ne vem. Glavarjev posebni zaupnik ga strogo straži, in razen Stanleya, tajnika in nekoga moža, ki je baje svoje dni študiral medicino, ne sme nihče k njemu. Sodim, da mora biti ujetnik bolan, ker ga naš mazač po nekajkrat na dan obišče. Drugega pa poznam, ker sem mu vsak dan nosil jed v celico.

Kdo je torej? je nestržno vprašal Barton.

Sved je, brat gospodične Adlercreuzove, je odvrnil Charly in se zavzel, ko je nadzornik pri teh besedah poskočil, kakor da bi ga bila kača piliča.

Strazna in zaklepa družba »Securitas« je imela svoj sedež na Pellski cesti št. 7. Če si stopil skozi vrata, pred katerimi je zmerom stala straža, si prišel v službeno sobo, ki je bila določena za pripravljeno sobo. Vsako uro — to je, med šestimi uro zvečer in šestimi uro zjutraj — so po dvakrat prišli zamenjani stražniki in oddali poročila. Pisarniški prostori družbe in nekaj spalnice za moštvo je bilo v zadnjem krilu, ki ga je veliko dvorišče oddeljevalo od glavnega poslojpa.

Po tem dvorišču sta zdaj korakala dva moža, ki sta nesla na ramah velik dolg zaboj. Ko sta prišla do vrat, sta dala čuvaju nekakšen listek, na kar je ta pokimal in jima odprl. Nosača sta odložila torov na avtomobil, ki je stal pred vhomdom, in eden izmed njiju je prisedel k šoferju.

Kaj je tu notri? je vprašal šofer, ko je spustil plin in pokazal z glavo nazaj. Zaboj je čisto podoben krsti.

Kaj še, je odvrnil spremljevalec. V zaboju je nekakšen kup, ki ga morava spraviti v Stortford. Previdno vozite, da se kaj ne polomi.

Kmalu potem, ko je avtomobil odpeljal, so nočni stražniki zapustili družbeno hišo in odkorakali na svoja mesta.

Tisto noč od petka na soboto so se godile še velike reči. Ko so se ob dveh zjutraj vrnili zamenjani stražniki, so poročali o čudnih opazovanjih.

**CENE MALIM OGLASOM**  
Po 60 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje nastovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopisli in tenitive se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje nastovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje nastovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

**Mali oglasi**  
Ponudbam na šifre ne prilagajte znak! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znakmah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obnem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—  
Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

**Službo dobi**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Zasluzek**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Delnice**  
Kreditne banke in hotela Union prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »225« 1237-16

**2951**  
DRVA PREMOG IV. SCHUMI DOLENJSKA CEITA

**Stroji**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Na vsa zimska oblačila dajemo 15 do 20% popusta.**  
Presker Sv. Petra c. 14.

**Radio**  
Četrek, 21. januarja

**Siviljo**  
mlajšo, iz Most in okolice, sprejem. Površitova 36. II. nad. 1230-1

**1000 dinarjev**  
in več zaslužku mesečno z delom doma. Pošiljam material, prevzamem gotovo blago. Mal kapital potreben. Zahtevajte prospekte, priložite marko. Mihajlo Henig, Pančova Br. Jovanoviča 29. 1234-3

**Hranilne knjizice**  
Nakup in prodajo vseh denarnih zavodov izposojilnic po najvišji ceni takoj v gotovini. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I. telefon 33-30. 30-36

**Auto, moto**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Dynamo**  
320 volt, 1,5 do 2 k. s. Tu di rubljena gonilna jermena kupim, Kirbiš — Celje, na kupin. 1234-20

**Zima, zima... Ostanki**  
mariborskih tekstilnih tovarov

Ljubljana 12: Odmevi iz Amerike (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Lahka solistična glasba (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Skladbe Joh. Straussa igra Radio orkester. — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nač. ura: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19.50: 10 minut zabave: Ne za salo, ampak za res (g. Bogdan Melhar). — 20: Tamburški orkester. — 20.50: M. Ravel: Bolero (plošče). — 21.10: Koroške pesmi (poje zbor koroških Slovencev). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Zvoki v oddih (Radio orkester). — 22.20: Narodne melodije. — 20: Orkestralni in pevski koncert. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Zagreb 17.15: Konzert orkestra. — 20: Prenos iz Beograda. — 22.20: Ples. — Praga 19.25: Pesmi. — 20.30: Mozart v Pragi (zvočna igra). — 22.20: Plesna muzika. — Varsava 19.45: Lahka godba orkestra. — 21: Pesmi. — 21.45: Ples. — Dunaj 12: Plošče. — 16.05: Dunajske pesmi. — 17.20: Koncertna ura. — 19.30: Priljubljene operne melodije. — 21: Ludvik Thoma (za 70 letnico). — 22.20: Plesna muzika. — Berlin 18: Plošče. — 19: Pevski in klavirski koncert. — 20.10: Plesni večer iz Hamburga. — 22.30: Prenoš iz Stuttgarta. — München 18: Lahka glasba. — 19: Komorni koncert. — 20.15: Partijski večer. — 22.45: Simfonični koncert. — Stuttgart 18: Koncert godbe na pihala. — 19: Uganke. — 20.15: Prenoš iz Münchena. — 22.30: Lahka godba orkestra. — 24: Nočni koncert.

**Brivskega pomočnika**  
mlajšega takoj sprejem. Naslov v vseh posl. Jutra. 1232-1

**Prodajni**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Tovorni auto**  
rabljen v dobrem stanju, ki nosi 3-5 ton, eventualno s pomožnim vozom na 1 os, po možnosti z Dieselmotorjem, isčemo. Ponudbe s opisom in ceno prosimo na naslov »Talonica željeza«, Topusko. 1233-10

**Stanovanje**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Singer — Piffaf**  
popravljeni stroji malo na ljena koleca in lona aparati poceni naprodaj pri »Prometej« (nasproti Krizovniške cerkve). 1234-20

**Lokomobilo**  
100 ks s kondenzacijo kupimo. Ponudbe poslati na: Paronim, Kneževi Mednarodni. 1234-20

**brez napak, pristobarni, »Paket Serija A« za moško, žensko, posteljno, namizno, perilo in rjuh; »Paket Serija B« vsebina 15-21 m dobro upravnih ostankov prvostolnih touringov, flanel za pijame in barhentov za obleke ter »Paket Serija Z« vsebino 3 m blaga za zimsko suknjo ali ženski plašč, moško obleko ali damski kostum poštine prosto samo Din 121.— Dalje novi specialni paket »Original Kosmos D« z vsebino 19 do 25 m najfinjših pijama in flanel, modnih barhentov za obleke in bluze ter toplega moškega in ženskega spodnjega perila. Ta paket Din 148.— vse poštine prosto. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Naročite, dokler je še zaloga pri RAZPOSILJALNICI »KOSMOS« MARIBOR, Dvofakova cesta št. 1**

**Trgovski pomočnik**  
v epeccirski stroki dobro izurjen, vojašcine proste dobi takoj mesto. Prednost imajo s soferkim izpitom in tisti, ki imajo vsejelo do potovanja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Potova nje«. 1168-1

**Parizske preproge**  
stare, 2,5 x 4 m, novejša 1,4 x 3 m, poceni naprodaj pri Makedoncu Kolodvorska ulica. 1236-6

**Trisob. stanovanje**  
s kopalnico oddam Gledališka 7 Beethovnova 15 in Zrinjskega 7. 910-21

**Trisob. stanovanje**  
v centru mesta oddam takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 1235-21

**Med mestom in deželo**  
posreduje »Jutrove mali oglasnik«

**Razno**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**iz življenja na deželi iz Ptuja**  
Pri ptujskem kazenskem sodišču je bilo 55 oseb amnestiranih in šest odpuščenih iz zapore. Zaporci so zdaj prazni in ni na razpolago niti delavcev za čiščenje prostorov.

**Prvovrstne šivilje**  
za fino perilo sprejme tovarna Vidmar, Ljubljana, Savlje 18. 1232-1

**Različne jermence**  
lito-željezne prodam. Filter za vino, in mlin za drobtine za ročni ali električni pogon, naprodaj. Kirbiš Celje. 1234-6

**Trisob. stanovanje**  
v centru mesta oddam takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 1235-21

**Trisob. stanovanje**  
oddam v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 1239-21

**Najboljši trboveljski PREMORG**  
brez prahu nudi I. Pogačnik, trg. s kurivom BOHORICEVA 5. Telef. 20-59.

**Ob vsaki priliki — se spomnite**  
da so »Jutrovi« Mali oglasi Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za službe vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, letnitve in za vse drugo

**iz življenja na deželi iz Ptuja**  
Pri ptujskem kazenskem sodišču je bilo 55 oseb amnestiranih in šest odpuščenih iz zapore. Zaporci so zdaj prazni in ni na razpolago niti delavcev za čiščenje prostorov.

**Prodajalca ali prodajalko**  
za samostojno vodstvo prodajalne mreže strokovno in industrijsko podjetje. Potrebno je znanje nemščine in hrvaščine. Ponudbe na Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani, Tyrševa c. 1. 1232-4

**Frizerji!**  
Najmodernejši aparati za trajno ondulacijo »Satura«, odsej tudi z zunanji gredi (30 gr/vele) na 24 v. brez povzročene, sifidne, zaparane po Din 4.500 nova pri Ludvik Herič, Rimska cesta 13. 1212-6

**Trisob. stanovanje**  
oddam v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 1239-21

**Trisob. stanovanja**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Dvosob. stanovanje**  
ali enosobno s kabinatom, center, vse prikljike, nova ali novejša hiša isčemo za naj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve uradničke meje«. 1232-21a

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**DRAMA**  
Sreda 20.: Atentat. Red Sreda. Četrtek 21.: Dež in vihar. Red B. Petek 22.: ob 15. Kralj z neba, Dijska predstava. Znižane cene od 14 Din navzdol. Izven.

**Korespondentstvo**  
za slovensko arhivirsko in nemško dopisovanje takoj sprejme tovarna Vidmar, Ljubljana Savlje 18. 1231-1

**Jekleno lopato**  
za sneg doblite za Din 10.— samo v železnini Fr. Strupca, Ljubljana, Gospodarskega 1. 1018-6

**Trisob. stanovanje**  
oddam v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 1239-21

**Trisob. stanovanja**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**OPERA**  
Sreda 20.: Hovanščina. Red A. Četrtek 21.: Ples v maskah. Red Četrtek. Petek 22.: Navihanka. Opereta. Premierski abonma. Premiera Beneševce operete »Navihanka« bo v petek 22. t. m. Delo je izvrstno nastudirano ter obeta razgibano in veselo dejanje, polno dovtipov in lepih šlagerjev. Za to predstavlo je napravil nove scenске osnutke in toalete. Odlična zasedba vseh partij Navihanke kreira ga Marica Brumen-Lusbejeva, ki je ta vloga kot zanjo napisana. Delo je pripravil prof. Šest, muzikalno vodstvo ima dirigent Šušteršič. Predstava bo v petek za premierski abonma.

**Fotografsko pomočnico**  
sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra v Mariboru pod »Fotografija«. 1230-1

**Kupim**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Trisob. stanovanje**  
oddam v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 1239-21

**Trisob. stanovanja**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**MARIBORSKO GLEDALIŠČE**  
Sreda, 20.: Zaprti. Četrtek, 21.: Kadar se utrga oblak, B.

**Mlinarja**  
dobrega samostojnega za valjni mlin sprejem takoj. Predstavi se osebno pri Popovcih, Krize na Goranskem. 1233-1

**Lesene drsalke**  
starodavne, z jermeni, tako »vni« »slajsbuhe« (rake), kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Drsalke«. 1234-7

**Trisob. stanovanje**  
oddam v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 1239-21

**Trisob. stanovanja**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**Pa še za smeh!**  
Angelček »Zakaj pa moja vzgojiteljica ne leti?« vpraša petletna Špelca, ko so ji povedali, da leto angeli od nebes do zemlje. »Kaj pa ti pride na misel« odvrne mamica. »Saj vendar ni angel!« »O, pač, papaček ji je včeraj rekel: »Ti moj angelček!« »Tako?« vzkljica mamica presenečeno. In potem doda: »O, seveda, potem bo pa že letela.«

**Knjige**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Slovar**  
Wolffov nemško-slov. Pletenič slovensko-nemški slovar za 350 Din naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Slovar«. 1237-8

**Trisob. stanovanje**  
oddam v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 1239-21

**Trisob. stanovanja**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**Med dežjem**  
»Poglej, Samuel, kako lepe so spet cvetlice — vse je kakor prerojeno; teh pet kapljic dežja je pomladilo vso narodo... Samuel, zakaj si pa kar naenkrat odmaknil dežnik iznad moje glave?«

**Posest**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Hranilne knjizice**  
Ljubljanske kreditne banke Posojilnice na Bledu, Posojilnice v Ribnici, Posojilnice v Logatcu, Vzajemne posojilnice v Ljubljani, Mestne hranilnice v Kamniku, in podelitvskih hranilnic, članice Zdravne zveze in Zveze slovenskih zdrav. Vam vnovič takoj v gotovini, po najvišji ceni, Al. Planinšek, trg. ag. bančni in kreditnih poslov Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I. Telefon 33-30. 64-16

**Trisob. stanovanje**  
oddam v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 1239-21

**Trisob. stanovanja**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**Med dežjem**  
»Poglej, Samuel, kako lepe so spet cvetlice — vse je kakor prerojeno; teh pet kapljic dežja je pomladilo vso narodo... Samuel, zakaj si pa kar naenkrat odmaknil dežnik iznad moje glave?«

**Vajenci (ke)**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Bančno kom. zavod**  
BRANILNIH VLOG vseh denarnih zavodov Za odgovor Din 3 znanj. Maribor, Aleksandrova ul. 53-16

**Trisob. stanovanje**  
oddam v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 1239-21

**Trisob. stanovanja**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**»KOSMOS« MARIBOR**  
Dvofakova cesta št. 1

**Med dežjem**  
»Poglej, Samuel, kako lepe so spet cvetlice — vse je kakor prerojeno; teh pet kapljic dežja je pomladilo vso narodo... Samuel, zakaj si pa kar naenkrat odmaknil dežnik iznad moje glave?«

**Absolut**  
glasbene šole, odlično svetlo in vedno prava, želi meso prevodljiva, evant. učitelja godbe. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sposobnost«. 1236-2

**Kapital**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

**Trisob. stanovanje**  
oddam v sredini mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 1239-21

**Trisob. stanovanja**  
Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje nastovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.